

1-mavzu**QIYOSIY PEDAGOGIKA FANI HAQIDA UMUMIY TUSHUNCHA.
FANNING MAQSADI, VAZIFALARI, MAZMUNI
Darsni olib borish texnologiyasi**

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt: 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Kirish ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Qiyosiy pedagogika fanining predmeti, obyekti, maqsadi, vazifalari. 2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Turli davlatlar ta'lim tizimini qiyosiy tahlil qilishning asosiy negizi bo'lgan qiyosiy pedagogika nazariyasi bo'yicha talabalar bilimni chuqurlashtirish va tizimlashtirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Talabalarga qiyosiy pedagogikaning predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari haqida ma'lumotlar berish.	1. Talabalar qiyosiy pedagogikaning predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari haqidagi ma'lumotlar bilan qurollanadi.
2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlarini izohlab berish.	2. Talabalar qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlarini izohlay oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "B-B-B" metodi, savol-javob
<i>O'qitish vositalari</i>	Kompyuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib va kichik guruhchalarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova) Ma'ruza bo'yicha "B-B-B" texnikasidan foydalangan holda talabalarga "Mazkur fan bo'yicha qanday tushunchalarga egasiz?" degan savol bilan murojaat qiladi va javoblar asosida "Bilaman" ustunini to'ldirishni so'raydi.(4-ilova)</p> <p>2.2.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (5-ilova). Ma'ruza bo'yicha "B-B-B" texnikasidan foydalangan holda talabalarga mavzu bo'yicha "Bilishni xohlayman" ustunini to'ldirishni so'raydi (6-ilova).</p> <p>Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi, savolga javob beradi. "B-B-B" metodining "Bilaman" ustunini to'ldirishadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi. "B-B-B" metodining "Bilishni xohlayman" ustunini to'ldirishadi Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.	Tinglaydilar
	<p>3.2. "B-B-B" strategiyasining "Bilib ol-dim" ustunini to'ldirishni so'raydi va bu chizmalarni o'qitish orqali talabalarining umumiy tasavvurlarini aniqlaydi.(7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarining baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p> <p>3.5.Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova).</p>	<p>"B-B-B" metodining "Bilib oldim" ustunini to'ldirishadi Yozib oladi</p> <p>Yozib oladi</p> <p>Javob beradi.</p>

**MAVZU: QIYOSIY PEDAGOGIKA FANI HAQIDA UMUMIY TUSHUNCHA.
FANNING MAQSADI, VAZIFALARI, MAZMUNI**

Reja:

1. Qiyosiy pedagogika fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari.
2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Turli davlatlar ta'lim tizimini qiyosiy tahlil qilishning asosiy negizi bo'lgan qiyosiy pedagogika fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari va tadqiqot metodlari bilan tanishtirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Talabalar qiyosiy pedagogikaning predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari haqidagi ma'lumotlar bilan qurollanadi.
2. Talabalar qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlarini izohlay oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

1. Qiyosiy pedagogika fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari.

Qiyosiy pedagogika fani pedagogika fanlari tizimidagi yangi sohalardan biri hisoblanadi. Yoshlar ta'lim va tarbiyasining qiyosiy tavsifini turli mamlakatlarda yetuk pedagoglar amalga oshirganlar.

Fanning maqsadi: turli davlatlar ta'lim tizimini qiyosiy tahlil qilishning asosiy negizi bo'lgan qiyosiy pedagogika nazariyasi bo'yicha talabalar bilimni chuqurlashtirish va tizimlashtirish; fanning nazariy metodologik muammolari, taraqqiyot bosqichlari, chet el ta'limi, uning mazmuni, tuzilishi, rivojlanishi, o'ziga xos xususiyatlari, ta'lim-tarbiya orasidagi uzviylik, ilg'or g'oyalar va tajribalar xususidagi bilimlar bilan tanishtirish.

Fanning vazifalari:

1. Talabalarni ta'limdagi qiyosiy tahlil jarayonlari haqidagi bilimlar bilan qurollantirish;
2. Ta'lim jarayonini qiyosiy tahlil qilish, uning samarali shakl va metodlarini tanlab olish ko'nikmalarini shakllantirishga ko'maklashish;
3. Bo'lajak pedagoglarda ilmiy-tadqiqot hamda boshqalar tajribasidagi maqbul jihatlarni farqlay olish kompetensiyasini rivojlantirish;
4. Chet el pedagogic g'oyalarining asosiy o'yanalishlarini tahlil qila olishga o'rgatish;
5. Yurtimiz va chet el tajribasini qiyoslash ko'nikmalarini shakllantirish.

Fanning predmeti: hozirgi dunyoda pedagogic nazariyalr va o'quv-tarbiya amaliyoti taraqqiyotining umumiy va farqli xususiyatlari hamda hamda tendensiyalarini o'rganadi, ularning iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy va falsafiy xususiyatlarini yechadi.

4-ilova

1- o'quv-topshiriq

B/BX/B JADVAL.

B/BX/B JADVALI- Bilaman/ Bilishni hohlayman/ Bilib oldim. Mavzu, matn, bo'lim bo'yicha izlanishlarni olib borish imkonini beradi.

Tizimli fikrlash, tuzilmaga keltirish, tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Talabalar:

1. Jadvalni tuzish qoidasi bilan tanishadilar. Alohida /kichik guruhlarda jadvalni rasmiylashtiradilar.
2. "Mavzu bo'yicha nimalarni bilasiz" degan savollarga javob beradilar (oldindagi ish uchun yo'naltiruvchi asos yaratiladi). Jadvalning 1 bo'limini to'ldiradilar.
3. Ma'ruzani tinglaydilar, mustaqil o'qiydilar.
4. Mustaqil/kichik guruhlarda jadvalning 3 bo'limini to'ldiradilar

B/BX/B JADVALI		
Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim
Mavzu bo'yicha nimalarni bilaman?		

5-ilova

2. "Qiyosiy pedagogika" fanining tadqiqot metodlari

Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlariga tavsiflash, statistic, tarixiy, sotsiologik va analitik metodlar kiradi.

Tavsiflash metodi nihoyatda aniqlik va obektivlikni talab etadi. Bu metdo ta'lim tizimini boshqarish, o'qituvchilar tayyorlash, o'quv yurtlarining dastur va rejalari, bolalar va yoshlar tashkilotlari faoliyatini tahlil qilishda qo'llanadi.

Statistik metod tavsiflash metodi bilan uzviy bog'langan. Bu metod ta'lim tizimiga oid raqamlar va ma'lumotlarni tahlil va talqin qiladi, baholaydi. Xususan, o'qitish bosqichlari bo'yicha o'quvchilarning o'zlashtirishi, o'quvchilarning ijtimoiy tarkibi, maktab yoshidagi bolalarning turli to'garaklar va yoshlar tashkilotlariga jalb etilishi shular jumlasidandir.

Tarixiy metod ta'lim tizimining paydo b'olishi va shakllanishi, uning rivojidadagi asosiy an'analar va turli tarixiy davrdagi o'zgarishlarni tadqiq etadi. Zero, tarixiy metod tahlil qilinayotgan pedagogic hodisaning hozirgi holatini ancha chuqur tushunishga yordam beradi.

Sotsiologik metod boshqa metodlar bilan uzviy bog'liq. U ta'lim tizimining ijtimoiy xarakterini baholash, ta'lim-tarbiyaning maqsadlari va vazifalari mazmuni va metodlarini tahlil qilish kabilarni nazarda tutadi.

Analitik metod orqali ta'lim tizimining asosiysi xususiyatlari siyosiy va ijtimoiy-siyosiy jihatdan baholanadi, ta'lim tizimining tuzilishiga asos bo'ladigan umumiy tamoyillar belgilanadi, ta'limning mazmuni va uning fan-texnika taraqqiyotining zamonaviy darajasi talablariga mosligi umumiy baholanadi.

6-ilova

2- o'quv-topshiriq

B/BX/B JADVALI.

B/BX/B JADVALI- Bilaman/ Bilishni hohlayman/ Bilib oldim. Mavzu, matn, bo'lim bo'yicha izlanishlarni olib borish imkonini beradi.

Tizimli fikrlash, tuzilmaga keltirish, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

5. Jadvalni tuzish qoidasi bilan tanishadilar. Alohida /kichik guruhlarda jadvalni rasmiylashtiradilar.
6. "Mavzu bo'yicha nimalarni bilasiz" va "Nimani bilishni xohlaysiz" degan savollarga javob beradilar (oldindagi ish uchun yo'naltiruvchi asos yaratiladi). Jadvalning 1 va 2 bo'limlarini to'ldiradilar.
7. Ma'ruzani tinglaydilar, mustaqil o'qiydilar.
8. Mustaqil/kichik guruhlarda jadvalning 3 bo'limini to'ldiradilar

B/BX/B JADVALI		
Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim
	Mavzu bo'yicha nimalarni bilishni xohlayman?	

3- o'quv-topshiriq

B/BX/B JADVALI.

B/BX/B JADVALI- Bilaman/ Bilishni hohlayman/ Bilib oldim. Mavzu, matn, bo'lim bo'yicha izlanishlarni olib borish imkonini beradi.

Tizimli fikrlash, tuzilmaga keltirish, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

9. Jadvalni tuzish qoidasi bilan tanishadilar. Alohida /kichik guruhlarda jadvalni rasmiylashtiradilar.
10. “Mavzu bo'yicha nimalarni bilasiz” va “Nimani bilishni xohlaysiz” degan savollarga javob beradilar (oldindagi ish uchun yo'naltiruvchi asos yaratiladi). Jadvalning 1 va 2 bo'limlarini to'ldiradilar.
11. Ma'ruzani tinglaydilar, mustaqil o'qiydilar.
12. Mustaqil/kichik guruhlarda jadvalning 3 bo'limini to'ldiradilar

B/BX/B JADVALI		
Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim
		Mavzu bo'yicha nimalarni bilib oldim?

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Qiyosiy pedagogika fanining asosiy maqsadi va vazifalari nimalardan iborat?
2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlari haqida gapiring.
3. Tavsiflash metodi qanday metod?
4. Statistika metodi qanday metod?
5. Tarixiy va sotsiologik metodlarga ta'rif bering.
6. Analitik metodi tushuntiring

2-mavzu	QIYOSIY PEDAGOGIKANING TARAQQIYOT BOSQICHLARI
----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt: 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari. 2. Qiyosiy pedagogika jamiyatlari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot bosqichlari hamda qiyosiy pedagogika jamiyatlari haqidagi tasavvurlarini shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1.1. Talabalarga qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari haqida ma'lumot beradi. 2. Talabalarga qiyosiy pedagogika jamiyatlari haqidagi masalalarni yoritib beradi.	1. Talabalar qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot bosqichlari haqida tasavvurga ega bo'ldilar. 2. Talabalar qiyosiy pedagogika jamiyatlari haqida ma'lumotga ega bo'ldilar .
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova).	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova).	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova). 2.2.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova). “FSMU”texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. FSMU texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAKuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (6-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

MAVZU: QIYOSIY PEDAGOGIKANING TARAQQIYOT BOSQICHLARI.

Reja:

1. Qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari.
2. Qiyosiy pedagogika jamiyatlari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot bosqichlari hamda qiyosiy pedagogika jamiyatlari haqidagi tasavvurlarini shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Talabalar qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot bosqichlari haqida tasavvurga ega bo'ldilar.
2. Talabalar qiyosiy pedagogika jamiyatlari haqida ma'lumotga ega bo'ldilar .

2-Ilova

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. QIYOSIY PEDAGOGIKANING TARAQQIYOT DAVRLARI.

Qiyosiy pedagogika fanining ta'lim jarayonidagi tutgan o'rni va ahamiyati talaba yoshlarning milliy mafkuraviy qarashlarini shakllantirish, jamiyatning ilg'or nufuzli kuchi sifatida sog'lom e'tiqodli, erkin fikrlovchi, komil insonlarni tarbiyalash yo'llarini aniqlashdan iboratdir. Bu haqida jahon pedagogikasida, ayniqsa taraqqiy etgan mamlakatlarda ta'limning amalga oshirilishi, istiqboli to'g'risida batafsil ma'lumotlar beriladi. Shu o'rinda qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot bosqichi haqida to'xtalib o'tishimiz joiz.

Fransiyaning ta'lim tizimi boy va qadimiy tarixga ega. Bu yerda «Ta'lim haqida»gi Qonun dastlab 1955 yilda qabul qilinib, 1975 yilda unga bir qator o'zgartirishlar kiritilgan. Fransiyaning hozirgi davrda amal qilinayotgan «Ta'lim haqida»gi Qonuni 1989 yil 10-iyulda qabul qilingan.

Fransiyada ta'lim tizimining dastlabki bosqichini maktabgacha tarbiya tashkil etadi. Bu bosqichni «Onalar maktabi» dyeb ham yuritishadi. Bundan ko'zlangan maqsad bolalarning maktabdagi sharoitini o'z sharoiti bilan yaqinlashtirish, ularga oiladagidek iliq munosabatni shakllantirishdan iborat.

Fransiya ta'lim tizimida bolalarning go'daklik chog'idanoq maktabda o'qitish uchun tayyor holda olib kelish g'oyat muhim masala hisoblanadi.

4-ilova

2. Qiyosiy pedagogika jamiyatlari.

Germaniya maorifidagi asosiy muammo sobiq GDRdagi ta'limni bir xil milliy me'yorga solishdan iboratdir. Asosiy vazifa sobiq GDRdagi ta'lim tuzilmasini yangi me'yorga va o'lchovga tushirish, oddiy usul bilan GFRdagi ta'lim tizimiga o'tkazib qo'yishdan iborat.

Ammo buning ham o'ziga xos muammolari bor. Birinchidan mablag' masalasi bo'lsa, ikkinchidan sobiq GDRdagi ta'lim jarayoni qatnashchilarining bu o'zgarishga munosabatidir.

Niderlandiya ta'lim tizimining shakllanish davri 1789 yilda Fransiya revolyusiyasi natijasida paydo bo'lgan Bativ Respublikasi davriga to'g'ri keladi. Mamlakatning 75 foiz maktablari xususiy shaxslar, tashkilotlar va jamiyatlar tomonidan, jumladan xristian yoki katolik cherkovlari tomonidan tashkil etilgan. Bu mamlakat ta'lim tizimi 7-3-2 shaklidir. Boshlang'ich ta'lim maktabgacha tarbiya bilan qo'shilgan.

Niderlandiyada qariyb 4 mln. yoshlar kunduzgi ta'lim oladi. Mamlakatda majburiy ta'lim pulsiz, katta yoshlar maktablari va oliygoxlar pullik.

O'qituvchi va tarbiyachilarning maoshlari davlat tomonidan tayinlanadi. Ta'lim vazirligi Niderlandiyada eng qimmat turuvchi vazirlikdir. Unga davlat bir yilga 29,6 milliard gulden mablag' sarf etadi. Bu davlat byudjetining 17 foizidir. Bu davlatning yer yuzida nufuzli o'rin olishida uning taraqqiy etgan ta'limi juda qo'l keladi.

Yaponiya ta'lim tizimlarining yuksak parvozi o'z-o'zidan bo'lgani yo'q. Uning ham o'ziga xos inqirozi va muammolari bo'lgan. Bularni to'liqroq tasavvur qilish uchun mamlakat pedagogik tamoyillari va maorif taraqqiyotining tarixiy bosqichlariga nazar tashlash maqsadga muvofiqdir.

Yapon ta'lim tizimining mumtoz shakllanishi 1867-1868 yillardagi mamlakat hukmdori Myeydzi tomonidan amalga oshirilgan islohotlarga borib taqaladi. Bu hukmdorning o'z oldiga qo'ygan ilk qat'iy shiori bo'lib, biri «Fukkoki kioxsi» - boyish, mamlakatni mustahkamlash va harbiylashtirish, ikkinchisi esa «Siokusan

kogio» - ilg'or G'arb ishlab chiqarish texnologiyasi asosida mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish edi. Myeydzi ikki maqsadni amalga oshirishning bosh omili ta'lim tizimlarini tubdan o'zgartirish va yangilashda deb hisoblardi.

Yaponiya yuksak ilmiy qudratga ega mamlakatdir. U dunyoda ta'limni rivojlantirishga mablag' sarf etishda AQSHdan keyin ikkinchi o'rinda turadi. Mamlakat ilmiy izlanishlarga xususiy sektorni qo'shib xisoblaganda, umumiy fanni rivojlantirishga ajratilgan mablag'ning beshdan to'rt qismi ajratilmoqda. Keyingi 10-15 yilda tabiatshunoslik va tyexnologiya sohasidagi oliy o'quv yurtlari rivojlantirildi, bunga ilmiy izlanishlarga mo'ljallangan mablag'ning qariyb 60 foizi sarf etiladi.

5-ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Jadvalni to'ldiring

1-guruh

Savol	Qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari.
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	

(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Qiyosiy pedagogika jamiyatlari.
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

6-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari haqida ma'lumot bering.
2. Qiyosiy pedagogika jamiyatlari va ularning faoliyati haqida tushunchalaringizni gapiring.

3-mavzu	QIYOSIY PEDAGOGIKA FANI RIVOJLANISHIDA XALQARO TASHKILOTLAR VA ULARNING FAOLIYATI
----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt: 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyati. 2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarga BMT, YUNESKO, YUNISEF xalqaro tashkilotlarining ta'lim sohasidagi faoliyati haqida tushuncha berish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyatini tushuntirish. 2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar mohiyatini izohlab berish.	1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyatini tushuntirib bera oladilar. 2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar mohiyatini izohlay oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "Klaster" organayzeri.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib hamda kichik guruhlarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining ikkinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova).</p> <p>“Klaster” grafik-organayzeridan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). FSMU texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>“Klaster” texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>FSMU texnikasi va “Venn diagrammasi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

3-MAVZU: QIYOSIY PEDAGOGIKA FANI RIVOJLANISHIDA XALQARO TASHKILOTLAR VA ULARNING FAOLIYATI

Reja:

- 1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyati.
  - 2.Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar.
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:*** Talabalarga BMT, YUNESKO, YUNISEF xalqaro tashkilotlarining ta'lim sohasidagi faoliyati haqida tushuncha berish.

O'quv faoliyatining natijasi:

- 1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyatini tushuntirib bera oladilar.
2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar mohiyatini izohlay oladilar.

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

- 1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyati.

BMTning Yunesko tashkiloti bolalarni Himoya qilish tashkiloti (Yunisef), oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi masalalari bilan shug'ullanuvchi «FAO» tashkiloti, Xalqaro mehnat tashkiloti (XMT), Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST), Atom energiyasi bo'yicha xalqaro vakillik (MAGATE), Kosmik fazodan tinch maqsadda foydalanish Komiteti, Xalqaro Elektr Aloqalari Ittifoqi singari o'nlab tashkilotlar davlatlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni muvofiqlashtirishda jahon siyosatining yetakchi kuchiga aylanib bormoqda.

1993 yilgi ma'lumotlarga ko'ra Yunesko tashkilotiga 171 davlat, jumladan O'zbekiston ham a'zo.

Bu tashkilotning qarorgohi Fransiyaning poytaxti Parij shahrida bo'lib, uning bosh organi - Bosh direktordir.

Yunesko faoliyati o'ta xilma-xil va ko'p qirralidir, uning ta'lim sohasidagi ishlari ko'p yo'nalishlarda olib boriladi. Jumladan, rivojlangan mamlakatlarda savodsizlikni tugatish, jahon ta'limi rivojlanishidagi tendensiyalarni tahlil qilish va uni ommalashtirish, u yoki bu mamlakatlarda ta'lim bo'yicha olib borilayotgan siyosatni ham ma'naviy rag'batlantirish va boshqalar.

Yunesko mazmunli ta'limning hamma uchun birday imkoniyat doirasida bo'lishini ta'minlash, uning uzluksizligini qaror toptirish, ta'limni va uning shaklini kelajakda rivojlanishi tamoyillaridan kelib chiqadi.

O'qituvchi kadrlar tayyorlash, ularning nazariy-amaliy saviyasini muttasil oshirib borish, ba'zi mamlakatlarda muammo bo'lib xisoblangan xotin-qizlarning erkaklar bilan teng bilim olish xuquqlarini ta'minlash, ekologik ta'limni yo'lga qo'yish, darslik va dasturlarni takomillashtirish, mamlakatlar o'rtasida ta'lim buyicha hamkorlikni butun choralar bilan rivojlantirish va juda ko'p boshqa masalalarni hal qiladi.

Bu faoliyatning barchasi yoshlarga jahon talablari ruhida ta'lim berish, ularni xalqaro hamkorlik, o'zaro ishonch, do'stlik, birodarlik ruhida tarbiyalashga qaratilgandir.

4-ilova

2.Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar.

Fan va texnikani rivojlantirish borasida YUNYnesko bir qator davlatlararo dasturni amalga oshirdi. Bu dastur asosan, ekologik muhitni yaxshilash, atrof-muxitni muhofaza qilish bilan bog'liqdir.

Hozirgi dunyoda millatlar va xalqlarning madaniy, tarixiy meroslarini asori atiqalarini asrash, avaylash, kelajak avlodlar uchun uni saqlash ta'mirlash ishlari katta ahamiyatga molikdir. Bu masalada Yunesko asosiy o'rinni egallaydi.

Uning ro'yxatiga jahon tarixiy yodgorliklarining iftixori hisoblangan Buyuk Xitoy dyevori, London Tauyeri, Klimyenjarodagi milliy park va boshqa minglab ob'ektlar kiradi.

1993 yildan boshlab O'zbekistonning Samarqand, Buxoro, Xiva, Qo'qon, Toshkent va boshqa joylaridagi ko'plab tarixiy obidalar ana shu ro'yxatga kiritiladi.

Yunesko faoliyati tarkibiga yana xalq og'zaki ijodiyoti, folklor o'lanlar, aytiluvlar, maqomlar, xalq kuylari, laparlarni saqlash ham kiradi.

Adabiyot buyicha YUNYneskoning roli ayniqsa salmoqlidir. Jahon adabiyoti, uning shoh asarlari, adabiy meros ayniqsa u tomonidan e'zozlanib, ular to'planadi va

jahonning turli tillariga tarjima qilinib, bosmadan chiqariladi va tarqatiladi.

1992 yil 2-martda O'zbyekiston BMTga a'zo bo'lgach, BMTning barcha tashkilotlariga haqli a'zo bo'lib kira olish huquqiga ega bo'ldi. Shu bois O'zbyekiston 1993 yil 26-oktyabrda YUnyeskoga a'zo bo'ldi.

1993 yil YUnyeskoning ko'zga ko'ringan ekspyertlari yurtimizga tashrif buyurib, Samarqand, Buxoro, Xiva shaharlarining tarixiy obidalari bilan tanishdilar. Natijada bu yodgorliklarni qayta tiklash va ta'mirlash dasturi tuzildi va bu dastur 1995 yildan amalga oshirila boshlandi.

Yunesko tashabbusi bilan Parijda Muhammad Tarag'ay, Ulug'byek tavalludining 600-yillik yubilyey tantanalari bo'lib o'tdi. Samarqand, Buxoro, Xiva shaharlarining yubilyeylari o'tkazildi.

YUnyesko ekologik muammolari hal etishda ham yordam ko'rsatishga tayyor.

BMT jahon madaniyati va ma'rifatini rivojlantirish o'n yilligini (1988-1997) o'tkazishga qaror qilingan edi.

YUnyesko ham shu doirada faoliyat yurgizib, «Buyuk Ipak yo'li»ni komplyeks o'rganish dasturini qabul qildi. Bu dasturning maqsadi SHarq bilan G'arb o'rtasidagi kuruqlikdan va dyengizdagi yo'lining salohiyatini aniqlash, tiklashdan iborat bo'lsa, ikkinchi tomondan bu yo'l SHarq bilan G'arbning madaniy va ma'rifiy hamkorligini ham bir-biriga bog'lovchi ko'prik ekanligini ochib byerish, uni tiklashdan iboratdir.

Bu tadqiqotlar to'rt asosiy yunalimda olib borilmoqda:

1. Ipak yo'li mamlakatlariga kiruvchi xalqlarning tili va Yozuvini o'rganish.
2. Karvonsaroylar o'rnini aniqlash va ularni qayta tiklash, pochta aloqalarini yo'lga qo'yish.
3. Kosmik arxyeologiyani qayta jonlantirish
4. Jahon turistlar tashkiloti bilan hamkorlikda ipak yo'li bo'ylab turistik yo'nalishlarni ochish va uni harakatga keltirish.

YUnyeskoning tashabbusi va hamkorligi bilan O'zbyekistonda qator madaniy ma'rifiy tadbirlar o'tkazish davom etmoqda.

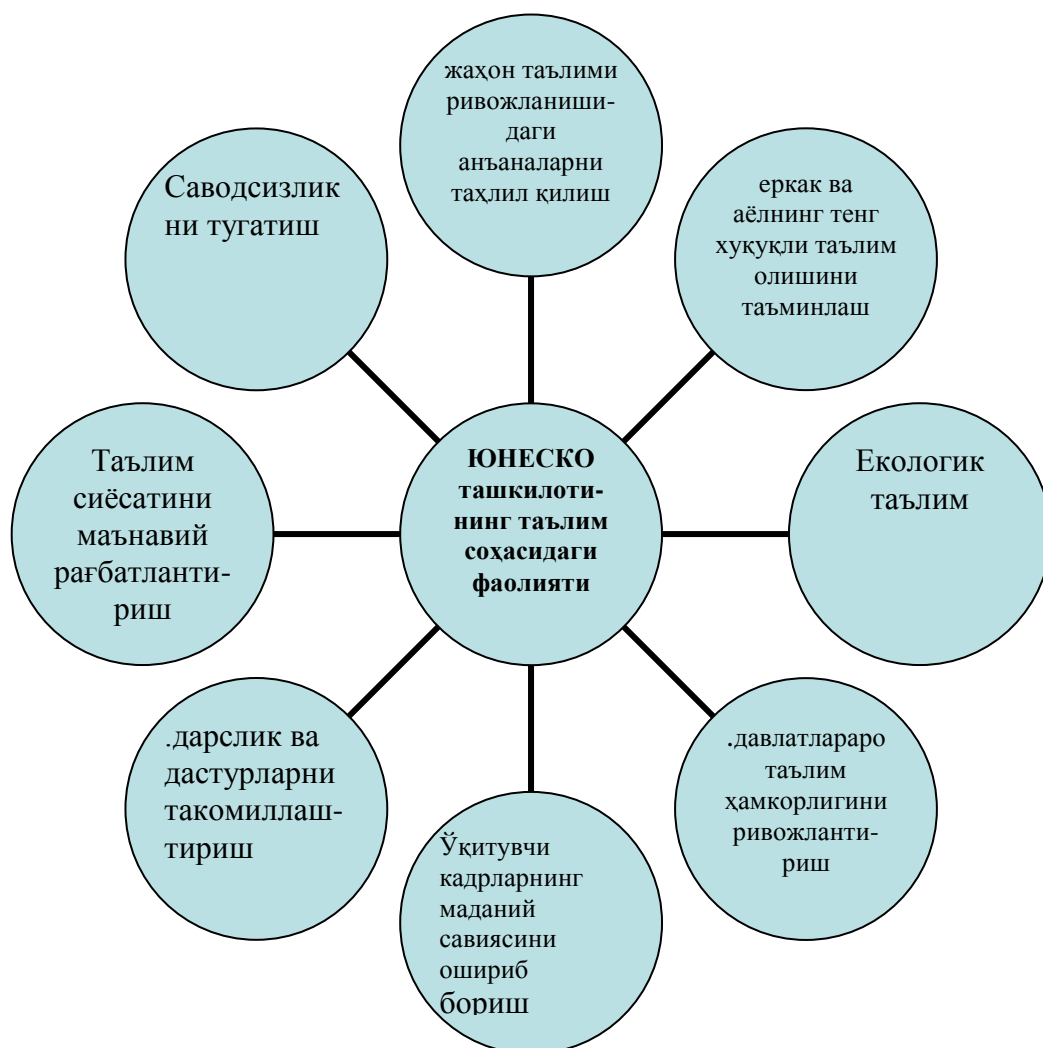
AQSH ta'lim tizimining maqbul tomonlarini ijobiy qo'llanilish bilan boshqarish, uni to'la mustaqillikka o'rgatish va tatbiq etish, byesh yoshlik bolalarni maktab bosqichiga puxta tayyorlash, dars jarayonining bir xil andozasidan qutilish yo'llarini izlash, yo'nalishli va ayrim pyedmyetlarini chuqurlashtirib o'rgatish bo'yicha olib borilayotgan ishlarni yangi bosqichga ko'tarish, kasb yo'nalishi byerish yo'lida olib borilayotgan ishlarini chuqur taxlil etib, maxalliy sharoitdan kelib chiqish o'z ish faoliyatda qo'llashni tashkil qilish e'tiborga loyiqdir.

AQSH pedagogikasidagi:

- bolani o'z kuchi va imkoniyatiga ishonch ruhida tarbiyalash
- o'kuvchilarning eng kichik shaxsiy imkoniyatlarini ruyobga chiqarish uchun kurash,
- vatanga g'urur va iftixor ruhida tarbiyalash kabi asosiy xususiyatlar boshqa davlatlar, jumladan bizning pedagogikamizga ham tatbiq etish zarur bo'lgan muhim sifatlardir.

Buyuk Britaniya yuz yillardan byeri sifatli klassik ta'limi bilan mashhurdir. Bu ta'lim davr sinovidan o'tgan va xalqaro ta'lim bozorida yetakchi o'rinda turadi. Hozirda 80 mingdan ortiq xorijiy talabalar britan ta'lim tizimi yutuqlaridan bahramand bulmokda.

“Klaster” grafik-organayzeri orqali YUNESKO tashkilotining ta’lim sohasida amalga oshirgan ishlari haqida bilib oling.

6-ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	YUneskoning ta'lim sohasidagi faoliyati
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	YUNESKOning "Buyuk ipak yo'li" dasturi bo'yicha faoliyati
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. BMT, YUNESKO, YUNISEF tashkilotlari haqida gapiring.
2. YUNESKOning "Buyuk ipak yo'li"ni o'rganish dasturi qaysi yo'nalishlarda olib borilmoqda?
3. Jahon tarixiy yodgorliklariga O'zbekistondan qanday obidalar kiritilgan?

4-mavzu	OSIYO MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI
----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqti 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari. 2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari hamda O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalarini tushuntirish. 2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqida ma'lumot berish.	1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalarini tushunib oladilar. 2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqida ma'lumotga ega bo'ladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, “FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi (5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi. (6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: OSIYO MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Reja:

1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari.
2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari hamda O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalarini tushunib oladilar.
2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqida ma'lumotga ega bo'ladilar

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari.

Osiyo davlatlarida ta'lim-tarbiya masalalari turli darajada rivojlangan. Janubiy SHarqiy Osiyo ta'lim-tarbiya tizimi shu qit'adagi boshqa davlatlar ta'lim tizimidan ham sifati, ham qamrov doirasi bilan keskin farqlanadi. Bular qatoriga Malayziya, Filippin, Tailand, Singapur kabi davlatlarni kiritishimiz mumkin. Bu davlatlarda savodsizlar miqdori juda kam. Osiyo davlatlari 20-asrning 2-yarmida birin-ketin mustaqillikni qo'lga kiritgach, yangi maktablar qurish, aholi savodxonligini oshirish bo'yicha ko'pdan-ko'p chora-tadbirlarni amalga oshira boshladi. Natijalar o'zini uzoq kuttirib qo'ymadi. Masalan, Indoneziyada 1945 yili savodsizlar miqdori 90%ni tashkil qilgan bo'lsa, bugungi kunda 15%gacha kamaygan. (Keyingi mavzularda qator Osiyo davlatlari ta'lim tizimi bilan tanishib chiqamiz.)

4-ilova

2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili.

Xitoyliklarning hayotiy aqidasi konfutsiylik g'oyalariga asoslangan. Unga ko'ra inson ta'lim olishi bilan o'z-o'zini takomillashtirib boradi, ta'limning asosiy vazifasi o'z navbatida inson xarakterini shakllantirishdan iborat deb hisoblaydi. Xitoyda konfutsiylik g'oyalariga sadoqat shunchalik kuchliki, hatto xukumat rahbarligiga tayinlanayotgan nomzodlar konfutsiylik asoslari bo'yicha maxsus imtihon topshirishlari zarur.

Xitoyda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning 95%i boshlang'ich maktabga boradi. Boshlang'ich maktabni tamomlagach, o'rta maktabga boradilar. O'rta maktab yuqori va quyi maktablarga bo'linadi. quyi o'rta maktabda ta'lim 3 yil, yuqori o'rta maktabda ta'lim 2-3 yil davom etadi. So'ngra kasbiy va texnik maktablarda tahsil olishadi. OO'YUlariga kirish uchun yoshlar maxsus imtihonlardan o'tishlari kerak.

1-o'quv topshiriq**FSMU texnologiyasi**

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	O'zbekiston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Xitoy ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

VENN DIAGRAMMASI

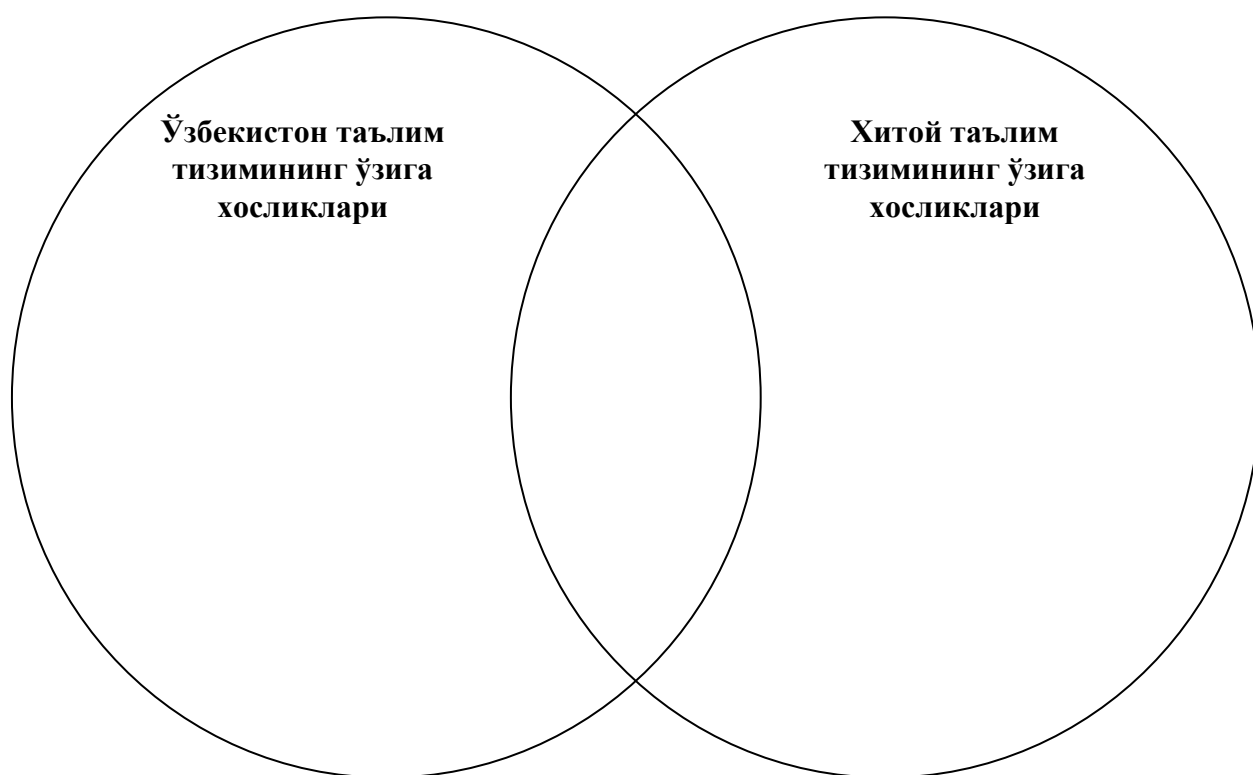

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

- 1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.
- 2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.
- 3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.
- 4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. O'zbekistonda boshlang'ich, o'rta va oily ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Xitoy ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

5-mavzu	YAPONIYA VA JANUBIY KOREYA TA'LIM TIZIMI VA UNDAGI MUAMMOLAR
----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqti 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. Janubiy Koreya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish.	1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Janubiy Koreya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi (5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi. (6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: YAPONIYA VA JANUBIY KOREYA TA'LIM TIZIMI VA UNDAGI MUAMMOLAR

Reja:

1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
  2. Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:*** Talabalarda Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.
- O'quv faoliyatining natijasi:***
1. **Yaponiya** ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
  2. Janubiy Koreya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. YAponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Iqtisodiy qudrati jihatidan YAponiya AQSHdan keyin 2-o'rinda turadi. Jahonning ko'zga ko'ringan ruxshunoslari va iqtisodchilari YAponiya rivojlanishidagi bu ulkan parvozni malakatda ta'lim tizimlari taraqqiyotiga berilgan yuqori darajadagi e'tibor samarasi, deya qayd etadilar. Darhaqiqat, bu o'lkada ta'lim tizimlarini bosqichma-bosqich takomillashtirib borilishiga xukumat, xususiy kompaniyalar, jamoat tashkilotlari, ota-onalar qanchalik omilkorlik bilan yondashayotganliklarini hisobga olsak, jahon ilmiy tadqiqotchilarining yuqoridagi xulosalari asosli ekanligining guvohi bo'lamiz.

Hozirgi zamon yapon ta'lim tizimlarining tarkibi quyidagicha:

- bolalar bog'chalari;
- boshlang'ich maktab;
- kichik o'rta maktab;
- yuqori o'rta maktab;
- oliy ta'lim tizimlariga kiruvchi o'quv yurtlari.

Bolalar bog'chasiga 3-5 yoshli bolalar qabul qilinadi. YAponiyada bog'chalarning 59,9 foizi xususiydir. 40,8 foizi munitsipal(tuman) kengashlari tasarrufida, 0,3 foizi davlatnikidir.

Majburiy ta'limga 6 yoshdan 15 yoshgacha bo'lgan bolalar jalb qilinadi. Bunda 6 yillik boshlang'ich maktab va 3 yillik kichik o'rta maktab kursini o'qiydilar. 9 yillik bu ta'lim majburiy bo'lib, o'qish va darsliklar tekindir.

YAponiyada yuqori bosqich o'rta maktabning kechki, sirtqi, kunduzgi bo'limlari mavjud.

4-ilova

2. Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Koreyaning zamonaviy ta'lim tizimi rasman Yaponiya mustamlakasidan ozod bo'lgan 1945 yildan boshlangan. Ammo kengroq qaraydigan bo'lsak, koreyslarda ta'lim tizimi 1894 yilgi islootlardan keyin yuzaga kelgan, deyish mumkin. 1881 yili Koreyadagi Choson xukumati mamlakat xavfsizligini kuchaytirish maqsadida maxsus armiya tuzadi va g'arbliklar harbiy san'atdan dars bera boshladilar.

Bu o'z navbatida chet tili va boshqa fanlar ta'limini yuzaga kelishini ta'minladi. Garchi 1882 yili maxsus qo'shin uchun darslar to'xtab qolgan bo'lsa-da, bir qancha amaliy fanlar darsi davom etaverdi. 1894 yili shaxsiy bilim maskanlari birlashtirilib, mamlakat ta'lim tizimini boshqaruvchi institut tashkil etildi. Shu bilan birga 1895 yildan boshlang'ich maktablar va maktab uchun kadrlar tayorlaydigan pedagogika maktablari tuzildi. Bundan tashqari bir qancha xususiy maktablar ochilib, 1900 yilda ular faoliyatini tartibga solib turadigan "Xususiy maktablar to'g'risidagi qonun" qabul qilindi. 1910 yili Koreya va Yaponiya o'rtasida tuzilgan shartnomaga muvofiq Koreya Yaponiyaning rasman mustamlakasiga aylantirildi. Natijada bu mamlakat ta'lim tizimiga ham katta ta'sir ko'rsatdi. Yapon mustamlakachilari Koreyaning ta'lim tizimini keskin o'gartirish yo'lidan bordi va xususiy maktablar faoliyati cheklab qo'yildi. 1943 yil 3 avgustda "4-Choson ta'lim buyrug'I" imzolandi va yapon mustamlakachiligining ta'lim soxasidagi zo'ravonligi kuchaydi. Jumladan, o'rta va yuqori maktablarda ta'lim 4 yilgacha kamaytirilib, koreys tili fani dasturdan olib tashlandi. Uning o'rniga yapon tili darslari kiritildi. Koreyani yoppasiga savodsizga aylantirish siyosati natijasi o'laroq, 1944 yilgi Koreya Umumiy Arxiv qo'mitasi ma'lumotlariga qaraganda o'sha paytda Koreyaning savodxonlik darajasi bor-yo'g'i 13,8%ni tashkil etgan. 1945 yili Ikkinchi Jahon urushi bilan birga Koreyadagi Yaponiya mustamlakachiligi ham tugadi. Endilikda Koreada tabiiyki boshqa soxalar qatori ta'lim tizimini o'zgartirish vazifasi turardi. Eng avvalo "Ta'limni rivojlantirish qo'mitasi" tashkil etildi va qo'mita oldiga darsliklar yaratish majburiyati qo'yildi. Ta'lim tizimi tadqiq etilishi davom ettirilib, axloq, etika, texnikaga oid fanlar kiritildi. 1963 yillardan boshlab esa ta'lim tizimida tabiiy va ijtimoiy fanlarga e'tibor kuchaydi. 1981 yili Prezident Chon Du Xvan mamlakatda shaxsiy ta'lim berish va xususiy ta'lim maskanlari faoliyatini qonunan ta'qiqlab qo'ydi. Lekin maktabda mustaqil shug'ullanish uchun imkoniyatlar yaratib berdi. 1992 yilga kelib esa boshlang'ich maktablar faoliyati yanada rivojlanishi uchun xukumat tomonidan bir qancha imtiyozlar yaratildi.

Zamonaviy Koreya ta'lim tizimida boshlang'ich maktablarning roli muhim. Koreyada boshlang'ich ta'lim uchun o'quv yilida 1 martga qadar 6 yoshdan yuqori bo'lgan bolalar qabul qilinadi. Lekin 5 yoshli bolalar ham o'qishga kirishga xuquqli bo'lib, buning uchun maktab mas'ul shaxsining ruxsatnomasini olishi lozim bo'ladi. O'quv yili esa 1 mart Koreya

respublikasida davlat bayrami munosabati bilan 2 martdan boshlanadi. 6 yil davom etadigan boshlang'ich ta'lim majburiy etib belgilangan. Boshlang'ich ta'limda 1 yil ikki semestr ga bo'lingan holda olib boriladi. Boshlang'ich ta'limdan keyingi "zinapoya" vazifasini o'rta ta'lim bajaradi. O'rta ta'lim Koreya respublikasida 3 yil davom etadi. O'rta ta'lim ham majburiy bo'lib, bir o'quv yili 1 martdan keyingi yil mart oyiga qadar davom etadi. Darslar 45 daqiqadan etib belgilangan bo'lib, bir yilda 1222 soatni tashkil etadi. O'rta ta'lim maktablarida davlat tili, axloq, ijtimoiy fan, matematika, jismoniy tarbiya, musiqa, san'at, chet tili kabi 10 ga yaqin fanlar o'qitiladi. Shuningdek, o'rta maktabda o'quvchi uchun tanlov fanlar mavjud. Bular qatoriga axborot, chet tili (ko'pincha nemis, fransuz, ispan, xitoy, yapon, rus, arab tillari) kabilarni kiritish mumkin. O'rta maktab tugatilgach yuqori maktablarda ta'lim davom ettiriladi. Yuqori maktablar bir necha turlarga bo'linadi: davlat yuqori maktablari (Koreya Ta'lim va Texnika fanlari vazirligi, Madaniyat, Jismoniy tarbiya va sayyohlik vazirligi boshqaradi), Umumiy yuqori maktablar (Har bir viloyatdagi yuqori tashkilotlar tomonidan boshqariladi), xususiy yuqori maktablar. Shuningdek, yuqori maktablar o'qitish fanlariga ko'ra ham bir qancha turlarga bo'linadi: umumiy maktablar, ixtisoslashtirilgan maktablar (qishloq xo'jaligi, sanoat, dengiz xo'jaligi, axborot), maxsus maktablar (litsey shaklidagi maktab), texnika maktablari, chet tili maktabi, jismoniy tarbiya maktabi, san'at maktablari. Koreya Respublikasida Ta'lim vazirligi maxsus tashkil etgan yuqori maktablar ham bor. Bular asosan qishloq xo'jaligi, baliqchilik, sanoat, xalqaro tillarga ixtisoslashgan bo'ladi.

5-Ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Yaponiya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Janubiy Koreya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

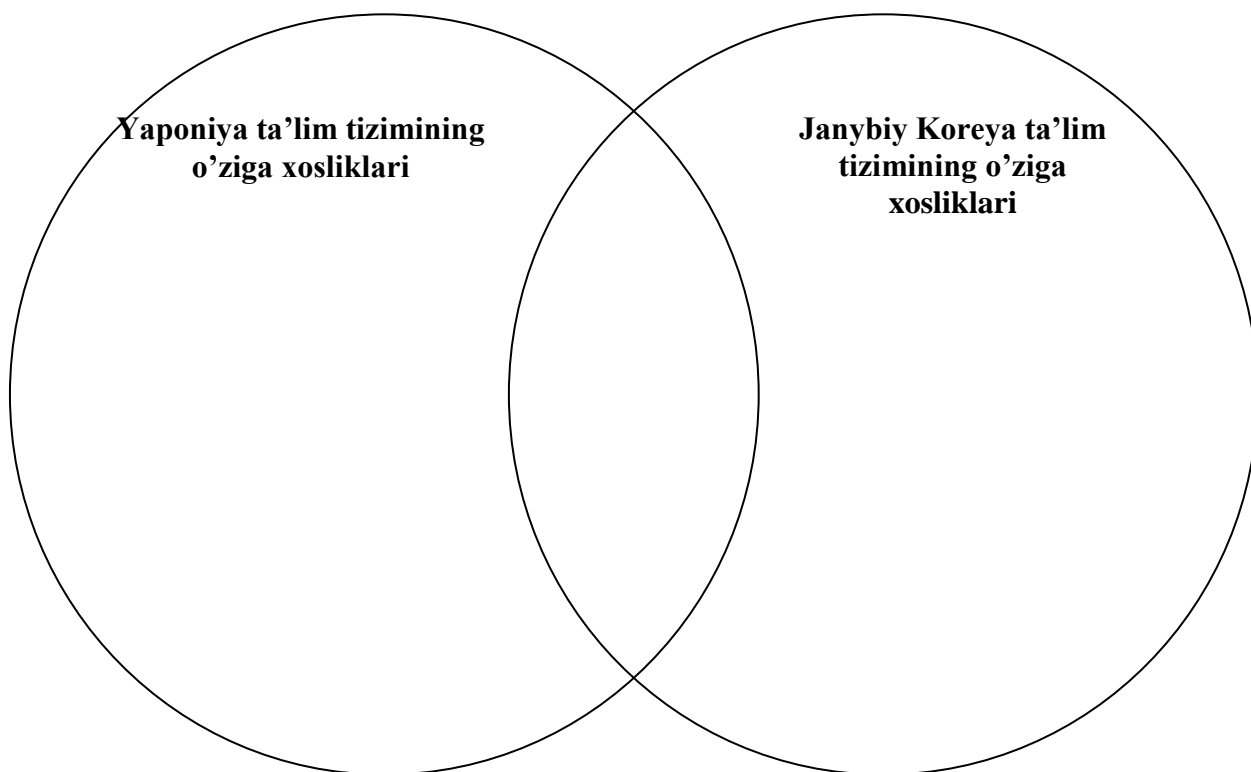
1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Yaponiyada boshlang'ich, o'rta va oily ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Janubiy Koreya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Yaponiya ta'lim tizimidagi asosiy xususiyatlar nimalardan iborat.

6-mavzu	EVROPA MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA MASALALARINING OLIB BORILISHI VA QIYOSIY TAHLIL
----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish. .	1. Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

**MAVZU: EVROPA MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA
MASALALARINING OLIB BORILISHI VA QIYOSIY TAHLIL**

Reja:

1. Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
  2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:*** Talabalarda Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi, kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.
- O'quv faoliyatining natijasi:***
1. Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
  2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;
- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.
- 1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
- 2. Ekspertlar belgilanadi.
- 3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
- 4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
- 5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
- 6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
- 7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi. Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Polshada 1999 yil yangi ta'lim reformasi kuchga kirdi. U o'qitishning tashkiliy tuzilishi va imtihonlar tizimini tubdan o'zgartirdi. O'qituvchilar xizmat pog'onasidan o'sishning yangi tizimi va maktablarni moliyalashtirish usullarini kiritdi. Reformaning asosiy tamoyili o'rta va oliy ta'limni keng yoyish, ilmiy dasturlarning o'zgarishiga ko'ra ta'lim sifatini oshirishdan iborat. Boshlang'ich maktab majburiy bir yillik maktabgacha tayyorgarlikdan boshlanadi, 7 yoshdan 1-sinfga qabul qilinadi. O'qish 6 yil davom etadi va imtihon bilan yakunlanadi. O'qish ikki bosqichda bo'ladi. Birinchi bosqich 1-3-sinflarni qamrab oladi. O'qituvchi o'quv dasturini o'quvchilarning o'zlashtirish imkoniyatlaridan kelib chiqib amalga oshiradi. Ikkinchi bosqich 4-6-sinflarni o'z ichiga oladi. O'qitilayotgan fanlar an'anaviy va blokli fanlarga bo'linadi. O'quvchi maktabna 6-sifdan keyin majburiy imtihonlarni topshirish bilan yakunlaydi. So'ngra gimnaziya ta'lim 3 yil davom etadi. Gimnaziya 3 bosqichli imtihon topshirish bilan yakunlanadi: gumanitar fanlar bo'yicha, matematika va tabiat bo'yicha, chet tili bo'yicha. So'ngra yoshlar litsey va texnikumlarda o'qishga o'tlanadilar.

5-ilova

2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Buyuk Britaniya yuz yillardan beri sifatli klassik ta'limi bilan mashhurdir. Bu ta'lim davr sinovidan o'tgan va xalqaro ta'lim bozorida yetakshi o'rinda turadi. Hozirda 800 mingdan ortiq xorijiy talabalar britan ta'lim tizimi yutuqlaridan bahramand bo'lmoqda.

Buyuk Britaniya universitet va kollejlarining bitiruvshilari mustaqil va zamonaviy fikrlash malakalari, optimal va nostandart yeshimlar topish ko'nikmasi bilan boshqalardan ajralib turadi. Buyuk Britaniya ta'lim tizimi quyidagi 4 darajadan iborat:

Boshlang'ich (Elementary school) ta'lim

O'rta (Secondary School) ta'lim

O'rtadan keyingi (Further Education) ta'lim

Oliy (Higher Education) ta'lim

Maktab bitiruvshilari bitiruv imtixonlari topshirib, o'rta ma'lumot to'g'risida sertifikat GCSE (General Certificate of Secondary Education) oladilar. Bu sertifikat bilan mustaqil mehnat faoliyatini boshlash mumkin, lekin u bilan oliy o'quv yurtiga kirib bo'lmaydi. O'rta ta'lim to'g'risidagi britaniya yoki bir qancha xoriji y davlatlardagi oliy o'quv yurtlariga imtihonsiz kirish huquqini beruvshi guvohnomani GCE A-Level s (General Certificate of Education Advanced Level) olish uchun yana o'qshimsha 2 yil - 12-13-sinflarda o'qish lozim bo'ladi.

Oliy ta'lim

Britaniya oliy ta'limi o'zining oliy sifati bilan mashhurdir. Oliy o'quv yurtlari 3 turga bo'linadi: Kollejlar- (Colleges of Higher Education)- universitetlardek ilmiy daraja (faqat bakalavr darajasida) va oliy

ma'lumot haqida diplom beradi. Lekin universitetlardan farqli holda ular rassomshilik, dizayn, musiqa, teatr san'ati, ta'lim kabi tor sohalarda ixtisoslik beradi.

Politehnika institutlari- muhandislik mutaxassisligini beradi.

Klassik universitetlar- hozir Buyuk Britaniyada 102 ta universitet mavjud bo'lib, ularning ko'plari davlatga qarashlidir.

O'qish muddati talaba tanlagan mutaxassislikka va darajaga bog'liq bo'ladi.

6-Ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Polsha ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Buyuk Britaniya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

8-ilova

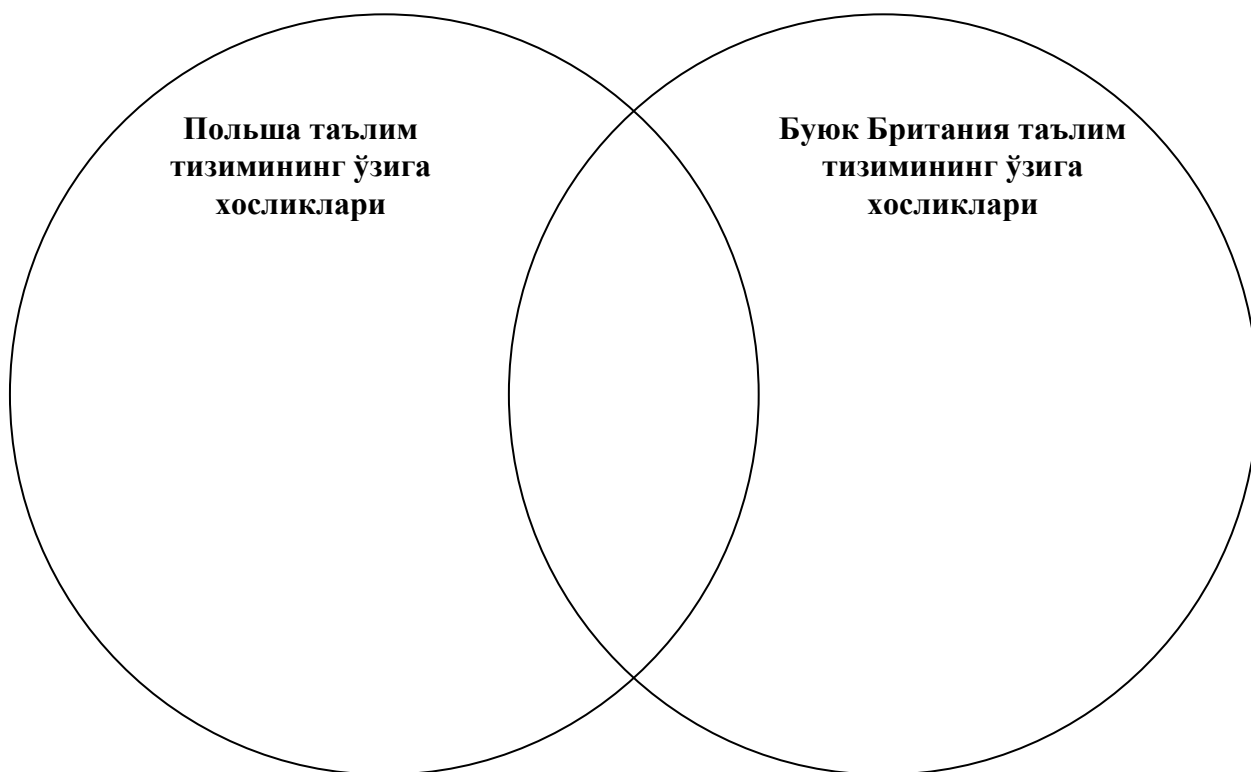
VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarini hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Talabalar:

- 1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.
- 2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.
- 3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.
- 4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Polsha boshlangich, o'rta va oily ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Buyk Britaniya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

7-mavzu	GERMANIYA TA'LIM TIZIMI, UNING TUZILISHI VA XARAKTERLI TOMONLARI
----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari. 2. Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari hamda o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib berish. 2. Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimini tushuntirish.	1. Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar. 2. Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimini tushunib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN"digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU"texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU"texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: GERMANIYA TA'LIM TIZIMI, UNING TUZILISHI VA O'ZIGA XOS JIHATLARI

Reja:

1. Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari.
2. Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari hamda o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.
2. Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimini tushunib oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;
- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.
  1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
  2. Ekspertlar belgilanadi.
  3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
  4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
  5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
  6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
  7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.
Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari.

Germaniyada ta'lim turlari quyidagilardan iborat:

1. Bolalar bog'chalari.
2. Boshlang'ich maktablar.
3. Asosiy maktablar.
4. Real maktablar.
5. Gimnaziya.
6. Maxsus gimnaziya.
7. Maxsus maktablar.
8. Kechki maktab va kollejlar.
9. Dual kasbiy ta'lim.
10. maxsus yuqori maktab.
11. Maxsus kasb-hunar maktablar.
12. Sog'liqni saqlash maktablari.
13. Universitetlar.
14. San'at, musiqa, pedagogik oliygohlar.
15. Umumiy oliygohlar.
16. Maxsus oliygohlar.
17. Malaka oshirish.

5-Ilova

2.Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi.

Bugungi kunda Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlash 2ta bosqichni o'z ichiga oladi: universitet

ta'limi va ikki yillik pedagogik amaliyot. Talabalarning qaysi tip va bosqichdagi maktablarda ishlash hohishiga ko'ra universitetni tugatgach, turli o'qituvchilik lavozimlarini olishlari mumkin. Bunda 1-bosqich1(boshlang'ich sinf o'qituvchisi) lavozimi; ikkinchi bosqich1 (tayanch, real va birlashgan maktablar, gimnaziya o'qituvchisi) lavozimi; ikkinchi bosqich 2 (gimnaziyaning 11-13-sinf va birlashgan maktabo'qituvchisi lavozimi. Birinchi bosqich 1 va ikkinchi bosqich 1o'qituvchilik lavozimini olish uchun o'qish davomiyligi 6 semestr (3 yil)ni, ikkinchi bosqich esa 8 semestr 4 yilni tashkil etadi.

Universitetda bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash 3 qismdan iborat:

1. Maktabda dars beradigan 2-3 o'quv fanlarini o'rganish.
2. Pedagogik fanlarni o'rganish.
3. Maktab amaliyoti.

FSMU texnologiyasi
1-guruh

Savol	Germaniya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	O'zbekiston va Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlash
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

8-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Germaniyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Germaniya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Germaniya kasbiy ta'lim tizimi haqida tushuncha bering.

8-mavzu	FRANSIYA TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI
----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi. 2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>

1. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish. 2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalarini tushuntirish.	1. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar. 2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalarini tushunib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: FRANSIYA TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Reja:

1. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.
2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

3-ilova

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.

2. Ekspertlar belgilanadi.

3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.

4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.

5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.

6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.

Fransiyaning ta'lim tizimi boy va qadimiy tarixga ega. Bu yerda "Ta'lim haqida"gi Qonun dastlab 1955 yilda qabul qilinib, 1975 yilda unga bir qator o'zgartishlar kiritilgan.

Fransiyaning hozirgi davrida amal qimlayotgan "Ta'lim haqida"gi Qonuni 1989 yil 10 iyulda qabul qilingan. Fransiya ta'limining asosiy maqsadi shaxsni har tomonlama kamol topishini ta'minlash, uni mustaqil faoliyatga tayyorlash, bozor munosabatlari sharoitida o'quvchilarni tadbirkorlikka, ishbilarmonlik va omilkorlikka o'rgatish, shunga yarasha kasb-korga ega qilishdan iboratdir.

Mamlakatda maktablar davlat, xususiy, oraliq maktablariga bo'linadi. O'qitiladigan fanlardan fransuz tili va adabiyoti, o'qish va Yozishga 30 foiz ajratilgan. Umumuan, 45 foiz darslar gumanitar o'nalishda, qolganlari tabiiy fanlardir.

Sinflarning o'rtasha haftalik darslari 26 soatdan iborat, darslarning davomiyligi esa 60 minut, sinflardagi bolalarning o'rtasha soni 35-40 ta, o'quv yili 5 shorakka bo'linadi.

Boshlang'ish sinflardagi o'qish ertalabki va tuchdan keyingi qismlarga bo'linadi.

5-ilova.

Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalari.

Ertalab o'quvchilar ona tilidan, tuchdan keyin esa matematika va boshqa predmetlardan saboq oladilar. Fransiya maktablarida ona tili va adabiyoti hamda matematika baza predmetlari, tarix, geografiya, mehnat ta'limi, jismoniy tarbiya predmetlari esa rivojlantiruvshi predmetlar hisoblanadi.

Ta'lim tizimlari. Fransiya ta'lim tizimining dastlabki bosqishini maktabgacha tarbiya tabiya tashkil etadi. Bu bosqishni "Onalar maktabi" deb ham yuritiladi. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad bolalarning maktabdagi sharoitini o'z sharoiti bilan yaqinlashtirish, ularga oiladagidek iliq munosabatni shakllantirishdan iborat. Ularni mustaqil holda ham, maktablarning boshlang'ish sinflari bazasida ham tashkil etilgan. Fransiya ta'lim tizimida bolalarning go'daklik shog'idanoq maktabda o'qitish uchun tayyor holda olib kelish g'oyat muhim masala hisoblanadi.

Maktabgacha tarbiya bosqishida tarbiyalanuvshilar quyidagisha tabaqalashtirilgan:

Kichik guruh 2 yoyoshdan 4 yoshgacha;

O'rta guruh 4 yoshdan 5 yoshgacha;

Katta guruh 5 yoshdan 6 yoshgacha.

5-6 yoshlilar maktabga tayyorlov guruhi bo'lib, ularga Fransiya 100 foiz shu yoshdagi bolalar qamrab olingan. Bolalarni maktabga tayyorlash uchun alohida astur va darsliklar mavjud.

Boshlang'ish ta'lim.

Fransiya boshlang'ish maktablarga 6 yoshdan 11 yoshgacha bo'lgan bolalar jalb qilinadilar. Boshlang'ish ta'lim barsha uchun majburiy va bepul.

Boshlang'ish ta'limga qo'yilgan asosiy talab o'quvchilarga ifodali o'qish, Yozish, hisoblash malakasini berishdan iboratdir.

Fransiya ta'lim olayotgan chet el fuqaroligiga mansub kishilarning farzandlariga ularning vatani, xalqi, tarixi, tili va adabiyotini o'rganish uchun fakultativ kurslar tashkil etish ham ko'zda tutilgan. Boshlang'ish sinflada o'qish 5 yil bo'lib, o'qish 3 bosqishga bo'linadi:

- Tayyorlov bosqishi - 1 yil. Bunda bolalar hisoblashga, o'qish va Yozishga, kuylashga, o'ylashga, tabiat manzaralarini tomosha qilishga va undan bahra olishga, jismoniy mashqlar bilan mashg'ul bo'lishga maktabning turli sport tadbirlarida ishtirok etishga, mehnat qilishga o'rgatiladilar. O'qish mashg'ulotlari ertalab soat 9 dan 12 gacha, hamda soat 14 dan 16 gacha 5 soat davom etadi. Ovqat pullik, lekin juda arzonlashtirilgan.

- Ikkinchi bosqish -elementar kurs bo'lib, bu 2 yil davom etadi. Tayyorlovdagi bilimlar yanada takomillashtiriladi. Tayyorlov bo'limida bir o'qituvshi ishlasa, elementar bosqishda 2 o'qituvshi (har biri bir yildan) ishlaydi.

2-o'quv topshiriq**FSMU texnologiyasi**

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Jadvalni to'ldiring**1-guruh**

Savol	Frantsiya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Germaniya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarini hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

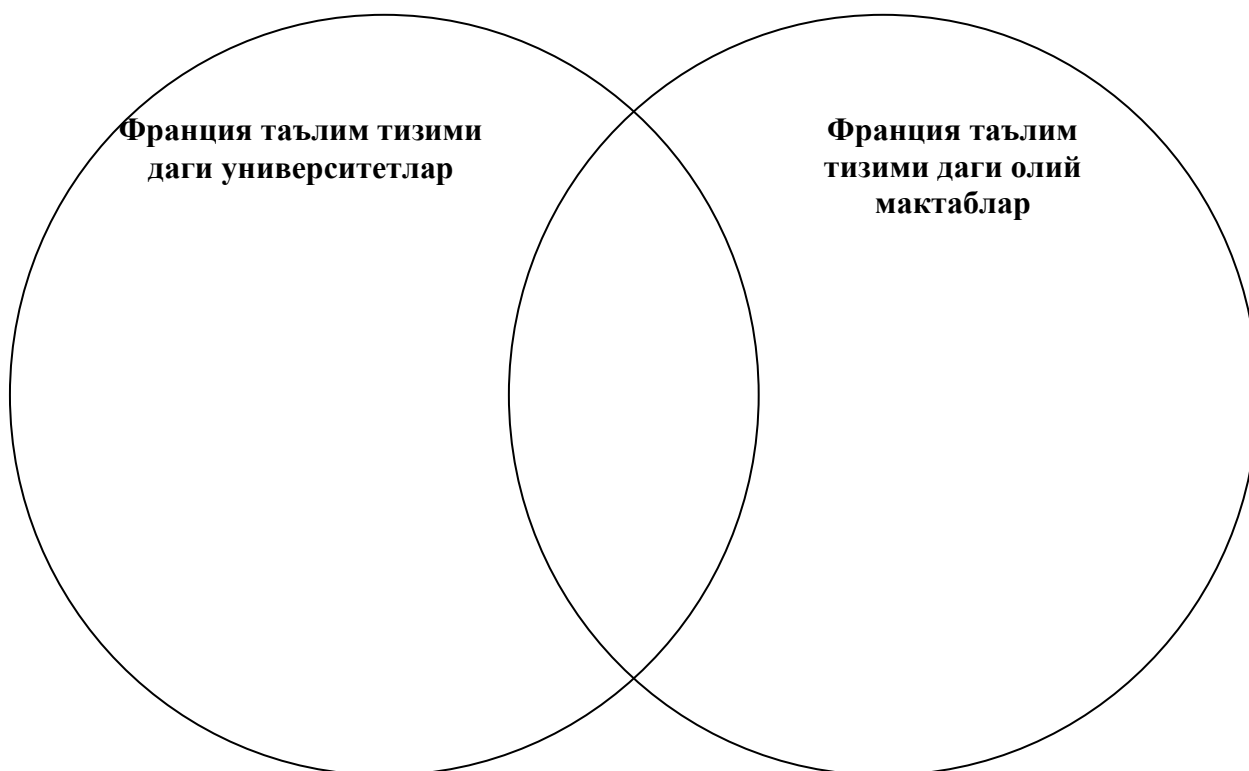
Talabalar:

1) kichik guruhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Frantsiya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Frantsiyada kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?
4. Frantsiyadagi "Onalar maktabi" haqida gapiring.

9-mavzu	BELGIYA VA SHVETSIYA TA'LIM TIZIMINING QIYOSIY TALILI
----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1.Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. SHvetsiyada kasbiy ta'lim masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, SHvetsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. SHvetsiyada kasbiy ta'lim masalalari. .	1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. SHvetsiyada kasbiy ta'lim masalalari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "Kontseptual jadval",savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).	Yozadi
	2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova) 2.3. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (5-ilova) Reja bandlarini yoritishda "Kontseptual jadval" texnikasi va "VENN"digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "Kontseptual jadval" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "Kontseptual jadval"texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

MAVZU: BELGIYA VA SHVETSIYA TA'LIM TIZIMINING QIYOSIY TAHLILI

Reja:

1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
2. SHvetsiyada kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Belgiya va SHvetsiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
2. Shvetsiyada kasbiy ta'lim masalalari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar..

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- berilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;
- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
2. Ekspertlar belgilanadi.
3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.
8. Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, kasbiy ta'lim masalalari.

Belgiya davlatida ikki xil o'quv tizimi bor. Bular davlat tomonidan va diniy tashkilotlar tomonidan tashkil qilingan maktablardir. Davlat har ikkala ta'lim tizimi muassasalarini mablag' bilan ta'minlaydi. Qonunga ko'ra 6 yoshdan 18 yoshgacha barcha bolalar ta'lim olishlari shart. Deyarli barcha ota-onalar o'z farzandlarini yasli va bog'chaga beradilar.

6 yoshdan 11 yoshgacha bolalar boshlang'ich maktabda ta'lim oladilar. 11 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan davrda umumiy ta'lim beriladi. O'quvchilar o'zlari qaysi fanga qiziqsalar, o'sha fandan ko'proq ta'lim oladilar. Ular o'z hoxishiga ko'ra dars jadvalini tuzishadi. O'qish bilan birga albatta albatta hunar o'rganadilar va maktabni tugatgach keyingi ta'limda o'qishni xohlamasa, zavod va fabrikalarda texnik mutaxassis bo'lib

ishlashlari mumkin. Bolalar uchun “Saodat” tashkiloti mavjud bo’lib, unda har bir bola o’zi qiziqqan yo’nalishli guruhga a’zo bo’ladi. Masalan, geografiya, biologiya, astronomiyaga yo’naltirilgan guruhlar yoshlarni birlashtirgan holda ish olib boradi. Bu tashkilot faoliyati shunday qiziqarlilik, aslida 18 yoshgacha bo’lgan yoshlar a’zo bo’lsada, undan yuqori yoshdagilar ham ixtiyoriy ravishda ishtirok etadilar.

Belgiyada oliy ta’lim universitetlarda amalga oshiriladi. Mamlakatda 4ta davlat universiteti, 4ta xususiy universitet mavjud.

5-ilova

2. Shvetsiyada kasbiy ta’lim masalalari.

Shvetsiya –SHimoliy Evropadagi industrial taraqqiy etgan mamlakatdir. SHvetsiya xukumati talabiga ko’ra 7-16 yoshdagi barcha bolalar maktabga qatnashlari shart. Boshlang’ich va o’rta ta’lim bepul amalga oshiriladi. Xukumat, shuningdek, barcha universitetlarni boshqarib boradi. Ko’pchilik bolalar 7 yoshgacha bog’chalarga boradilar. Xukumat bog’chalarni ham qo’llab-quvvatlaydi, ammo ularga qatnashni talab etmaydi.

Boshlang’ich maktablar SHvetsiyada “grandakola” deb yuritiladi. Ular quyi va yuqori bosqichlarga bo’linadi. Quyi bosqich o’z navbatida yana 2 bosqichga bo’linadi. Birinchi bosqich 1-3-sinflarni, ikkinchi bosqich 4-6-sinflarni qamrab oladi. Yuqori bosqich 7-9-sinflarni qamrab olib, 7-sinf dan o’zlari uchun kerak fanlarni tanlaydilar. Ko’pchilik o’quvchilar keyinchalik umumiy ta’limni davom ettiradilar. Ba’zilar uy xo’jaligi yoki ishlab chiqarish tseklarida kerak bilimlarni o’rganishadi. Ba’zilar tilshunoslik, texnologiya, yoki iqtisodiyot bo’yicha bilim beriladigan maxsus kurslarni tanlaydilar. 4-7-sinflarda barcha bolalardan ingliz tilini o’rganish talab etiladi. 90% o’quvchilar keyin ham chet tillarini o’rganishni davom ettiradilar. Grandakolani tugatgach, bolalar o’rta maktabga boradilar.

1966 yildan buyon mamlakatda uch turdagi o’rta maktablar mavjud, uch yillik oliy o’rta maktablarda o’quvchilar universitetga tayyorlanadi. 2-3 yillik davom ettiruvchi maktablarda ijtimoiy, iqtisodiy va texnik fanlardan bilim beriladi. SHvetsiyada oltita universitet mavjud. SHvetsiya oliy o’quv yurtlari azaldan o’zining yuqori sifatli bilim dargohlari ekanligi bilan mashhur.

6-ilova

KONTSEPTUAL JADVAL

Kontseptual jadval o’rganilayotgan hodisa, tushuncha, fikrlarni ikki va undan ortiq jihatlar bo’yicha taqqoslashni ta’minlaydi. Tizimli fikrlash, tizimlashtirish ko’nikmalarini rivojlantiradi.

	Ta’lim tizimi
--	---------------

Xorijiy davlatlar (talabalar xohishiga ko'ra)				
	Maktabgacha ta'lim	Umumiy o'rta ta'lim	O'rta maxsus ta'lim	Oliy ta'lim
O'zbekiston				
Belgiya				
SHvetsiya				

7-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

8-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Belgiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Shvetsiyada kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?

10-mavzu	ITALIYA VA ISPANIYA TA'LIM TIZIMINING AYRIM MASALALARI
-----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklariIspaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish. .	1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "Kontseptual jadval", savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "Kontseptual jadval" va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "Kontseptual jadval" texnikasidan foydalangan holda guruhlarga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"Kontseptual jadval", bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: ITALIYA VA ISPANIYA TA'LIM TIZIMINING AYRIM MASALALARI

Reja:

1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda Kanadada kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.

2. Ekspertlar belgilanadi.

3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.

4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.

5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.

6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Talabalar Italiyaning boshlang'ich ta'lim tizimi haqida fikr yuritganda quyidagilarga e'tibor qaratishlari lozim: Italiyada bolalarni 3 yoshdan bolalar bog'shasi (shuola materna)ga berishadi. U yerda bolalar uch yil davomida maktabga tayyorlanishadi. Bolalar guruhlarida 15-30 kishidan bo'lib, ular mashhur pedagog Mariya Montessori metodi asosida tahsil olishadi. Xususiy katolik bolalar bog'shalari ham bo'lib, ular an'anaviy usulda tarbiyalanadilar. 6 yoshdan bolalar boshlang'ich maktabda o'qiy boshlaydilar. Uning ikki bosqishi- shuola elementare 1 va shuola elementare 2- barsha bolalar uchun bepul. Bu bosqishdagi barsha o'quv predmetlari: o'qish, Yozish, shizish, arifmetika, musiqa va boshqalarni o'rganish majburiy hisoblanadi. Diniy bilimni xohishga ko'ra o'rganish mumkin. O'quv rejada bironta chet tilini o'rganish ham naarda tutilgan.

Bolalar haftasiga besh kun, jami 30 soat o'qishadi. Har bir bosqishning oxirida test sinovlari o'tkaziladi.

Baholashning ogʻzaki usuli qoʻllaniladi. ("aʻlo", "yaxshi" va boshq.). Qiziqarli jihati shundaki Italiyada invalid bolalar ham barsha bolalar bilan birga tahsil oladi. Anʻanaviy davlat maktablarida sinflar juda katta. Xususiyl maktablarda ham davlat dasturlari bajariladi. Bu makablar bolalarga attestat berish huquqiga ega emas, ularning oʻquvchilari davlat imtihonlari topshirishadi va shunga mos sertifikat olishadi.

Birinshi besh yillikni tugatgandan soʻng oʻquvchilar Yozma va ogʻzaki imtihon topshirishadi. Uning natijasiga qarab bolalarga boshlangʻish taʻlimni tugatganligi haqidagi attestat beriladi. Shundan soʻng oʻquvchilar oʻrta maktabga oʻtishadi va u yerda 14 yoshgasha oʻqishadi. Bu bosqishda italyan tili, tarix, geografiya, matematika, tabiiy fanlar, chet tili, sanʻat va musiqa oʻqitiladi.

Har yil yakunida imtihon oʻtkazilib, "oʻtdi-oʻtmadi" tarzida baholanadi. Imtihonni topshirolmagan oʻquvshi ikkinshi yilga qoldiriladi. Oʻrta maktab yakunida italyan tili, matematika, chet tilidan Yozma bitiruv imtihonlari topshiriladi.

Italiyada kasbiy tayyorgarlik tizimi.

Talabalar rivojlangan xorijiy davlatlarning aksariyatida kasbiy tayyorgarlik masalasi taʻlim tizimining muhim tomonlaridan biri ekanligiga eʼtibor qaratishadi. Shu bilan birga Italiyadagi kasbiy tayyorgarlikning oʻziga xos tomonlarini tahlil qilishadi. Italiyada oʻrta maktabni tugatganlar oliy oʻrta maktab tizimiga kiruvshi turli yoʻnalishlardagi oʻquv yurtlarida tahsil olishlari mumkin. Bular kasbiy taʻlim beruvshi oʻquv yurtlari (texnika institutlari, kasb-hunar oʻquv yurtlari, sanʻat maktablari kabi) va litseylardir. Ularda 14 yoshdan 19 yoshgasha tahsil olinadi. Bulara talab ansha qattiq boʻlib, oʻqishga kirganlarning 50 foizigina oʻquv yurtini tugatishadi. Universitetlarga kirishga tayyorgarlik litseylarda amalga oshiriladi. Ularning klassik, texnik va tabiiy fanlarga yoʻnaltirilgan turlari faoliyat koʻrstadi.

Klassik litseylarda universitetga umumiy tayyorgarlik amalga oshiriladi va uning bitiruvshilari xohlagan fakultetda oʻqish imkoniga ega boʻladilar. Boshqa litseylarda esa oʻz sohasi boʻyisha oʻqitishga eʼtibor beriladi.

Bu darajadagi boshqa oʻquv yurtlari oʻquvchilarni kasbiy yoʻnalishga tayyorlaydi. Ularga 9 ta texnika institutlari va kasbiy tayyorgarlik institutlari kirib, ular bolalarni hunarga, savdo-sotiq va mehmonxona ishlariga tayyorlaydi.

Italiyada oliy taʻlim.

Italiyada deyarli barsha shaharlarda oʻzining universitetlari mavjud boʻlib, ular qadimiy tarixga ega ekanligiga eʼtibor qaratish lozim. Shu joyda tarixga nazar tashlashga toʻgʻri keladi. Italiya zaminida dastlabki oʻquv yurtlari eramizdan avvalgi 5 asr oʻrtalarida yuzaga kelgan. Yevropadagi eng qadimiy hisoblangan Bolona shahridagi universitetga 1088 yili asos solingan. Italiyada oliy taʻlim tizimiga texnika maktablari, til institutlari va universitetlar kiradi. Ularga kirish uchun til boʻyisha testlar topshirish shart.

Universitetda oʻqish ikki semestrda boʻlinadi: birinshisi oktyabrda, ikkinshisi martda boshlanadi. Gumanitar fakultetlarda oʻqish muddati 4 yil boʻlib, bunda talaba 20-25 ta imtihonni topshirishi kerak. Shundan soʻng talabaga diplom himoyasi uchun ruxsat beriladi. Agar talaba diplomni himoya qilsa, unga dottore darajasi beriladi. Undan soʻng 3 yil aspiranturada oʻqib, dotsent unvonini, undan keyin esa professorlikni olish mumkin.

Italiya universitetlariga ham koʻplab Yevropa davlatlaridagi kabi 12 yillik taʻlimdan keyin qabul qilinadi.

Universitetga kirishning asosiy sharti tilni yaxshi bilish va mutaxassislik boʻyisha kirish imtihonini topshirishdan iboratdir. Tilni yaxshi bilmaganlar uchun universitega tayyorlov kurslari faoliyat koʻrsatadi va ular kirish imtixonlariga shuqur tayyorlaydi.

2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

2007 yildagi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunga muvofiq Ispaniyada 6 yoshdan 16 yoshgacha bo'lgan bolalarga o'qish majburiy qilib belgilandi. Ispaniya ta'lim tizimi quyidagilardan iborat:

1. Maktabgacha ta'lim.
2. Tayanch ta'lim.
3. Kasbiy ta'lim.

Boshlang'ich 5 yil ichida o'quvchilar bir o'qituvchidan dars oladilar. 8 yoshdan chet tili o'rgatiladi. Ta'limning ikkinchi bosqichida mashg'ulotlar turli o'qituvchilar tomonidan o'tkaziladi. SHuningdek, ta'lim tizimida kattalar ta'limi, amaliy san'at, tilga ixtisoslashtirilgan, rassomchilik kabi maxsus maktablar ham mavjud.

KONTSEPTUAL JADVAL

Kontseptual jadval o'rganilayotgan hodisa, tushuncha, fikrlarni ikki va undan ortiq jihatlari bo'yicha taqqoslashni ta'minlaydi. Tizimli fikrlash, tizimlashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Xorijiy davlatlar (talabalar xohishiga ko'ra)	Ta'lim tizimi			
	Maktabgacha ta'lim	Umumiy o'rta ta'lim	O'rta maxsus ta'lim	Oliy ta'lim
O'zbekiston				
Italiya				

Ispaniya				
-----------------	--	--	--	--

7-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

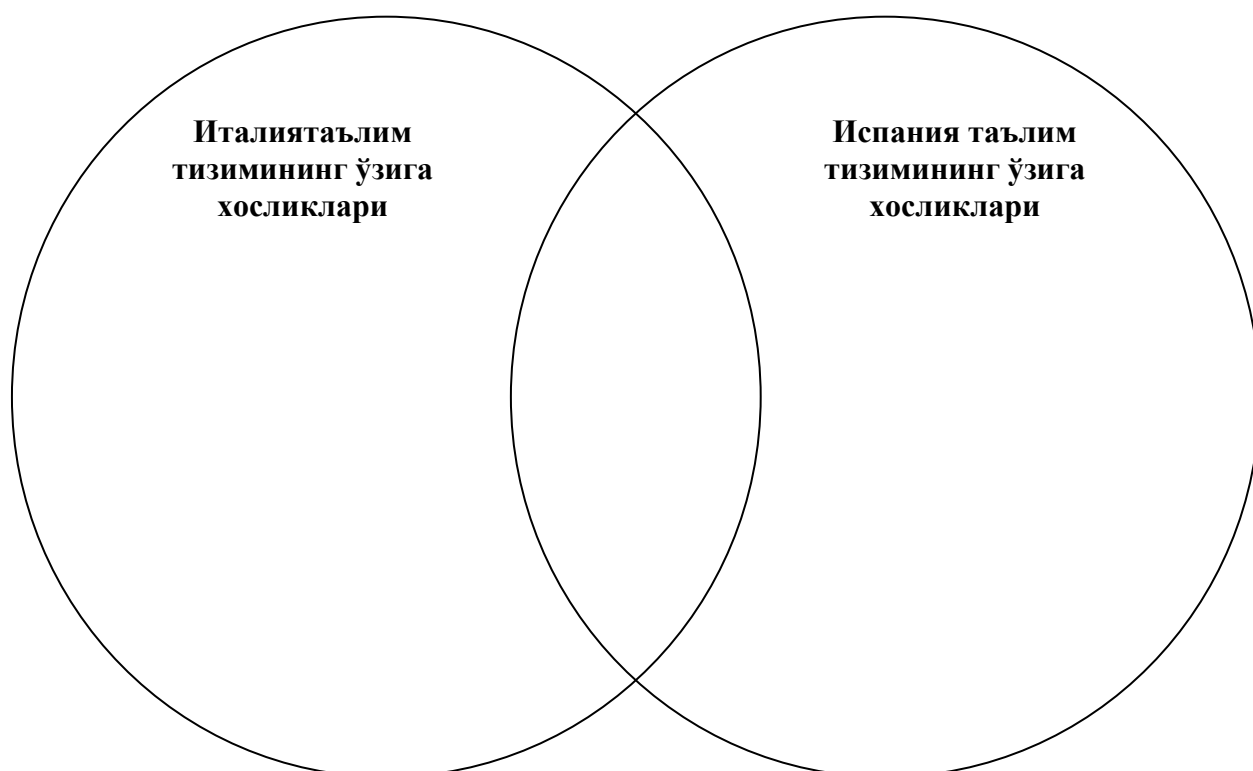
Talabalar:

1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

8-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Italiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Ispaniya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

11-mavzu	AVSTRIYA, SHVEYTSARIYA DAVLATLARI TA'LIM TIZIMIGA QIYOSIY TAHLIL
-----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>

1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish. .	1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "Kontseptual jadval", savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "Kontseptual jadval", texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "Kontseptual jadval", texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"Kontseptual jadval", texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

**MAVZU: AVSTRIYA, SHVEYTSARIYA DAVLATLARI TA'LIM TIZIMIGA
QIYOSIY TAHLIL**

Reja:

1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Talabalar Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarga ega bo'ladilar.

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.

2. Ekspertlar belgilanadi.

3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.

4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.

5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.

6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova**1. Avstriya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.**

Avstriya ta'lim tizimi yuqori darajadagi bilimli yoshlarni tarbiyalash bilan ajralib turadi va jahonda etakchi o'rinni egalaydi.

Avstriyada quyidagi majburiy ta'lim turlari mavjud:

-Boshlang'ich maktablar;

-Asosiy maktablar;

-O'rta umumta'lim maktab;

-o'rta maxsus ta'lim muassasalari kabilardir.

Bepul davlat maktablari bilan bir qatorda xususiy-pullik maktablar ham mavjud bo'lib, ular:

-katolik maktablari;

-protestant maktablari;

-Rusolf Shteyner nomidagi erkin maktablar va boshqalar.

Avstraliya ta'lim tizimi.

Avstraliya ta'lim tizimi britansha model negizida qurilgan. Avstraliyada maktab tizimi 10 yillik majburiy ta'limni o'z ishiga oladi. Universitetga kirishni xohlovshilar esa yana ikki yil o'qib, to'liq o'rta ta'lim to'g'risida attestat oladi. 12 yillik ta'lim boshlang'ish va o'rta ta'limga bo'linadi. 12 yillik maktabni tugatgash bolalar Australian Year 12 attestatini olishadi, bu britansha A-Level bilan teng. Bolalar 6 yoshdan maktabga borishadi.

Davlat qaromog'idagi va xususiy maktablar mavjud. Xususiy maktablar chet ellik bolalarni o'qitish tarafdori bo'lib, ularda 150 mingdan ortiq xorijli bolalar tahsil olmoqda. Boshlang'ish maktablar tuzilishi Avstraliyaning turli shtatlarida turlicha. Ba'zilarida boshlang'ish ta'lim 6 yil. Boshqalarida esa 7 yil davom etadi. Barsha maktablar English Australia assosiasiyasiga birlashgan.

Kasbiy ta'lim. Avstraliya kollejlari keng yo'nalishda kasbiy ta'lim beradi. Davlat va xususiy kollejlari mavju. Davlatga qarashli o'quv yurtlari TAFE (Texnisheskaya i dopolnitelnaya obrazovaniya) tizimiga birlashgan. TAFE dasturlari sanoat va ijtimoiy soha

vakillari bilan hamkorlikda, zamon talablari asosida ishlab shiqiladi. Bu dastur biznes, menejment, marketing, buxgalteriya hisobi, axborot texnologiyalari, dizayn, turistik va mehmonxona menejmenti sohalarini qamrab oladi. Ta'lim muddatiga qarab talabalar 1, 2, 3, 4-darajalardagi sertifikatlar yoki diplomga ega bo'lishadi. Sertifikat olish uchun o'qish muddati 12-52 haftani tashkil etadi. Diplom esa o'rtasha 1,5-2 yillik ta'limdan keyin, advanced diplom esa 2,5-3 yillik ta'limdan keyin beriladi.

Avstraliya institutlari - bu xususiy o'quv yurtlari bo'lib, u kollejlardan o'sib shiqqan va universitet darajasiga o'sib yetmagan. Ularda ingliz tili, mehmonxona menejmenti, kompyuter texnologiyasi kabilarni o'rganish mumkin. Institut qator universitetlar bilan shartnomalar tuzadiki, unga ko'ra institut kurslarini tugatganlar imtihonsiz universitetga qabul qilinadi.

Oliy ta'lim. Hozirga qadar avstraliyadagi 40 universitetdan faqat ikkitiasi-Bond Universitu va Norte Dame Universitu xususiy muluda joylashgan. Ta'lim vazirligi o'rnatilgan qoidalar va standartlarga amal qilinishini qat'iy nazorat qilib boradi. Eng ko'p universitetlar Yangi Janubiy Uels shtatida joylashgan. Ularning bayroqdori- bu 1850 yilda asos solingan Sidney Universitetidir. Bu yerda huquq fakulteti eng kuchli hisoblanadi.

Bakalavr darajasini olish uchun 3 yoki 4 yil o'qiladi. Medisina, stamatologiya, muhandislik sohalarida o'qish muddati ansha uzoq, 4 yildan 6 yilgacha. Keyingi paytda "qo'shaloq daraja" olish an'anaga aylanib bormoqda, masalan, biznes va huquq, axborot texnologiyalari va menejment sohalarida. Bu dasturlar ko'proq, 5-6 yil o'qishni talab qiladi.

Magistrlik darajasini 1-2 yilda olish mumkin. Doktorlik darajasi esa 3 yillik ilmiy-tadqiqot ishidan keyin beriladi. Avstraliyada axborot texnologiyalari, mehmonxona menejmenti va buxgalterlik hisobi va huquq mutaxassisliklari eng kelajagi bor shalar hisoblanadi. Xorijiy talabalar bakalavr diplomini olgash oshiqsha ikki yil mamlakatda ishlashi mumkin, bu mutaxassislik bo'yisha amaliyot deb hisoblanadi. Bu amaliyot davrida ko'pgina talabalar o'zlariga keyin ishlash uchun ish topishadi.

2. Shveytsariyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Shveytsariyada ta'lim tizimi turlicha, chunki SHveytsariyaning konstitutsiyasi barcha viloyatlar uchun maktab ta'lim tizimini mustaqil tashkil etish vakolatini beradi. Davlat, xususiy va xalqaro xususiy maktablar mavjud. Barcha viloyatlarda boshlang'ich maktab 6 yoshdan, lekin ko'p viloyatlarda erkin "bolalar maktablari" bo'lib, ular 4-5 yoshdan o'qishga qabul qilinadilar. SHunga ko'ra boo'lang'ich maktab 4-sinfgacha 5 yoki 6 yil davom etishi mumkin. Odatda, maktabda 1-xorijiy til boshqa millat tillaridan biri bo'lgan, so'nggi vaqtga kelib esa (2000) ingliz tili bir necha viloyatlarda birinchi chet tili sifatida o'qitilmoqda. Boshlang'ich ta'lim so'ngida o'quvchilar aqliy salohiyatiga ko'ra bir nechta bo'limlarga (asosan 3 sinfga) bo'linadilar.

Eng ilg'or o'quvchilar keyingi bosqichlarga tayyor bo'lish uchun etakchi sinflarda o'qiydilar. Maktab bitiruvchilari Federal Maturite nomli etuklik shahodatnomasini oladilar. Deyarli barcha maktablarda SHveytsariya dasturidan tashqari boshqa dasturlar ham o'qitiladi. Bular: A-level, frantsuz BAC (Baccalaureat), nemis Abitur, ital'yan Maturita, xalqaro International Bac. Mazkur shahodatnoma egalari nafaqat SHveytsariya, balki Evropa va Amerikaning ko'pgina oliygohlariga o'qishga kirishlari mumkin.

Oliy ta'lim tizimi

SHveytsariyada 12 ta universitet mavjud bo'lib, ulardan 10 tasi viloyatlarda joylashgan. Ularda bir qator notexnik fanlar o'qitiladi.

SHveytsariyada oliy ta'lim 2 ga bo'linadi:

1. Universitet ta'limi.
2. Nouniversitet (kasbiy) ta'limi.

6-Ilova

KONTSEPTUAL JADVAL

Kontseptual jadval o'rganilayotgan hodisa, tushuncha, fikrlarni ikki va undan ortiq jihatlari bo'yicha taqqoslashni ta'minlaydi. Tizimli fikrlash, tizimlashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Xorijiy davlatlar (talabalar xohishiga ko'ra)	Ta'lim tizimi			
	Maktabgacha ta'lim	Umumiy o'rta ta'lim	O'rta maxsus ta'lim	Oliy ta'lim
O'zbekiston				

Italiya				
Ispaniya				

8-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarini hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

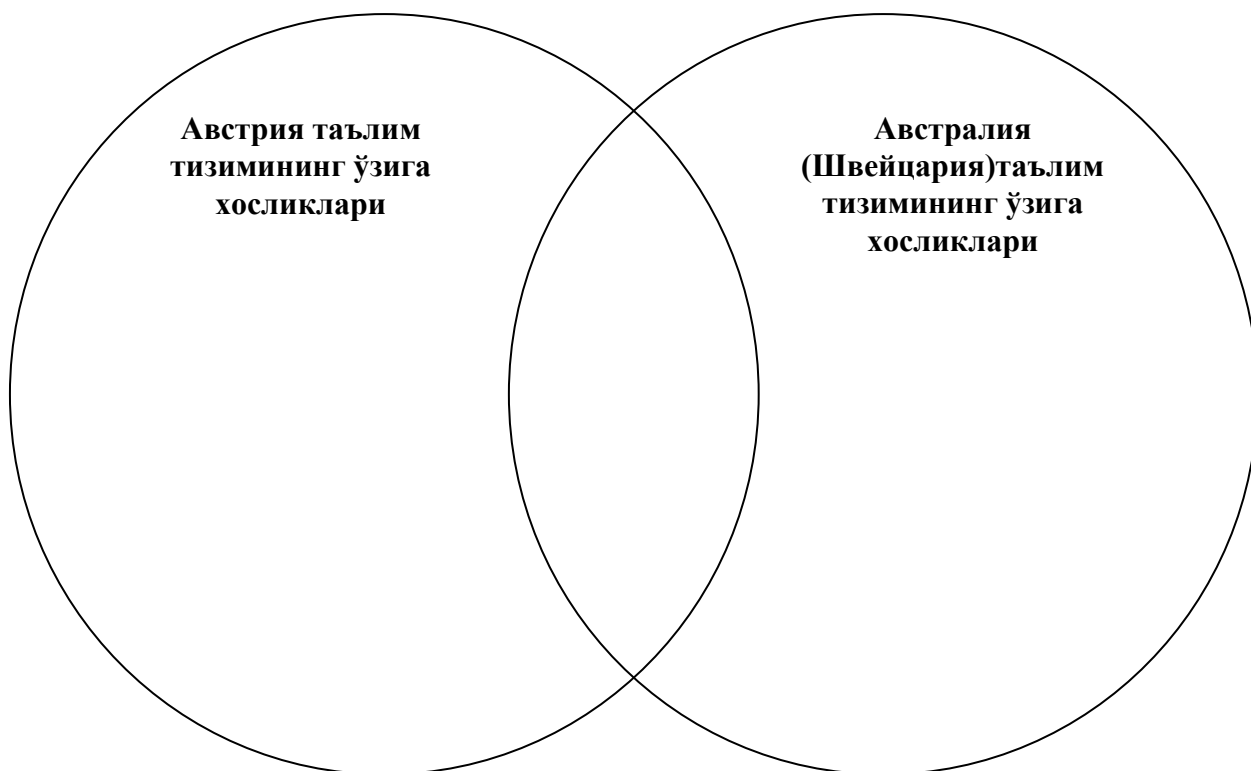
Talabalar:

1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Avstriyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Shveytsariya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi. 2 AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi, kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi. 2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib berish.	1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida tasavvurga ega bo'ladilar.. 2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN"digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU"texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU"texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: AQSH TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOSLIKLARI**Reja:**

1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.
2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi, kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida tasavvurga ega bo'ladilar..
2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball

2-1,7 ball – «a'lo».

1,6-1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi**Maqsadi:**

- insatsirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
2. Ekspertlar belgilanadi.

- 3.Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
- 4.Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
- 5.Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
- 6.Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlari aniqlashtiriladi.
- 7.Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.
Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.

AQSH da ta'lim sistemasi asosan davlat tomonidan boshqariladi. Ta'lim sistemasi asosan 3 bosqichda homiylashtiriladi va nazorat qilinadi.: Federal hukumat, shtatlar hukumati va mahalliy hukumat tomonidan.

Shuningdek, davlat maktab sistemasi ham mavjud. Oliy o'quv yurtlari shaxsiy va xususiydir. Shuning uchun ham bunday ta'lim muassasalari butun dunyoda yashovchi talabalar va aspirantlarni o'zlariga jalb qilishga harakat qiladi. AQSH da savodxonlik darajasi aholi o'rtasida 97 % ni tashkil etadi.

qilinsada

- Bolalar o'qishni 5 yoshdan boshlab 14- 18 yoshgacha davom ettiradilar. 5 yoshga yaqin amerikalik bolalar boshlang'ich maktabning –nulevoy sinfiga borishadi (elementary school, nemis. Kindergarten) Bu sinf ba'zi bir shtatlarda majburiy hisoblanmaydi. Deyarli barcha amerikalik bolalar kindergartenga borishadi. Kindergarten nemis tilidan “bolalar bog'chasi “ deb tarjima qilinsada, bolalar bog'chasining o'zi AQSHda alohida muassasa sifatida mavjud bo'lib, ular “preschool “ nomi ostida faoliyat yuritadilar .
- Bolalar o'qishni 5 yoshdan boshlab 14- 18 yoshgacha davom ettiradilar. 5 yoshga yaqin amerikalik bolalar boshlang'ich maktabning –nulevoy sinfiga borishadi (elementary school, nemis. Kindergarten) Bu sinf ba'zi bir shtatlarda majburiy hisoblanmaydi. Deyarli barcha amerikalik bolalar kindergartenga borishadi. Kindergarten nemis tilidan “bolalar bog'chasi “ deb tarjima qilinsada, bolalar bog'chasining o'zi AQSHda alohida muassasa sifatida mavjud bo'lib, ular “preschool “ nomi ostida faoliyat yuritadilar .
- O'rta ta'limni olgan o'quvchilar jamoaviy kollejlarda o'qishni davom ettirishlari mumkin. Bu kolledjning nomi shuningdek , boshlang'ich kolledj (Junior college) , texnika kolledji va shahar kolledji deb ham ataladi. BU kolledjda 2 yil ta'limni o'tab bo'lgandan so'ng o'quvchilarga o'rta – mutaxassislik ta'limini o'zlashtirilganligiga tenglashtirilgan daraja beriladi . Yana boshqa imkoniyatlardan biri – bu biron bir kolledj yoki universitetga kirish imkoniyatining mavjudligi bo'lib, ushbu ta'lim bosqichini bitirgandan keyin talabalarga bakalavrlilik darajasi beriladi.

5-Ilova

2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.

Bepul davlat maktablari demokratik tarzda saylangan maktab kengashi (school board) tomonidan boshqariladi. Bu maktab kengashining har biri chegarasi ko'pincha shahar yoki okrug chegaralariga mos tushadigan yurisdiksiyaga egadir. Maktab kengashi maktab programmalarini o'rnatadi, o'qituvchilarni ishga qabul qiladi, va maktab dasturini homiylashtirish masalalari bilan shug'ullanadi.

A- "A'lo" bahoni; F- "qoniqarsiz" bahoni D- qoniqarli yoki vaziyatga qarab qoniqarsiz bahoni bildiradi. Barcha baholarni yoniga "+" yoki "-" belgisi qo'yiladi. Faqat F dan tashqari Bunda: A- 5, B-4, C-3, D- 2, F-1:

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga bahslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	AQSH ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

8-ilova

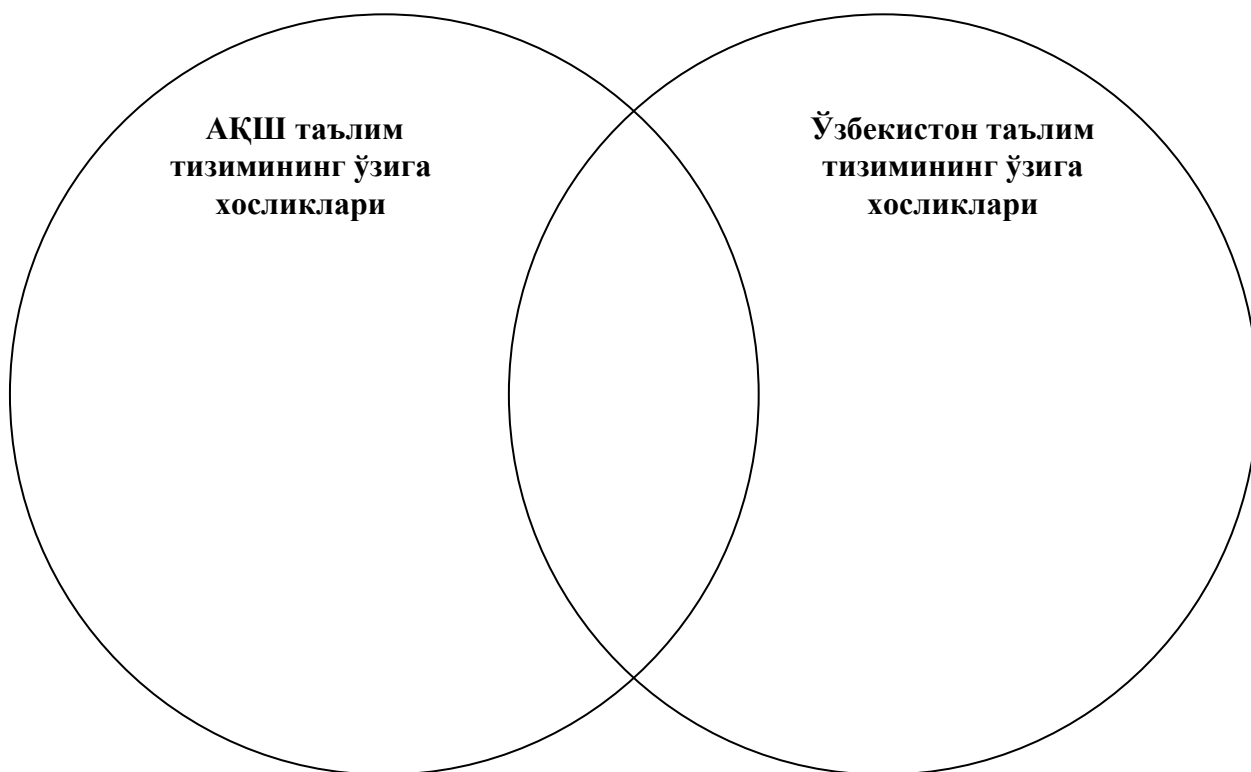
VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

- 1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.
- 2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.
- 3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.
- 4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. AQShda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. AQSh ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. AQSh kasbiy ta'lim tizimi haqida tushuncha bering.

13-mavzu	Hindiston, Malayziya va Indoneziyada mustaqillik yillarida ta'lim taraqqiyoti
Darsni olib borish texnologiyasi	

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt: 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Muammoli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari. 2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar. 3. Indoneziya ta'lim tizimi.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Hindiston, Malayziya, Indoneziya mamlakatlari ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarini kengaytirish	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari haqida ma'lumot berish. 2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar mohiyatini yoritib berish. 3. Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni bilan tanishtirish . 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari haqida ma'lumot oladilar. 2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar mohiyatini yoritib bera oladilar. 3. Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni bilan tanishadilar .
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "Muammo" uslubi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib hamda kichik guruhlarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining ikkinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova). Bunda "FSMU" metodidan foydalaniladi(5-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining uchinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (6-ilova).</p> <p>"Muammo" metodidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(7-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" metodi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"Muammo"metodi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. Yakuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

13-MAVZU: Hindiston, Malayziya va Indoneziyada mustaqillik yillarida ta'lim taraqqiyoti

Reja:

1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari.
2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar.
3. Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarning Hindiston, Malayziya, Indoneziya mamlakatlari ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarini kengaytirish..

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Hindiston ta'lim tizimidagi o'zgarishlar haqida ma'lumot oladilar.
2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar mohiyatini yoritib bera oladilar.
3. Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni bilan tanishadilar .

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari.

Hindiston –eng qadimiy madaniyat o'chog'idir. Mamlakat ta'lim tizimini qayta isloh etish va uning asosiy mazmunini hamda yo'nalishini belgilash Maxatma Gandi tomonidan ishlab chiqilgan “Nai ta'lim” (“YAngicha ta'lim”) printsiplari asos bo'lgan. Mustaqillikdan so'ng 1050 yilda qabul qilingan Konstitutsiyada hind jamoatchiligining ta'limga oid quyidagi fikri o'z aksini topgan edi:

- ta'limni tubdan isloh qilish zarurligi;
- xalq ta'limi maktabini kengaytirish;
- professional tayyorgarlikni yo'lga qo'yish;
- jamiyatni demokratlashtirishning muhim sharti-bepul o'qitish va majburiy ta'limni amalga oshirish;

professional ta'lim tizimini har tomonlama rivojlantirish yo'li bilan xo'jalik rivojini tezlashtirish va mamlakatning texnikaviy hamda iqtisodiy mustaqilligini ta'minlash. Mustaqillikdan so'ng har bir shtatda xalq ta'limi departamenti tashkil topdi. Har bir shtat ta'lim sohasidagi muammolarini o'zi hal qilgan.

4-ilova

2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar.

Malayziya ta'lim tizimi:

- Boshlang'ich ta'lim
  - Boshlang'ich maktab (1-6 sinf)
  - O'rta maktab (7-12 sinf)
- Kollej
- Oliy ta'lim
- Boshlang'ich ta'lim olti yil davom etadi, bu davr mobaynida o'quvchilar sinfdan-sinfga avtomatik tarzda o'tkazilsa 6-sinfdan keyin milliy imtixonlar o'tkaziladi(Ujian Percapaian Sekolah Rendah). SHundan so'ng o'quvchilar avtomatik tarzda o'rta maktabga o'tkazilishadi.
- Kichik o'rta maktab o'z ichiga 7-10 sinflarni oladi
(bu sinflar ko'pincha o'rta maktabning 1-4 sinflari deb yuritiladi va davr yakunida o'quvchilar Penilaian Menengah Rendah (PMR) imtixonini topshirishadi).
  - Katta o'rta maktab tizimi 11-12 sinflarni ya'ni ularni tizimida 5-6 sinflarni qamrab oladi.Bu maktabda o'quvchilar PMR ning javoblariga qarab o'qishadi.

2-o'quv topshiriq
FSMU texnologiyasi

Jadvalni to'ldiring

1-guruh

Savol	Hindiston ta'lim tizimidagi o'zgarishlar sababi...
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Malayziya ta'lim tizimining yutuqlari
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

3. Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni.

Indoneziya xukumati aholining savodxonligini oshirish uchun maxsus dasturlar qabul qildi. Bu dasturlar izchil amalga oshirilishi natijasida bugungi kunda 15 yosh va undan katta bo'lganlarning 65% Yozish va o'qishni biladi. Xukumat maktablarini o'z qaramog'ida asraydi va xususiy maktablarga yordam beradi.

Qonunga muvofiq bolalar 6 yil davomida boshlang'ich ta'lim olishlari shart. Boshlang'ich m 8 yoshdan boshlanadi. Indoneziyaning ayrim hududlarida maktablar, o'qituvchilar, darsliklar olmaydi. Biroq mamlakatdagi boshlang'ich ta'lim yoshidagi barcha bolalar maktabga qatnaydilar. Indoneziya o'rta maktablarida ta'lim 3 yil davom etadi. O'rta maktab yoshidagi 40% bolalarning maktabda tahsil olishi e'tiborga loyiq. Mustaqillik yillarida Indoneziyada birin-ketin 50ga yaqin maktab universitetlari va oliygohlari tashkil etildi.

7-ilova

“MUAMMO” metodi

“Muammo” metodining maqsadi: talabalarga turli muammoli vaziyatlarning echimini to'g'ri topishlariga o'rgatish, ularda muammoning mohiyatini aniqlash bo'yicha malakalarni shakllantirish, muammoning kelib chiqish sabablarini va muammoni echishdagi xatti-harakatlarni to'g'ri aniqlashga o'rgatish.

O'tkazish tartibi:

1. Talabalar tarqatilgan matnni diqqat bilan o'qib chiqadilar va unda yoritilgan muammolarni aniqlab oladilar.
2. Har bir guruh a'zolari aniqlagan muammolarni vatman qog'ozga Yozib chiqadilar.
3. Belgilangan vaqt tugagach, Yozilgan ish har bir guruh vakili tomonidan o'qib eshittiriladi.
4. O'qituvchi muammolar Yozilgan vatmanni almashtirib, guruhlariga tarqatadi.
5. Tarqatilgan vatmanlarda guruhlar tomonidan Yozilgan muammolardan har bir guruh a'zosi o'zini qiziqtirgan muammodan bittasini tanlab oladi.
6. O'qituvchi tomonidan tarqatilgan quyidagi chizmaga har bir guruh a'zosidanlab olgan muammosini Yozib, mustaqil ravishda tahlil etadi.

Muammoning turi	Muammoni kelib chiqish sabablari	Muammoni echish yo'llari va sizning harakatlaringiz

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Hindistonda umumiy ħrta ta'lim qanday amalga oshiriladi?
2. Hindistonda kasbiy ta'lim darajalari qnday?
3. Malayziyada boshlang'ich ta'lim haqida ma'lumot bering.
4. Indoneziya ta'lim tizimining rivojlanishi rasman qaysi yildan boshlanadi?

14-mavzu	AFRIKA DAVLATLARIDA TA'LIM MUAMMOLARI
-----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli ma'ruza
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari. 2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarga Afrika davlatlarining ta'lim muammolari, Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablari haqida ma'lumot berish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari haqida ma'lumot berish. 2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablari.	1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar. 2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablarini o'rganadilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova)</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: AFRIKA DAVLATLARIDA TA'LIM MUAMMOLARI

Reja:

1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari.
2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarga Afrika davlatlarining ta'lim muammolari, Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablari haqida ma'lumot berish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar.
2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablarini o'rganadilar.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
2. Ekspertlar belgilanadi.
3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari.

Mustamlakachilik davrida Afrika davlatlarida Evropaliklar ko'plab maktablarni tashkil etdilar. Ammo u erda asosan badavlat oilalarning farzandlari o'qitilar edi. Bu davlatlarda aholi sonining tez sur'atlar bilan o'sishi, ta'lim uchun to'lanadigan haqning doimo o'sib borishi, malakali mutaxassislarning etishmasligi ta'lim taraqqiyotiga to'sqinlik qilmoqda.

Uzoq vaqt davomida Afrika davlatlari Evropa davlatlarining mustamlakasi bo'lganligi bois hali ham ko'pchilik mamlakatlarda ta'lim ingliz, frantsuz, portugal tillarida olib boriladi.

5-Ilova

2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolari.

Jazoir- Afrika shimolidagi katta davlat. Jazoir davlati hukumati yildan-yilga ta'lim sohasi islohatlari uchun tobora ko'proq mablag' sarf etsa-da, haligacha 15 va undan katta yoshdagilarning 45% gina o'qish va Yozishni biladi. Jazoir qonunlariga ko'ra barcha 6dan 15 yoshgacha bo'lgan bolalar maktabda ta'lim olishi shart. Ushbu talabga muvofiq 90%dan ortiq bolalar boshlang'ich maktabga boradilar. Biroq ularning faqatgina $\frac{1}{3}$ qismi o'rta maktablarda ta'lim olishni davom ettiradi. Mamlakatdagi eng katta universitet Jazoir universiteti bo'lib, unda 17.000 talaba tahsil oladi.

Habashiston (Nigeriya)- g'arbiy Afrika davlati. Aholisining soniga ko'ra dunyoda 10-o'rinda, Afrika qit'asida 1-o'rinda turadi. Aholi soni 102 milliondan ortiq. Habashistonlik kattalarning $\frac{1}{3}$ qismigina savodli. Mamlakatda maktab va o'qituvchilar etishmaydi. SHunga muvofiq qonun ham ta'lim olishni majburiyatga aylantirmagan, ya'ni mamlakatda majburiy ta'lim mavjud emas. 15 million bolalargina boshlang'ich maktablarga boradilar. SHularning faqatgina 3,5 millioni o'rta maktablarda ta'lim olishni davom ettiradi. Nigeriyada 25ta universitet mavjud.

1975 yilda Habashiston xukumati barcha hohlovchilarga bepul boshlang'ich ta'lim berish bo'yicha maxsus dastur qabul qilingan. SHunga muvofiq mamlakatda ko'plab yangi boshlang'ich maktablar qurildi. SHuningdek, mamlakatda yangi pedagogika, texnika institutlari, professional maktab va universitetlar qurildi.

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	
-------	--

	Afrika davlatlari ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Jazoir va Habashiston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

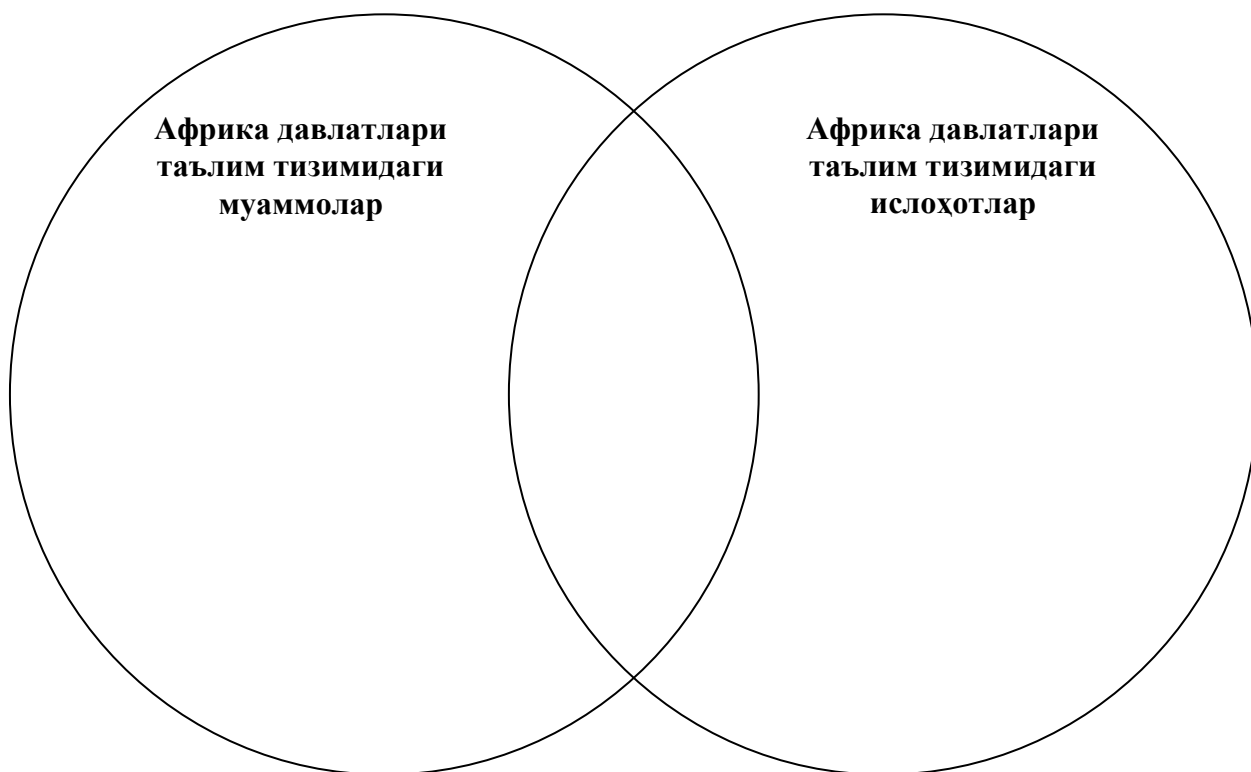
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Afrika davlatlari boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Afrika davlatlarida kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?

15-mavzu	SINGAPUR VA TURKIYA TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI
-----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqti 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	<i>Ma'lumotli ma'ruza</i>
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Turkiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Turkiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>

1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish.	1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi (5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi. (6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAKuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: SINGAPUR VA TURKIYA TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Reja:

1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
  2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:*** Talabalarda Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.
- O'quv faoliyatining natijasi:***
1. **Singapur** ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
  2. **Turkiya** boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Singapur davlati nafaqat Osiyo qit'asida, balki dunyo miqyosida so'nggi chorak asr mobaynida ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan yuqori darajada rivojlangan davlatlardan bo'lib hisoblanadi. Bu davlat tarixan Buyuk Britaniya mustamlakasi bo'lgani uchun uning ta'lim tizimi ko'p jihatlar bilan Britaniya ta'lim tizimiga o'xshash. Har yili o'rta maktabni bitirgan yoshlarning 40% politexnika institutlariga, 40% kollejlarga, 20% ishlab chiqarishga boradi.

Politexnika institutlarida talabalar 3 yil o'qiydi. Politexnika oliygohlari keng qamrovli bo'lib, ular tarkibida hatto davolash fakultetlari ham bor. Bakalavr, magistr hamda doktorlik dissertatsiyalari asosan universitetdagi ilmiy kengashlarda himoya qilinadi.

Singapur qanchalik tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan bo'lmasin, u erda ham tajriba sifatida AQSH, Germaniya, Frantsiya, Yaponiya va Xitoyning etuk oliy o'quv yurtlari faoliyati o'rganilib kelinmoqda. Bu davlatlardan etuk professor –

o'qituvchilar shartnoma asosida ishga taklif etiladi. Masalan, Kaneng texnologiya universitetida 70 dan ortiq chet ellik pedagog dars beradi. SHuningdek, ko'plab mamlakatlardan talabalar Singapurga kelib bilim olishadi. Texnologiya universiteti talabalarining 20-25% xorijiy mamlakatlar fuqarolaridir.

Singapur o'quv muassasalari faoliyatidagi asosiy xususiyat elektronika, ya'ni informatsion texnologiyalar sohasining jadallashganligidir. Kompyuterda ishlashni o'rganish asosan o'rta maktabda amalga oshiriladi. Kompyuterda ishlashni bilmagan mutaxassis ta'lim muassasalariga ishga qabul qilinmaydi.

Oliy o'quv yurtining talabasi oliygohni bitiruv ishlari amaliyotda qo'llaniladigan nataja bilan yakunlashi shart va talaba bitiruv ishi natijasiga ko'ra ish joyi bilan ta'minlanadi.

4-ilova

2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Xozirgi paytda Turkiyadagi mavjud ta'lim sistemasi yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash bo'yicha yuqori pog'onalarni egallab kelmoqda. Xattoki Turkiyadagi ba'zi bir Universitetlar ta'lim berish sifati va o'qitish texnologiyalari bo'yicha AQSH Universitetlari bilan qiyoslantiriladi.

Maktabgacha ta'lim va maktab ta'limi;

Jahondagi bir qator mamlakatlar singari Turkiyada ham bolalarni maktablarda o'qitish ilk yosh davrlardan – ya'ni 3 yoshdan boshlanib, o'ta – onalar bolalarini davlat muassasalari bilan bir qatorda xususiy o'quv muassasalariga ham berishlari mumkin. Bu yerda bolalar o'yin faoliyati bilan birga o'z tengdoshlari bilan muloqotga kirishish, gapirishni o'rganish bilan bir qatorda dunyoni ham bila boshlaydilar. Bola 6 yoshga to'lganida 1 sinfga borishi shart hisoblanadi. Bu yerda ta'lim 8 yilni o'z ichiga oladi. O'qishni tugatishi bilan barcha o'quvchilar boshlang'ich ta'limni tugatganlik haqida diplom oladi. (Ilkogretim Diplomasi). Bu diplom asosida o'quvchi ta'limni o'rta maktablarda davom ettirishi mumkin. O'rta maktabda ta'lim 4 yil davom etadi. Turkiyada o'rta maktablar ta'lim berish mutaxassisligi bo'yicha bir necha turlarga bo'linadi:

- Standart Davlat maktablari;
- Xususiy o'rta maktablar;
- Anatoliy o'rta maktablari;

BU maktablarda ta'lim turli xil tillarda olib borilishi bilan bir- biridan farq qiladi. (ingliz tili, fransuz tili yoki nemis tili). Anatoliy – diniy maktablari (Imam-Hatip) yuqoridagi 2 ta maktabdan diniy darslarning mavjudligi bilan farq qiladi. Bundan tashqari ilmiy maktablar ham mavjud bo'lib, bu yerlarda asosiy e'tibor aniq fanlarga qaratiladi. Kasb- hunar maktablari esa ishchilarni mutaxassislik sohalari bo'yicha tayyorlaydilar.

12 yillik ta'limni o'tab bo'lgandan keyin bitiruvchilar o'rta ta'limni bitirganlik haqidagi diplomni olishlari uchun imtihon topshirishlari shart . Qoidaga muvofiq imtihonlar 4 ta yo'nalishning biridan topshiriladi. :turk tili-matematika, matematika-aniiq fanlar, ijtimoiy fanlar, chet tillari.

Imtihonlar butun mamlakat bo'yicha markazlashtirilgan holda amalga oshiriladi. Turkiya maktablarida Umumta'lim fanlari bilan bir qatorda dinshunoslik, harbiy ish va Turkiya revolyutsiyasi tarixi kabi fanlardan ham dars beriladi . O'quv yili oktyabrdan iyun oyigacha davom etadi. Ta'lim berish turk, ingliz , fransuz, yoki nemis tillarida olib boriladi. Baholar 5 balli shkala bo'yicha qo'yiladi.

Oliy ta'lim;

Turkiyada oliy ta'lim sohasi bir nechta oquv muassasalari orqali amalga oshiriladi.

5-Ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi.Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Singapur ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Turkiya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Singapurda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Turkiya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Singapur ta'lim tizimidagi asosiy xususiyatlar nimalardan iborat?
4. Turkiyadagi 4 bosqichli ta'lim-tarbiya haqida gapiring.

16-mavzu	ROSSIYA DAVLATI TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOSLIKLARI
Darsni olib borish texnologiyasi	

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi. 2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>

1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni berish. 2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritish.	1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar. 2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).	Yozadi
	2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova) 2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (5-ilova). Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan	Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni

	holda guruhlarga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

MAVZU: ROSSIYA DAVLATI TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOSLIKLARI

Reja:

1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.
2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

Anjuman-ma'ruzani tashkil etish metodikasi**Maqsadi:**

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;
- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.
- Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
- Ekspertlar belgilanadi.
- Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
- Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
- Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
- Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan

yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

- Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Rossiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.

Rossiyada umumiiy ta'lim o'z ishiga boshlang'ish, asosiiy va o'rta (to'liq) ta'limni qamrab oladi. O'rta maktabda o'qish muddati 11 yilni tashkil etib, bundan 1-4-sinflar boshlang'ish, 5-9 sinflar-asosiiy, 10-11-sinflar to'liq o'rta ta'lim dasturi asosida ta'lim oladilar. Ishshi yoshlar uchun keshki maktablar tizimi ham saqlanib qolgan. Keyingi yillarda bunday ta'lim ansha qisqargan. Shu bilan birga ikki yoki undan ortiq smenadagi maktablar ham qisqargan.

Iqtisodiiy qiyinshiliklar Rossiyada umumiiy ta'lim maktabining bir o'quvshisiga sarflanadigan xarajat miqdori kamayishiga olib keldi. Ta'lim berishning yangi shakllari va nodavlat ta'lim muassasalari paydo bo'ldi. O'rta maktablar va o'qituvshilar o'quv dasturi va adabiyotlarni mustaqil tanlash imkoniiyatiga ega bo'ldilar. Ijtimoiy fanlarning mazmuni ansha o'zgardi; siyosatshunoslik, sotsiologiya, iqtisodiiyot, huquq kabi ijtimoiy-iqtisodiiy fanlar bo'yisha qator fakultativ kurslar tashkil etildi, maktablarda informatika, ekologiya, hayot faoliyati xavfsizligi asoslari kabi yangi predmetlar o'qitila boshlandi.

Rossiyada umumiiy o'rta ta'lim maktablari soni 70 mingga yaqin bo'lib, ularda 20 million bola tahsil olmoqda. 7 yoshdan 17 yoshgasha bolalarni o'rta ta'limga jalb etilishi jihatidan Rossiya jahonda yuqori o'rinlardan birida turadi, u 81%ni tashkil etadi.

5-ilova.

2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari.

Rossiyada kasbiy ta'limning uchta darajasi bor: Boshlang'ish daraja- boshlang'ish kasbiy ta'lim beruvshi o'quv yurtlari (PTU) kvalifikatsiyali ishshi va xizmatshilarni yetishtirib shiqaradi. Bularda o'qish muddati, o'quvshining ma'lumot darajasiga bog'liq. 9-sinfni tugatganlar 2-3 yil, 11-sinfni bitirib kelganlar 1 yoki 2 yil tahsil olishadi. Texnikum maqomiga teng bo'lgan 3-4 yillik o'quv yurtlari ham mavjud.

O'rta daraja- amaliyotshi mutaxassislarni tayyorlashga qaratilgan. U ikki asosiy ta'limiy dastur: bazaviy va oshirilgan darajada amalga oshadi. Bazaviy daraja dasturini egallagandan so'ng bitiruvshiga "texnik" ixtisosligi beriladi. Oshirilgan darajada yana 1 yil chuqurlashtirilgan holda o'qib shiqadi, unga "katta texnik" ixtisosligi beriladi. Bunday ixtisoslik beradigan o'quv muassasalari texnikum yoki kollejlardir.

Oliy daraja- universitet, akademiya yoki institutlarda beriladi. Oliy ta'limning mazmuniga qo'yilgan talablar, o'quv yuklamasi miqdori va bitiruvshining tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablar kasbiy oliy ta'limning davlat standartlari bilan belgilanadi.

Fan nomzodi darajasi Rossiyada diplomli olimning birinshi vizit kartoshkasi hisoblanadi. Nomzodlik ilmiy darajasini olish uchun oliy ma'lumotga ega bo'lish, nomzodlik minimumlarini (ular uchta) topshirish, dissertatsiya Yozish, uni dissertasion kengashda himoya qilish va Rossiya Federasiyasi ta'lim vazirligi qoshidagi Oliy Attestasiya Komissiyasi nazoratidan o'tish lozim bo'ladi. Noamzodlik darajasi quyidagi shakllarda olinishi mumkin:

Kunduzgi aspirantura; Sirtqi aspiarntura;

Tadqiqotshilik

Mustaqil.

Doktoranturaga fan nomzodi darajasiga ega bo'lganlar qabul qilinadi. Yosh shegarasi

6-Ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Savol	Rossiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Rossiya ta'lim tizimidagi islohotlar
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

7-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

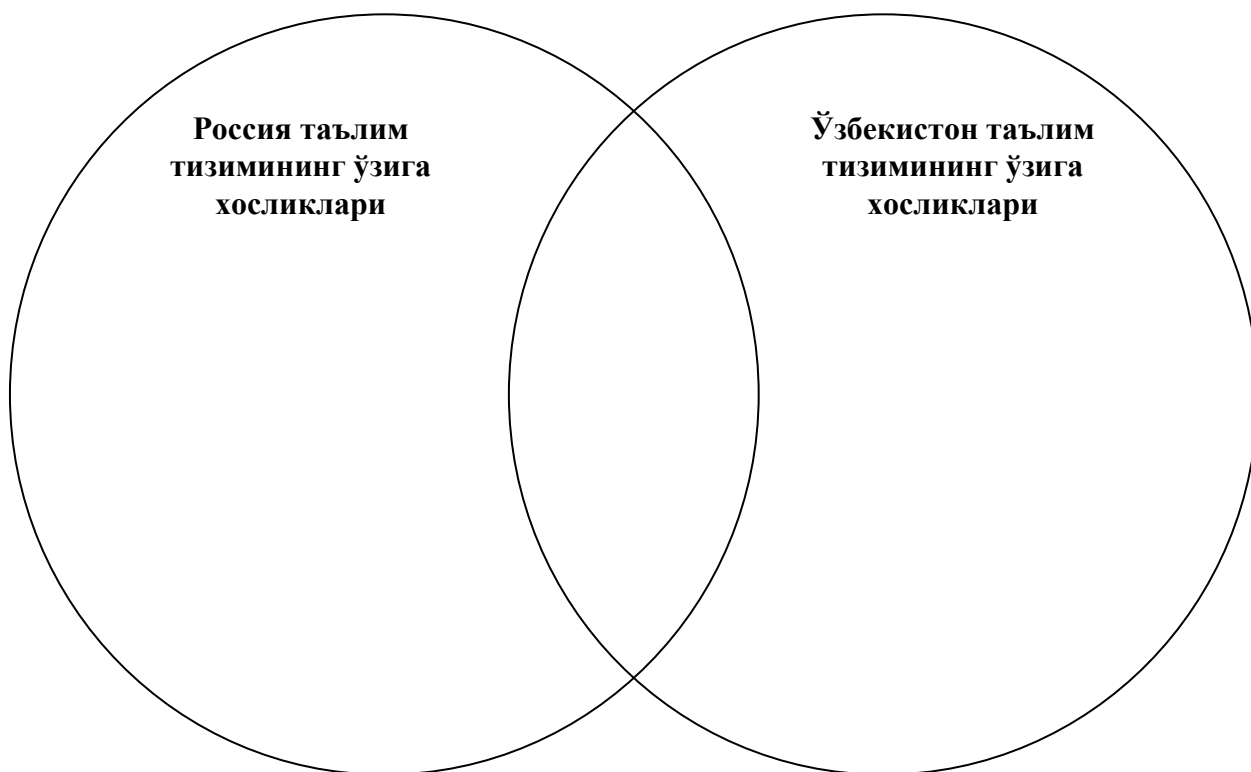
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida diniy ta'limotlar va buyuk mutafakkirlarning ma'naviy- axloqiy tarbiyaga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

8-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Rossiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Rossiya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Rossiyada kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?
4. Rossiyada oliy ta'lim tizimi haqida gapiring.

17-mavzu	MDH DAVLATLARIDAGI TA'LIM TIZIMIGA QIYOSIY TAHLIL
-----------------	--

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Qozog'iston va Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>

1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni berish.	1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova) 2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova). Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi (5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi. (6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.

	qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

MAVZU: MDH DAVLATLARIDAGI TA'LIM TIZIMIGA QIYOSIY TAHLIL

Reja:

1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
  2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:*** Talabalarda Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Ozarbayjonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.
- O'quv faoliyatining natijasi:***
1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
  2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar

2-IIova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq	Misollar bilan muammoga echim	Guruh a'zolarining faolligi	Jami ball
----------	--------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-----------

	yoritilishi 0-5 ball	topishi 0-5 ball	0-5 ball	

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Qozog'iston ta'lim reformasining umumiy maqsadi sifatida yangi ijtimoiy-iqtisodiy muhitga ta'limni moslashtirishdir. Yana Qozog'iston prezidenti tomonidan qo'yilgan vazifa bu 50ta raqobatbardosh mamlakatlar ro'yxatiga kirishdir. Ta'lim tizimini rivojlantirish bu vazifani bajarishda asosiy rol bo'lib hisoblanadi. Shunga mos ravishda 2005 yilda qabul qilingan 2005-2010 yilda Qozog'iston Respublikasi ta'lim tizimini rivojlantirish davlat dasturi, 2008-2012 yillarda Qozog'iston Respublikasi O'rta maxsus ta'limni rivojlantirish davlat dasturi, 2007-2011 yillarda "Qozog'iston bolalari" dasturi, 2010-2014 yillarda maktabgacha ta'lim "Balapan"ni ta'minlash dasturi amalda qo'llanmoqda.

Qozog'iston Respublikasi hozirgi paytda ta'lim, inson va bolaning huquqini himoya qilish bo'yicha bir qator asosiy xalqaro xujjatlar ishtirokchisi hisoblanadi. Bular inson xuquqlari Umumiy deklaratsiyasi, Bola xuquqlari konvensiyasi, inson iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy xuquqlari xalqaro deklaratsiyasi, Evropa hududi oliy ta'limiga taalluqli kvalifikatsiyani tan olish, Lissabon konvensiyasi, Volon deklaratsiyasi va boshqalar.

4-ilova

2. Ozarboyjonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Ozarbayjon ta'lim sistemasi quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- Maktabgacha ta'lim ;

Umumiy o'rta ta'lim:

- Boshlang'ich ta'lim- 4 yilni o'z ichiga oladi (1-4- sinflar 6-10 yosh);
- Asosiy ta'lim -5 yilni o'z ichiga oladi (10-15 yosh , 5-9–sinflar) . Ushbu bosqichni o'tab bo'lgandan so'ng asosiy ta'limni olganlik haqidagi davlat hujjat beriladi.
- O'rta ta'lim: 2 yil 15-17-yoshni o'z ichiga oladi . Ushbu ta'lim bosqichi tamomlangandan so'ng o'rta ta'limni olganlik haqidagi davlat hujjati beriladi.

Maktabgacha ta'lim –bog'chalarni o'z ichiga olib, bog'chalar ham o'z navbatida 2 ga ya'ni : davlat tasarrufidagi bog'chalar va xususiy bog'chalarga bo'linadi. Bolalarni bog'chalarga berish majburiy hisoblanmaydi. Bolalarni xususiy bog'chalarga va davlat bog'chalariga berish ota-onalar ixtiyorida hisoblanadi.

To'liq –umumiy o'rta ta'lim.

Ozarbayjondagi to'liq umumiy o'rta ta'lim sistemasi quyidagi bosqichlarni o'zida mujassam etadi:

Boshlang'ich maktab (1-4- sinflar);

O'rta ta'limning 1-sikli – 5yil davom etib, 5-9-sinflarni o'z ichiga oladi. Ushbu ta'lim umumiy o'rta ta'lim maktablarida amalga oshiriladi (asosiy umumiy o'rta ta'lim).

O'rta ta'limning 2-sikli -2 yil davomida amalga oshirilib, yuqori sinfda (oliy maktabga) ta'limni davom ettirish uchun imkoniyat yaratadi. Ushbu ta'lim o'rta maktablar, gimnaziya litseylarda amalga oshirilib, to'liq umumiy o'rta ta'limning yakuniy bosqichi hisoblanadi. (10-11 –sinflarni o'z ichiga oladi). O'rta ta'limda o'qish 11 yil davom etadi. O'rta ta'limning yakuniy bosqichida o'qish tabiiy-aniq fanlar yoki ijtimoiy-gumanitar fanlar yo'nalishida olib boriladi.

Bitiruvchilar yakuniy davlat imtihonidan o'tganlaridan so'ng, to'liq umumiy o'rta ta'limni olganliklari haqidagi davlat hujjatlariga (attestat) ega bo'lishadi.

Kasb-hunar ta'limi :

O'rta ta'limning 2-siklini bosib o'tish uchun litseylar bilan bir qatorda kasb-hunar (mutaxassislik) litseylari , texnikum , kolledjlarida ham o'qishga imkoniyat yaratilgan. Ushbu muassasalarda ta'lim olish jarayonida o'quvchilar biron bir kasbga ega bo'lishlari bilan bir qatorda to'liq umumiy o'rta ta'limga ham ega bo'lishadilar. Umumiy o'rta ta'limni olganlik haqidagi attestat yoki unga ekvivalent bo'lgan hujjat bitiruvchilarga keyinchalik oliy ta'lim muassasalarida o'qishni davom ettirish imkonini beradi.

5-Ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Qozog'iston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Ozərbaycan ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

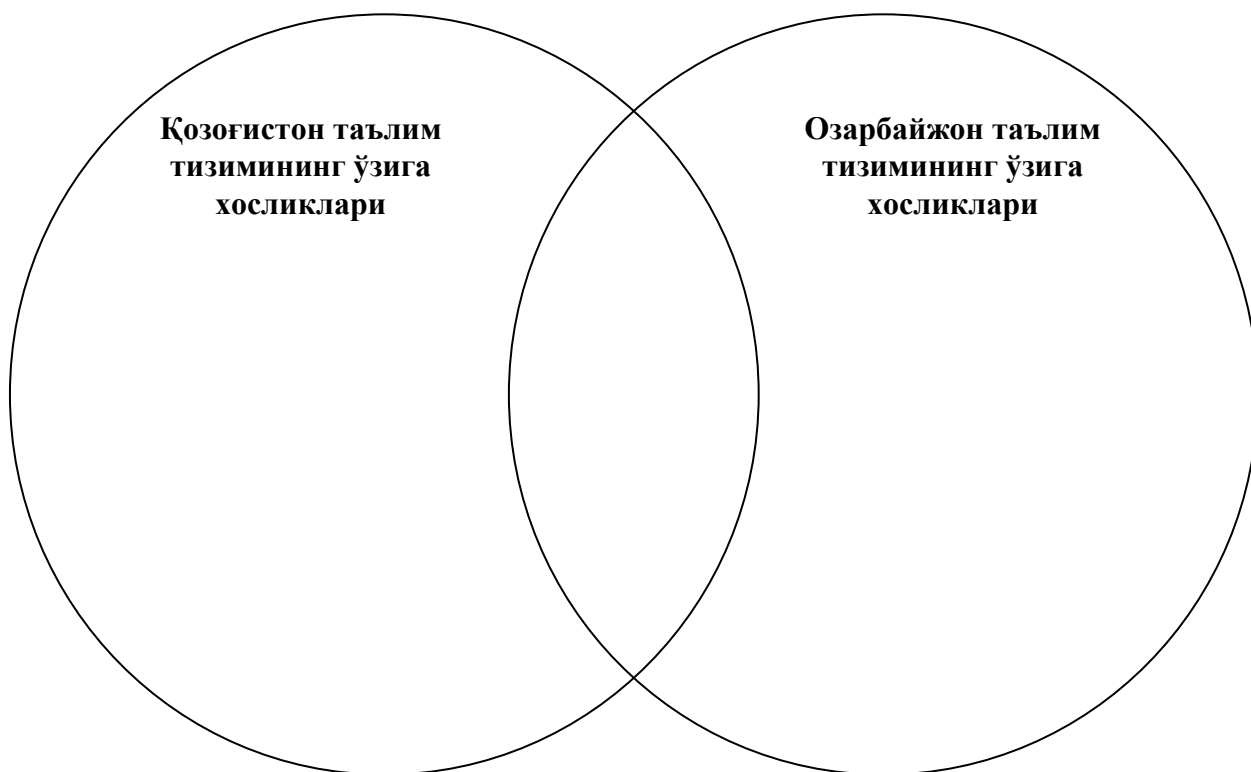
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Qozog'istonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Ozarbayjon ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Qozog'iston ta'lim tizimidagi asosiy xususiyatlar nimalardan iborat?

18-mavzu	JAHON MAMLAKATLARI TA'LIMI TARAQQIYOTINING AYRIM MASALALARI
-----------------	--

Darsni olib boorish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 50-70 gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman ma'ruzasi
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari. 2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash, differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalarini muhokama qilish. 2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalarini o'rganish.	1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari muhokama qilindi. 2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalarini o'rganib olishdi.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	Ma'ruza, "FSMU" uslubi, savol-javob, tushuntirish, "VENN" diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining ikkinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova). Bunda "FSMU" metodidan foydalaniladi(5-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining uchinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (6-ilova).</p> <p>"Muammo" metodidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(7-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi</p> <p>Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi</p> <p>Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" metodi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"Muammo"metodi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar.</p> <p>Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

4-MAVZU: JAHON MAMLAKATLARI TA'LIMI TARAQQIYOTINING AYRIM MASALALARI

Reja:

1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari.
2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash, differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari muhokama qilindi.
2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalarini o'rganib olishdi.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari.

Asosiy o'quv dasturlariga ma'lum sheklanishlarni kiritish, alohida predmetlarni o'rganishni kuchaytirib, ularni chuqur o'zlashtiradi va o'quvchilarni ortiqcha "yuk"dan xolos qiladi. Bu masalani ijobiy hal etishda o'quv kurslari Integratsiyasini amalga oshirish yordam beradi.

Hozirgi paytlarda rivojlangan mamlakatlar o'quv dasturiga Integratsiyalashtirilgan kurslardir kiritish to'la amalga oshirilgan. Fransiya maktablarida ularga 6-10 foiz, Buyuk Britaniya maktablarida 15 foiz o'quv soatlari ajratilgan.

Bu muammoni to'ldirish, o'quvchilarning u yoki bu kursga bo'lgan ehtiyojini to'laroq qondirish uchun maktablar alohida predmetlardan chuqurlashtirilgan kurslarni tavsiya etmoqdalar. Masalan, G'arbiy Yevropa maktablarida 15 foiz o'quvchilar fizika fanini chuqurlashtirib o'rganmoqdalar.

Keyingi uch yil ishida AQSh da ilmiy bilimlarni chuqurlashtirib o'rgatishni ta'minlash maqsadida Integratsiyalashtirilgan kurslarning turli variantlari ishlab shiqilmoqda.

Iqtisodiy jihatdan rivojlangan mamlakatlarda mehnat ta'limini hamda kasbga yo'naltirish borasida amalga oshirayotgan ishlarning eng e'tiborga loyiqlari shu ta'lim bo'yisha o'quv dasturlarini kengaytirish; professionalizimga yuz tutish, kuchli moddiy ba'zani barpo etish yo'lidir.

Mehnat ta'limi bilan bir qatorda kasbga yo'naltirish ishlari ham zamon talablariga hamohang takomillashmoqda. Kasbga yo'naltirish darslari barsha rivojlangan davlatlarda mavjud. Bunday darslarda mehnat olamidagi o'zgarishlar va tendensiyalar, kasb - kor sohibi bo'lish imkoniyatlari ham o'rgatiladi. Bunday darslarni fan o'qituvshilari hamda maxsus kasbga yo'naltirish ishlari bo'yisha maslahatshilar olib boradilar. Bulardan tashqari kasbga yo'naltirish konsultatsiya punktlari ham mavjud bo'lib, ular yuqori sinf o'quvchilari va ota-onalarga soha bo'yisha konsultatsiyalar tashkil etadilar. Bunday konsultatsiya punktlari maktablar tarkibiga kirmaydi. Ular xususiy mehnat birjalari tasarrufida bo'ladi.

Kasbga yo'naltirish ishlarini tashkil etishida korxonalar amalga oshrayotgan ishlar ham e'tiborga molikdir. Ularning shtatli konsultatsiyalari maktablarda kasbga yo'naltirish bo'yisha keng qamrovli tuchuntirish ishlarini olib boradilar.

4-ilova

2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari.

Asosiy o'quv dasturlariga ma'lum sheklanishlarni kiritish, alohida predmetlarni o'rganishni kuchaytirib, ularni chuqur o'zlashtiradi va o'quvchilarni ortiqcha "yuk"dan xolos qiladi. Bu masalani ijobiy hal etishda o'quv kurslari Integratsiyasini amalga oshirish yordam beradi.

Hozirgi paytlarda rivojlangan mamlakatlar o'quv dasturiga Integratsiyalashtirilgan kurslardir kiritish to'la amalga oshirilgan. Fransiya maktablarida ularga 6-10 foiz, Buyuk Britaniya maktablarida 15 foiz o'quv soatlari ajratilgan.

Bu muammoni to'ldirish, o'quvchilarning u yoki bu kursga bo'lgan ehtiyojini to'laroq qondirish uchun maktablar alohida predmetlardan chuqurlashtirilgan kurslarni tavsiya

etmoqdalar. Masalan, G'arbiy Yevropa maktablarida 15 foiz o'quvchilar fizika fanini chuqurlashtirib o'rganmoqdalar.

Keyingi uch yil ishida AQSh da ilmiy bilimlarni chuqurlashtirib o'rgatishni ta'minlash maqsadida Integratsiyalashtirilgan kurslarning turli variantlari ishlab shiqilmoqda.

Iqtisodiy jihatdan rivojlangan mamlakatlarda mehnat ta'limini hamda kasbga yo'naltirish borasida amalga oshirayotgan ishlarning eng e'tiborga loyiqlari shu ta'lim bo'yisha o'quv dasturlarini kengaytirish; professionalizimga yuz tutish, kuchli moddiy ba'zani barpo etish yo'lidir.

Mehnat ta'limi bilan bir qatorda kasbga yo'naltirish ishlari ham zamon talablariga hamohang takomillashmoqda. Kasbga yo'naltirish darslari barsha rivojlangan davlatlarda mavjud. Bunday darslarda mehnat olamidagi o'zgarishlar va tendensiyalar, kasb - kor sohibi bo'lish imkoniyatlari ham o'rgatiladi. Bunday darslarni fan o'qituvshilari hamda maxsus kasbga yo'naltirish ishlari bo'yisha maslahatshilar olib boradilar. Bulardan tashqari kasbga yo'naltirish konsultatsiya punktlari ham mavjud bo'lib, ular yuqori sinf o'quvchilari va ota-onalarga soha bo'yisha konsultatsiyalar tashkil etadilar. Bunday konsultatsiya punktlari maktablar tarkibiga kirmaydi. Ular xususiyl mehnat birjalari tasarrufida bo'ladi.

Kasbga yo'naltirish ishlarini tashkil etishida korxonalar amalga oshrayotgan ishlar ham e'tiborga molikdir. Ularning shtatli konsultatsiyalari maktablarda kasbga yo'naltirish bo'yisha keng qamrovli tuchuntirish ishlarini olib boradilar.

5-ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Jadvalni to'ldiring

1-guruh

Savol	Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari.
-------	--

(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari.
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

6-ilova

7-ilova

“MUAMMO” metodi

“Muammo” metodining maqsadi: talabalarga turli muammoli vaziyatlarning echimini to'g'ri topishlariga o'rgatish, ularda muammoning mohiyatini aniqlash bo'yicha malakalarni shakllantirish, muammoning kelib chiqish sabablarini va muammoni echishdagi xatti-harakatlarni to'g'ri aniqlashga o'rgatish.

O'tkazish tartibi:

1. Talabalar tarqatilgan matnni diqqat bilan o'qib chiqadilar va unda yoritilgan muammolarni aniqlab oladilar.
2. Har bir guruh a'zolari aniqlagan muammolarni vatman qog'ozga Yozib chiqadilar.
3. Belgilangan vaqt tugagach, Yozilgan ish har bir guruh vakili tomonidan o'qib eshittiriladi.
4. O'qituvchi muammolar Yozilgan vatmanni almashtirib, guruhlarga tarqatadi.
5. Tarqatilgan vatmanlarda guruhlar tomonidan Yozilgan muammolardan har bir guruh a'zosi o'zini qiziqtirgan muammodan bittasini tanlab oladi.
6. O'qituvchi tomonidan tarqatilgan quyidagi chizmaga har bir guruh a'zosidan olgan muammosini Yozib, mustaqil ravishda tahlil etadi.

Muammoning turi	Muammoni kelib chiqish sabablari	Muammoni echish yo'llari va sizning harakatlaringiz

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Jahon mamlakatlarida umumiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?
2. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari haqida ma'lumot bering.
3. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash masalalarining olib borilishi haqida ma'lumot bering.
4. Jahon mamlakatlarida yoshlarni kasbga yo'llash masalalarining yuritilishi.

Seminar

mashg'ulotlari ta'lim

texnologiyalari

1-mavzu

**QIYOSIY PEDAGOGIKA FANI TARAQQIYOTINING DAVRIY
XUSUSIYATLARI: FANNING MAQSADI, VAZIFALARI, MAZMUNI
Darsni olib borish texnologiyasi**

<i>Talabalar soni: 30ta gacha</i>	<i>Vaqt: 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Seminar mashg'uloti
<i>Seminar rejasi</i>	1. Qiyosiy pedagogika fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari. 2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlari. 3. Qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Turli davlatlar ta'lim tizimini qiyosiy tahlil qilishning asosiy negizi bo'lgan qiyosiy pedagogika nazariyasi bo'yicha talabalar bilimini chuqurlashtirish va tizimlashtirish va mustahkamlash	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Talabalarga qiyosiy pedagogikaning predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari haqida ma'lumotlarni mustahkamlash.	1. Talabalar qiyosiy pedagogikaning predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari haqidagi ma'lumotlar bilan qurollanadi.
2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlarini izohlab berish.	2. Talabalar qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlarini izohlay oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	"B-B-B" metodi, savol-javob
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib va kichik guruhchalarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Mashg'ulotning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha savol-javob o'tkazadi.(3-ilova) Ma'ruza bo'yicha "B-B-B"texnikasidan foydalangan holda talabalarga "Mazkur fan bo'yicha qanday tushunchalarga egasiz?" degan savol bilan murojaat qiladi va javoblar asosida "Bilaman" ustunini to'ldirishni so'raydi.(4-ilova)	Yozadi, savolga javob beradi. "B-B-B" metodining "Bilaman" ustunini to'ldirishadi.
	2.2.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha talabalar javob berishadi.(5-ilova). Ma'ruza bo'yicha "B-B-B" texnikasidan foydalangan holda talabalarga mavzu bo'yicha "Bilishni xohlayman" ustunini to'ldirishni so'raydi (6-ilova). 2.3. Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha talabalar javob berishadi.(7-ilova). Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Tinglaydi, Yozadi. "B-B-B" metodining "Bilishni xohlayman" ustunini to'ldirishadi Tinglaydi, Yozadi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. Yakuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.	Tinglaydilar
	3.2. "B-B-B" strategiyasining "Bilib ol-dim" ustunini to'ldirishni so'raydi va bu chizmalarni o'qitish orqali talabalarning umumiy tasavvurlarini aniqlaydi.(8-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi 3.5.Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (9-ilova).	"B-B-B" metodining "Bilib oldim" ustunini to'ldirishadi Yozib oladi Yozib oladi Javob beradi.

**MAVZU: QIYOSIY PEDAGOGIKA FANI TARAQQIYOTINING DAVRIY
XUSUSIYATLARI: FANNING MAQSADI, VAZIFALARI, MAZMUNI**

Reja:

1. Qiyosiy pedagogika fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari.
2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlari.
3. Qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari..

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Turli davlatlar ta'lim tizimini qiyosiy tahlil qilishning asosiy negizi bo'lgan qiyosiy pedagogika fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari va tadqiqot metodlari bilan tanishtirish va mustahkamlash.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Talabalar qiyosiy pedagogikaning predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari haqidagi ma'lumotlar bilan qurollanadi.
  2. Talabalar qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlarini izohlay oladilar.
  3. Qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot davrlari haqidagi ma'lumotga ega bo'ladi.
-

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

1. Qiyosiy pedagogika fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari.

Qiyosiy pedagogika fani pedagogika fanlari tizimidagi yangi sohalardan biri hisoblanadi. Yoshlar ta'lim va tarbiyasining qiyosiy tavsifini turli mamlakatlarda yetuk pedagoglar amalga oshirganlar.

Fanning maqsadi: turli davlatlar ta'lim tizimini qiyosiy tahlil qilishning asosiy negizi bo'lgan qiyosiy pedagogika nazariyasi bo'yicha talabalar bilimini chuqurlashtirish va tizimlashtirish; fanning nazariy metodologik muammolari, taraqqiyot bosqichlari, chet el ta'limi, uning mazmuni, tuzilishi, rivojlanishi, o'ziga xos xususiyatlari, ta'lim-tarbiya orasidagi uzviylik, ilg'or g'oyalar va tajribalar xususidagi bilimlar bilan tanishtirish.

Fanning vazifalari:

1. Talabalarni ta'limdagi qiyosiy tahlil jarayonlari haqidagi bilimlar bilan qurollantirish;
2. Ta'lim jarayonini qiyosiy tahlil qilish, uning samarali shakl va metodlarini tanlab olish ko'nikmalarini shakllantirishga ko'maklashish;
3. Bo'lajak pedagoglarda ilmiy-tadqiqot hamda boshqalar tajribasidagi maqbul jihatlarni farqlay olish kompetensiyasini rivojlantirish;
4. Chet el pedagogic g'oyalarining asosiy o'yanalishlarini tahlil qila olishga o'rgatish;
5. Yurtimiz va chet el tajribasini qiyoslash ko'nikmalarini shakllantirish.

Fanning predmeti: hozirgi dunyoda pedagogic nazariyalr va o'quv-tarbiya amaliyoti taraqqiyotining umumiy va farqli xususiyatlari hamda hamda tendensiyalarini o'rganadi, ularning iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy va falsafiy xususiyatlarini yechadi.

4-ilova

1- o'quv-topshiriq

B/BX/B JADVALI.

B/BX/B JADVALI- Bilaman/ Bilishni hohlayman/ Bilib oldim. Mavzu, matn, bo'lim bo'yicha izlanishlarni olib borish imkonini beradi.

Tizimli fikrlash, tuzilmaga keltirish, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

1. Jadvalni tuzish qoidasi bilan tanishadilar. Alohida /kichik guruhlarda jadvalni rasmiylashtiradilar.
2. "Mavzu bo'yicha nimalarni bilasiz" va "Nimani bilishni xohlaysiz" degan savollarga javob beradilar (oldindagi ish uchun yo'naltiruvchi asos yaratiladi). Jadvalning 1 bo'limini to'ldiradilar.
3. Ma'ruzani tinglaydilar, mustaqil o'qiydilar.
4. Mustaqil/kichik guruhlarda jadvalning 1 bo'limini to'ldiradilar

B/BX/B JADVALI		
Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim
Mavzu bo'yicha nimalarni bilaman?		

5-ilova

2. "Qiyosiy pedagogika" fanining tadqiqot metodlari

Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlariga tavsiflash, statistic, tarixiy, sotsiologik va analitik metodlar kiradi.

Tavsiflash metodi nihoyatda aniqlik va obektivlikni talab etadi. Bu metdo ta'lim tizimini boshqarish, o'qituvchilar tayyorlash, o'quv yurtlarining dastur va rejalari, bolalar va yoshlar tashkilotlari faoliyatini tahlil qilishda qo'llanadi.

Statistik metod tavsiflash metodi bilan uzviy bog'langan. Bu metod ta'lim tizimiga oid raqamlar va ma'lumotlarni tahlil va talqin qiladi, baholaydi. Xususan, o'qitish bosqichlari bo'yicha o'quvchilarning o'zlashtirishi, o'quvchilarning ijtimoiy tarkibi, maktab yoshidagi bolalarning turli to'garaklar va yoshlar tashkilotlariga jalb etilishi shular jumlasidandir.

Tarixiy metod ta'lim tizimining paydo b'olishi va shakllanishi, uning rivojidadagi asosiy an'analar va turli tarixiy davrdagi o'zgarishlarni tadqiq etadi. Zero, tarixiy metod tahlil qilinayotgan pedagogic hodisaning hozirgi holatini ancha chuqur tushunishga yordam beradi.

Sotsiologik metod boshqa metodlar bilan uzviy bog'liq. U ta'lim tizimining ijtimoiy xarakterini baholash, ta'lim-tarbiyaning maqsadlari va vazifalari mazmuni va metodlarini tahlil qilish kabilarni nazarda tutadi.

Analitik metod orqali ta'lim tizimining asosiysi xususiyatlari siyosiy va ijtimoiy-siyosiy jihatdan baholanadi, ta'lim tizimining tuzilishiga asos bo'ladigan umumiy tamoyillar belgilanadi, ta'limning mazmuni va uning fan-texnika taraqqiyotining zamonaviy darajasi talablariga mosligi umumiy baholanadi.

6-ilova

3. QIYOSIY PEDAGOGIKANING TARAQQIYOT DAVRLARI.

Qiyosiy pedagogika fanining ta'lim jarayonidagi tutgan o'rni va ahamiyati talaba yoshlarning milliy mafkuraviy qarashlarini shakllantirish, jamiyatning ilg'or nufuzli kuchi sifatida sog'lom e'tiqodli, erkin fikrlovchi, komil insonlarni tarbiyalash yo'llarini aniqlashdan iboratdir. Bu haqida jahon pedagogikasida, ayniqsa taraqqiy etgan mamlakatlarda ta'limning amalga oshirilishi, istiqboli to'g'risida batafsil ma'lumotlar beriladi. Shu o'rinda qiyosiy pedagogikaning taraqqiyot bosqichi haqida to'xtalib o'tishimiz joiz.

Fransiyaning ta'lim tizimi boy va qadimiy tarixga ega. Bu yerda «Ta'lim haqida»gi Qonun dastlab 1955 yilda qabul qilinib, 1975 yilda unga bir qator o'zgartirishlar kiritilgan. Fransiyaning hozirgi davrda amal qilinayotgan «Ta'lim haqida»gi Qonuni 1989 yil 10-iyulda qabul qilingan.

Fransiyada ta'lim tizimining dastlabki bosqichini maktabgacha tarbiya tashkil etadi. Bu bosqichni «Onalar maktabi» dyeb ham yuritishadi. Bundan ko'zlangan maqsad bolalarning maktabdagi sharoitini o'z sharoiti bilan yaqinlashtirish, ularga oiladagidek iliq munosabatni shakllantirishdan iborat.

Fransiya ta'lim tizimida bolalarning go'daklik chog'idanoq maktabda o'qitish uchun tayyor holda olib kelish g'oyat muhim masala hisoblanadi.

7-ilova

2- o'quv-topshiriq

B/BX/B JADVALI.

B/BX/B JADVALI- Bilaman/ Bilishni hohlayman/ Bilib oldim. Mavzu, matn, bo'lim bo'yicha izlanishlarni olib borish imkonini beradi.

Tizimli fikrlash, tuzilmaga keltirish, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

1. Jadvalni tuzish qoidasi bilan tanishadilar. Alohida /kichik guruhlarda jadvalni rasmiylashtiradilar.
2. “Mavzu bo'yicha nimalarni bilasiz” va “Nimani bilishni xohlaysiz” degan savollarga javob beradilar (oldindagi ish uchun yo'naltiruvchi asos yaratiladi). Jadvalning 1 bo'limini to'ldiradilar.
3. Ma'ruzani tinglaydilar, mustaqil o'qiydilar.
4. Mustaqil/kichik guruhlarda jadvalning 2 bo'limini to'ldiradilar

B/BX/B JADVALI		
Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim
	Mavzu bo'yicha nimalarni bilishni xohlayman?	

8-ilova

3- o'quv-topshiriq

B/BX/B JADVALI.

B/BX/B JADVALI- Bilaman/ Bilishni hohlayman/ Bilib oldim. Mavzu, matn, bo'lim bo'yicha izlanishlarni olib borish imkonini beradi.

Tizimli fikrlash, tuzilmaga keltirish, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

1. Jadvalni tuzish qoidasi bilan tanishadilar. Alohida /kichik guruhlarda jadvalni rasmiylashtiradilar.
2. “Mavzu bo'yicha nimalarni bilasiz” va “Nimani bilishni xohlaysiz” degan savollarga javob beradilar (oldindagi ish uchun yo'naltiruvchi asos yaratiladi). Jadvalning 1 va 2 bo'limlarini to'ldiradilar.
3. Ma'ruzani tinglaydilar, mustaqil o'qiydilar.
4. Mustaqil/kichik guruhlarda jadvalning 3 bo'limini to'ldiradilar

B/BX/B JADVALI		
Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim

		Mavzu bo'yicha nimalarni bilib oldim?
--	--	---------------------------------------

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Qiyosiy pedagogika fanining asosiy maqsadi va vazifalari nimalardan iborat?
2. Qiyosiy pedagogikaning tadqiqot metodlari haqida gapiring.
3. Tavsiflash metodi qanday metod?
4. Statistik metod qanday metod?
5. Tarixiy va sotsiologik metodlarga ta'rif bering.
6. Analitik metodni tushuntiring.

2-mavzu	YUNESKO VA B. XALQARO TASHKILOTLARNING TA'LIM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDAGI FAOLIYATI
----------------	--

Seminar mashg'ulotni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30 gacha</i>	<i>Vaqt: 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	“FSMU” texnikasiga asoslangan seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyati. 2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarga BMT, YUNESKO, YUNISEF xalqaro tashkilotlarining ta'lim sohasidagi faoliyati haqidagi bilimlarini kengaytirish va mustahkamlash	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyatini tushuntirish. 2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar mohiyatini izohlab berish.	1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyatini tushuntirib bera oladilar. 2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar mohiyatini izohlay oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “Klaster”organayzeri.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib hamda kichik guruhlarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1.Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(3-ilova). 2.2.Mavzu rejasining ikkinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(4-ilova). “Klaster” grafik-organayzeridan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). FSMU texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Tinglaydi, Yozadi. “Klaster” texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. FSMU texnikasi va “Venn diagrammasi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

2-mavzu	YUNESKO VA B. XALQARO TASHKILOTLARNING TA'LIM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDAGI FAOLIYATI
---------	--

Reja:

- 1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyati.
  - 2.Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar.
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:** Talabalarga BMT, YUNESKO, YUNISEF xalqaro tashkilotlarining ta'lim sohasidagi faoliyati haqidagi bilimlarni kengaytirish va mustahkamlash
- O'quv faoliyatining natijasi:**
- 1.BMT va YUNESKOning ta'lim sohasidagi faoliyatini tushuntirib bera oladilar.
  2. Fan va texnika rivojlanishi bo'yicha YUNESKO tashkiloti amalga oshirgan ishlar mohiyatini izohlay oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

BMTning Yunesko tashkiloti bolalarni Himoya qilish tashkiloti (Yunisef), oziq-ovqat
---

va qishloq xo'jaligi masalalari bilan shug'ullanuvchi «FAO» tashkiloti, Xalqaro mehnat tashkiloti (XMT), Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST), Atom energiyasi bo'yicha xalqaro vakillik (MAGATE), Kosmik fazodan tinch maqsadda foydalanish Komiteti, Xalqaro Elektr Aloqalari Ittifoqi singari o'nlab tashkilotlar davlatlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni muvofiqlashtirishda jahon siyosatining yetakchi kuchiga aylanib bormoqda.

1993 yilgi ma'lumotlarga ko'ra Yunesko tashkilotiga 171 davlat, jumladan O'zbekiston ham a'zo.

Bu tashkilotning qarorgohi Fransiyaning poytaxti Parij shahrida bo'lib, uning bosh organi - Bosh direktordir.

Yunesko faoliyati o'ta xilma-xil va ko'p qirralidir, uning ta'lim sohasidagi ishlari ko'p yo'nalishlarda olib boriladi. Jumladan, rivojlangan mamlakatlarda savodsizlikni tugatish, jahon ta'limi rivojlanishidagi tendensiyalarni tahlil qilish va uni ommalashtirish, u yoki bu mamlakatlarda ta'lim bo'yicha olib borilayotgan siyosatni ham ma'naviy rag'batlantirish va boshqalar.

Yunesko mazmunli ta'limning hamma uchun birday imkoniyat doirasida bo'lishini ta'minlash, uning uzluksizligini qaror toptirish, ta'limni va uning shaklini kelajakda rivojlanishi tamoyillaridan kelib chiqadi.

O'qituvchi kadrlar tayyorlash, ularning nazariy-amaliy saviyasini muttasil oshirib borish, ba'zi mamlakatlarda muammo bo'lib xisoblangan xotin-qizlarning erkaklar bilan teng bilim olish xuquqlarini ta'minlash, ekologik ta'limni yo'lga qo'yish, darslik va dasturlarni takomillashtirish, mamlakatlar o'rtasida ta'lim buyicha hamkorlikni butun choralar bilan rivojlantirish va juda ko'p boshqa masalalarni hal qiladi.

Bu faoliyatning barchasi yoshlarga jahon talablari ruhida ta'lim berish, ularni xalqaro hamkorlik, o'zaro ishonch, do'stlik, birodarlik ruhida tarbiyalashga qaratilgan.

4-ilova

Fan va texnikani rivojlantirish borasida YUNESCO bir qator davlatlararo dasturni amalga oshirdi. Bu dastur asosan, ekologik muhitni yaxshilash, atrof-muhitni muhofaza qilish bilan bog'liqdir.

Hozirgi dunyoda millatlar va xalqlarning madaniy, tarixiy meroslarini asori atiqalarini asrash, avaylash, kelajak avlodlar uchun uni saqlash ta'mirlash ishlari katta ahamiyatga molikdir. Bu masalada Yunesko asosiy o'rinni egallaydi.

Uning ro'yxatiga jahon tarixiy yodgorliklarining iftixori hisoblangan Buyuk Xitoy dyevori, London Tauyeri, Klimyenjarodagi milliy park va boshqa minglab ob'ektlar kiradi.

1993 yildan boshlab O'zbekistonning Samarqand, Buxoro, Xiva, Qo'qon, Toshkent va boshqa joylaridagi ko'plab tarixiy obidalar ana shu ro'yxatga kiritiladi.

Yunesko faoliyati tarkibiga yana xalq og'zaki ijodiyoti, folklor o'lanlar, aytishuvlar, maqomlar, xalq kuylari, laparlarni saqlash ham kiradi.

Adabiyot buyicha YUNESKONING roli ayniqsa salmoqlidir. Jahon adabiyoti, uning shoh asarlari, adabiy meros ayniqsa u tomonidan e'zozlanib, ular to'planadi va jahonning turli tillariga tarjima qilinib, bosmadan chiqariladi va tarqatiladi.

1992 yil 2-martda O'zbekiston BMTga a'zo bo'lgach, BMTning barcha tashkilotlariga haqli a'zo bo'lib kira olish huquqiga ega bo'ldi. Shu bois O'zbekiston 1993 yil 26-oktyabrda YUNESKOGA a'zo bo'ldi.

1993 yil YUNESKONING ko'zga ko'ringan ekspertylari yurtimizga tashrif buyurib,

Samarqand, Buxoro, Xiva shaharlarining tarixiy obidalarini bilan tanishdilar. Natijada bu yodgorliklarni qayta tiklash va ta'mirlash dasturi tuzildi va bu dastur 1995 yildan amalga oshirila boshlandi.

Yunesko tashabbusi bilan Parijda Muhammad Tarag'ay, Ulug'byek tavalludining 600-yillik yubiley tantanalari bo'lib o'tdi. Samarqand, Buxoro, Xiva shaharlarining yubileyi o'tkazildi.

YUNESCO ekologik muammolari hal etishda ham yordam ko'rsatishga tayyor.

BMT jahon madaniyati va ma'rifatini rivojlantirish o'n yilligini (1988-1997) o'tkazishga qaror qilingan edi.

YUNESCO ham shu doirada faoliyat yurgizib, «Buyuk Ipak yo'li»ni kompleks o'rganish dasturini qabul qildi. Bu dasturning maqsadi SHarq bilan G'arb o'rtasidagi kuruqlikdan va dyengizdagi yo'lining salohiyatini aniqlash, tiklashdan iborat bo'lsa, ikkinchi tomondan bu yo'l SHarq bilan G'arbnining madaniy va ma'rifiy hamkorligini ham bir-biriga bog'lovchi ko'priklar ekanligini ochib byerish, uni tiklashdan iboratdir.

Bu tadqiqotlar to'rt asosiy yunalimda olib borilmoqda:

1. Ipak yo'li mamlakatlariga kiruvchi xalqlarning tili va Yozuvini o'rganish.
2. Karvonsaroylar o'rnini aniqlash va ularni qayta tiklash, pochta aloqalarini yo'lga qo'yish.
3. Kosmik arxeologiyani qayta jonlantirish
4. Jahon turistlar tashkiloti bilan hamkorlikda ipak yo'li bo'ylab turistik yo'nalishlarni ochish va uni harakatga keltirish.

YUNESKONING tashabbusi va hamkorligi bilan O'zbekistonda qator madaniy ma'rifiy tadbirlar o'tkazish davom etmoqda.

AQSH ta'lim tizimining maqbul tomonlarini ijobiy qo'llanilish bilan boshqarish, uni to'la mustaqillikka o'rgatish va tatbiq etish, byesh yoshlik bolalarni maktab bosqichiga puxta tayyorlash, dars jarayonining bir xil andozasidan qutilish yo'llarini izlash, yo'nalishli va ayrim pyedmyetlarini chuqurlashtirib o'rgatish bo'yicha olib borilayotgan ishlarni yangi bosqichga ko'tarish, kasb yo'nalishi byerish yo'lida olib borilayotgan ishlarini chuqur taxlil etib, maxalliy sharoitdan kelib chiqish o'z ish faoliyatda qo'llashni tashkil qilish e'tiborga loyiqdir.

AQSH pedagogikasidagi:

-bolani o'z kuchi va imkoniyatiga ishonch ruhida tarbiyalash

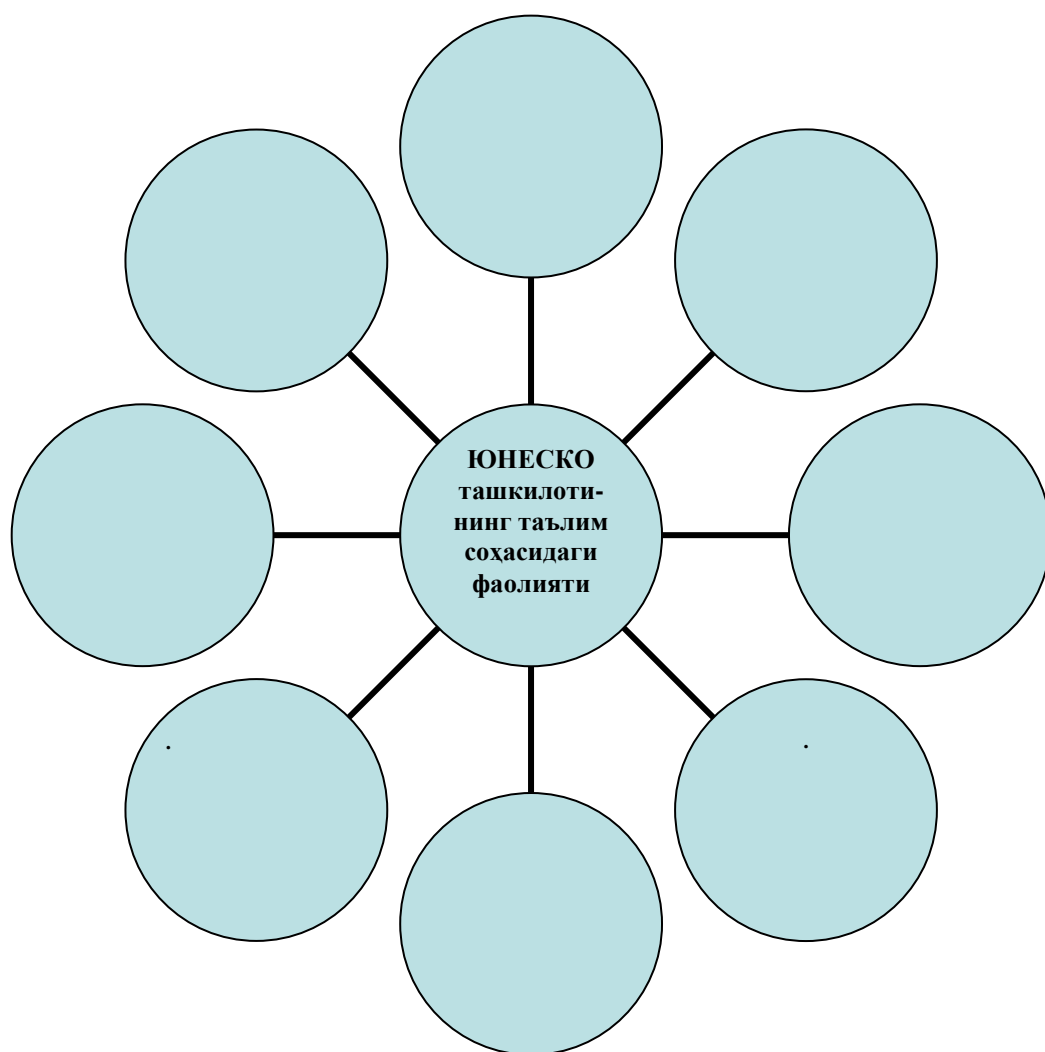
- o'kuvchilarning eng kichik shaxsiy imkoniyatlarini ruyobga chiqarish uchun kurash,

-vatanga g'urur va iftixor ruhida tarbiyalash kabi asosiy xususiyatlar boshqa davlatlar, jumladan bizning pedagogikamizga ham tatbiq etish zarur bo'lgan muhim sifatlardir.

Buyuk Britaniya yuz yillardan byeri sifatli klassik ta'limi bilan mashhurdir. Bu ta'lim davr sinovidan o'tgan va xalqaro ta'lim bozorida yetakchi o'rinda turadi. Hozirda 80 mingdan ortiq xorijiy talabalar britan ta'lim tizimi yutuqlaridan bahramand bulmokda.

5-ilova

“Klaster” grafik-organayzeri orqali YUNESKO tashkilotining ta'lim sohasida amalga oshirgan ishlari haqida gapirib bering.

6-ilova

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Savol	Yuneskoning ta'lim sohasidagi faoliyati
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	YUNESKOning "Buyuk ipak yo'li" dasturi bo'yicha faoliyati
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. BMT, YUNESKO, YUNISEF tashkilotlari haqida gapiring.
2. YUNESKO tashabbusi bilan Parijda qaysi vatandoshlarimizning yubileyi bo'lib o'tdi?
3. YUNESKOning "Buyuk ipak yo'li"ni o'rganish dasturi qaysi yo'nalishlarda olib borilmoqda?
4. Jahon tarixiy yodgorliklariga O'zbekistondan qanday obidalar kiritilgan?

3-mavzu	OSIYO MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI
----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30ta gacha</i>	<i>Vaqti 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	FSMUga asoslangan seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari. 2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari hamda O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalarini qo'shimcha tushuntirish. 2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqida qo'shimcha ma'lumot berish.	1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalarini tushunib oladilar. 2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqida ma'lumotga ega bo'ladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(3-ilova) 2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi (4-ilova). Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN"digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU"texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "FSMU"texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

MAVZU: OSIYO MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Reja:

1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari.
2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari hamda O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalarini tushunib oladilar.
2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili haqida ma'lumotga ega bo'ladilar

2-Ilova

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

1. Osiyo mamlakatlarida ta'lim tizimi masalalari.

Osiyo davlatlarida ta'lim-tarbiya masalalari turli darajada rivojlangan. Janubiy SHarqiy Osiyo ta'lim-tarbiya tizimi shu qit'adagi boshqa davlatlar ta'lim tizimidan ham sifati, ham qamrov doirasi bilan keskin farqlanadi. Bular qatoriga Malayziya, Filippin, Tailand, Singapur kabi davlatlarni kiritishimiz mumkin. Bu davlatlarda savodsizlar miqdori juda kam. Osiyo davlatlari 20-asrning 2-yarmida birin-ketin mustaqillikni qo'lga kiritgach, yangi maktablar qurish, aholi savodxonligini oshirish bo'yicha ko'pdan-ko'p chora-tadbirlarni amalga oshira boshladi. Natijalar o'zini uzoq kuttirib qo'ymadi. Masalan, Indoneziyada 1945 yili savodsizlar miqdori 90%ni tashkil qilgan bo'lsa, bugungi kunda 15%gacha kamaygan. (Keyingi mavzularda qator Osiyo davlatlari ta'lim tizimi bilan tanishib chiqamiz.)

2. O'zbekiston – Xitoy ta'lim-tarbiya jarayonlari tahlili.

Xitoyliklarning hayotiy aqidasi konfutsiylik g'oyalariga asoslangan. Unga ko'ra inson ta'lim olishi bilan o'z-o'zini takomillashtirib boradi, ta'limning asosiy vazifasi o'z navbatida inson xarakterini shakllantirishdan iborat deb hisoblaydi. Xitoyda konfutsiylik g'oyalariga sadoqat shunchalik kuchliki, hatto xukumat rahbarligiga tayinlanayotgan nomzodlar konfutsiylik asoslari bo'yicha maxsus imtihon topshirishlari zarur.

Xitoyda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning 95%i boshlang'ich maktabga boradi. Boshlang'ich maktabni tamomlagach, o'rta maktabga boradilar. O'rta maktab yuqori va quyi maktablarga bo'linadi. quyi o'rta maktabda ta'lim 3 yil, yuqori o'rta maktabda ta'lim 2-3 yil davom etadi. So'ngra kasbiy va texnik maktablarda tahsil olishadi. OO'YUlariga kirish uchun yoshlar maxsus imtihonlardan o'tishlari kerak.

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

1-guruh

Savol	O'zbekiston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Xitoy ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

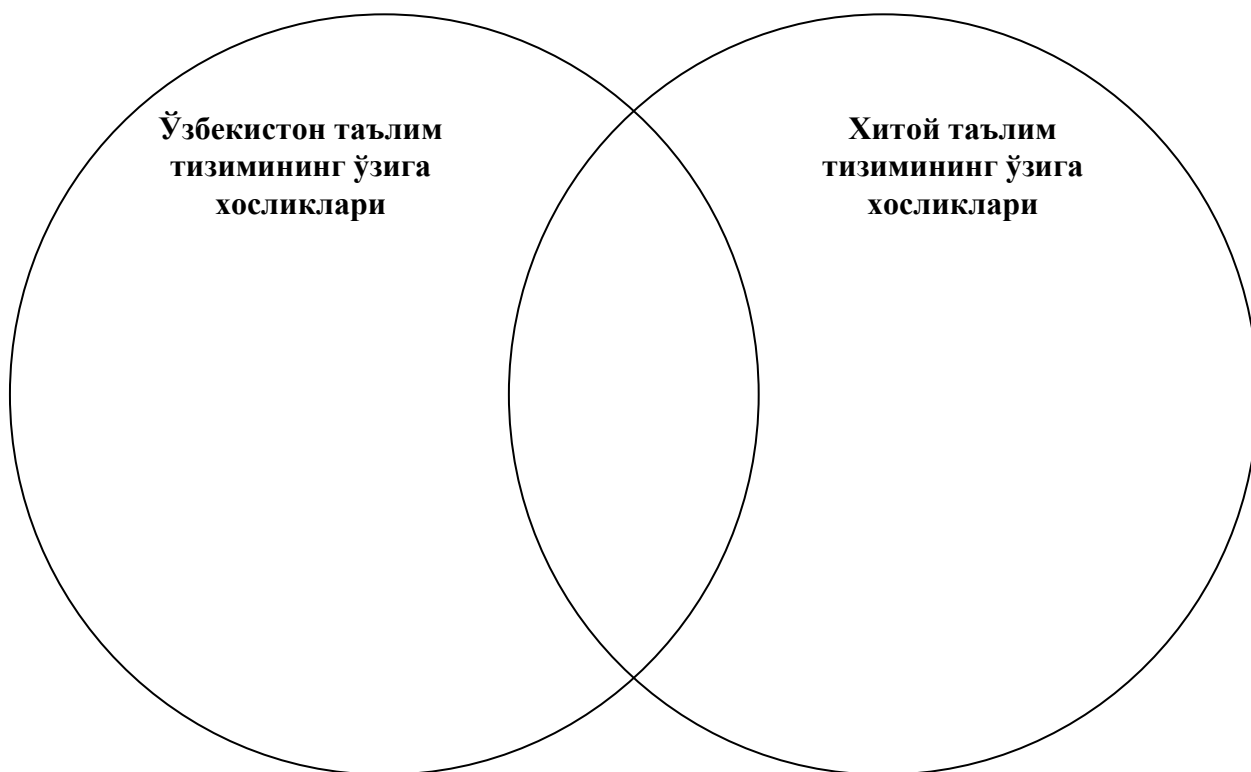
VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

- 1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.
- 2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.
- 3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.
- 4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. O'zbekistonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Xitoy ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

4-mavzu	YAPONIYA VA JANUBIY KOREYA TA'LIM TIZIMI VA UNDAGI MUAMMOLAR
----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqt 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	VENN diagrammasiga asoslangan seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. Janubiy Koreya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish.	1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Janubiy Koreya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU” uslubi, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(3-ilova) 2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi (4-ilova). Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

MAVZU: YAPONIYA VA JANUBIY KOREYA TA'LIM TIZIMI VA UNDAGI MUAMMOLAR

Reja:

1. Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
  2. Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:*** Talabalarda Yaponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.
- O'quv faoliyatining natijasi:***
1. **Yaponiya** ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
  2. Janubiy Koreya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. YAponiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Iqtisodiy qudrati jihatidan YAponiya AQSHdan keyin 2-o'rinda turadi. Jahonning ko'zga ko'ringan ruxshunoslari va iqtisodchilari YAponiya rivojlanishidagi bu ulkan parvozni malakatda ta'lim tizimlari taraqqiyotiga berilgan yuqori darajadagi e'tibor samarasi, deya qayd etadilar. Darhaqiqat, bu o'lkada ta'lim tizimlarini bosqichma-bosqich takomillashtirib borilishiga xukumat, xususiy kompaniyalar, jamoat tashkilotlari, ota-onalar qanchalik omilkorlik bilan yondashayotganliklarini hisobga olsak, jahon ilmiy tadqiqotchilarining yuqoridagi xulosalari asosli ekanligining guvohi bo'lamiz.

Hozirgi zamon yapon ta'lim tizimlarining tarkibi quyidagicha:

- bolalar bog'chalari;
- boshlang'ich maktab;
- kichik o'rta maktab;
- yuqori o'rta maktab;
- oliy ta'lim tizimlariga kiruvchi o'quv yurtlari.

Bolalar bog'chasiga 3-5 yoshli bolalar qabul qilinadi. YAponiyada bog'chalarning 59,9 foizi xususiydir. 40,8 foizi munitsipal(tuman) kengashlari tasarrufida, 0,3 foizi davlatnikidir.

Majburiy ta'limga 6 yoshdan 15 yoshgacha bo'lgan bolalar jalb qilinadi. Bunda 6 yillik boshlang'ich maktab va 3 yillik kichik o'rta maktab kursini o'qiydilar. 9 yillik bu ta'lim majburiy bo'lib, o'qish va darsliklar tekindir.

YAponiyada yuqori bosqich o'rta maktabning kechki, sirtqi, kunduzgi bo'limlari mavjud.

4-ilova

2. Janubiy Koreyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Koreyaning zamonaviy ta'lim tizimi rasman Yaponiya mustamlakasidan ozod bo'lgan 1945 yildan boshlangan. Ammo kengroq qaraydigan bo'lsak, koreyslarda ta'lim tizimi 1894 yilgi islootlardan keyin yuzaga kelgan, deyish mumkin. 1881 yili Koreyadagi Choson xukumati mamlakat xavfsizligini kuchaytirish maqsadida maxsus armiya tuzadi va g'arbliklar harbiy san'atdan dars bera boshladilar.

Bu o'z navbatida chet tili va boshqa fanlar ta'limini yuzaga kelishini ta'minladi. Garchi 1882 yili maxsus qo'shin uchun darslar to'xtab qolgan bo'lsa-da, bir qancha amaliy fanlar darsi davom etaverdi. 1894 yili shaxsiy bilim maskanlari birlashtirilib, mamlakat ta'lim tizimini boshqaruvchi institut tashkil etildi. Shu bilan birga 1895 yildan boshlang'ich maktablar va maktab uchun kadrlar tayorlaydigan pedagogika maktablari tuzildi. Bundan tashqari bir qancha xususiy maktablar ochilib, 1900 yilda ular faoliyatini tartibga solib turadigan "Xususiy maktablar to'g'risidagi qonun" qabul qilindi. 1910 yili Koreya va Yaponiya o'rtasida tuzilgan shartnomaga muvofiq Koreya Yaponiyaning rasman mustamlakasiga aylantirildi. Natijada bu mamlakat ta'lim tizimiga ham katta ta'sir ko'rsatdi. Yapon mustamlakachilari Koreyaning ta'lim tizimini keskin o'gartirish yo'lidan bordi va xususiy maktablar faoliyati cheklab qo'yildi. 1943 yil 3 avgustda "4-Choson ta'lim buyrug'I" imzolandi va yapon mustamlakachiligidan ta'lim soxasidagi zo'ravonligi kuchaydi. Jumladan, o'rta va yuqori maktablarda ta'lim 4 yilgacha kamaytirilib, koreys tili fani dasturdan olib tashlandi. Uning o'rniga yapon tili darslari kiritildi. Koreyani yoppasiga savodsizga aylantirish siyosati natijasi o'laroq, 1944 yilgi Koreya Umumiy Arxiv qo'mitasi ma'lumotlariga qaraganda o'sha paytda Koreyaning savodxonlik darajasi bor-yo'g'i 13,8%ni tashkil etgan. 1945 yili Ikkinchi Jahon urushi bilan birga Koreyadagi Yaponiya mustamlakachiligi ham tugadi. Endilikda Koreada tabiiyki boshqa soxalar qatori ta'lim tizimini o'zgartirish vazifasi turardi. Eng avvalo "Ta'limni rivojlantirish qo'mitasi" tashkil etildi va qo'mita oldiga darsliklar yaratish majburiyati qo'yildi. Ta'lim tizimi tadqiq etilishi davom ettirilib, axloq, etika, texnikaga oid fanlar kiritildi. 1963 yillardan boshlab esa ta'lim tizimida tabiiy va ijtimoiy fanlarga e'tibor kuchaydi. 1981 yili Prezident Chon Du Xvan mamlakatda shaxsiy ta'lim berish va xususiy ta'lim maskanlari faoliyatini qonunan ta'qiqlab qo'ydi. Lekin maktabda mustaqil shug'ullanish uchun imkoniyatlar yaratib berdi. 1992 yilga kelib esa boshlang'ich maktablar faoliyati yanada rivojlanishi uchun xukumat tomonidan bir qancha imtiyozlar yaratildi.

Zamonaviy Koreya ta'lim tizimida boshlang'ich maktablarning roli muhim. Koreyada boshlang'ich ta'lim uchun o'quv yilida 1 martga qadar 6 yoshdan yuqori bo'lgan bolalar qabul qilinadi. Lekin 5 yoshli bolalar ham o'qishga kirishga xuquqli bo'lib, buning uchun maktab mas'ul shaxsining ruxsatnomasini olishi lozim bo'ladi. O'quv yili esa 1 mart Koreya

respublikasida davlat bayrami munosabati bilan 2 martdan boshlanadi. 6 yil davom etadigan boshlang'ich ta'lim majburiy etib belgilangan. Boshlang'ich ta'limda 1 yil ikki semestr ga bo'lingan holda olib boriladi. Boshlang'ich ta'limdan keyingi "zinapoya" vazifasini o'rta ta'lim bajaradi. O'rta ta'lim Koreya respublikasida 3 yil davom etadi. O'rta ta'lim ham majburiy bo'lib, bir o'quv yili 1 martdan keyingi yil mart oyiga qadar davom etadi. Darslar 45 daqiqadan etib belgilangan bo'lib, bir yilda 1222 soatni tashkil etadi. O'rta ta'lim maktablarida davlat tili, axloq, ijtimoiy fan, matematika, jismoniy tarbiya, musiqa, san'at, chet tili kabi 10 ga yaqin fanlar o'qitiladi. Shuningdek, o'rta maktabda o'quvchi uchun tanlov fanlar mavjud. Bular qatoriga axborot, chet tili (ko'pincha nemis, fransuz, ispan, xitoy, yapon, rus, arab tillari) kabilarni kiritish mumkin. O'rta maktab tugatilgach yuqori maktablarda ta'lim davom ettiriladi. Yuqori maktablar bir necha turlarga bo'linadi: davlat yuqori maktablari (Koreya Ta'lim va Texnika fanlari vazirligi, Madaniyat, Jismoniy tarbiya va sayyohlik vazirligi boshqaradi), Umumiy yuqori maktablar (Har bir viloyatdagi yuqori tashkilotlar tomonidan boshqariladi), xususiy yuqori maktablar. Shuningdek, yuqori maktablar o'qitish fanlariga ko'ra ham bir qancha turlarga bo'linadi: umumiy maktablar, ixtisoslashtirilgan maktablar (qishloq xo'jaligi, sanoat, dengiz xo'jaligi, axborot), maxsus maktablar (litsey shaklidagi maktab), texnika maktablari, chet tili maktabi, jismoniy tarbiya maktabi, san'at maktablari. Koreya Respublikasida Ta'lim vazirligi maxsus tashkil etgan yuqori maktablar ham bor. Bular asosan qishloq xo'jaligi, baliqchilik, sanoat, xalqaro tillarga ixtisoslashgan bo'ladi.

5-Ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Yaponiya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Janubiy Koreya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

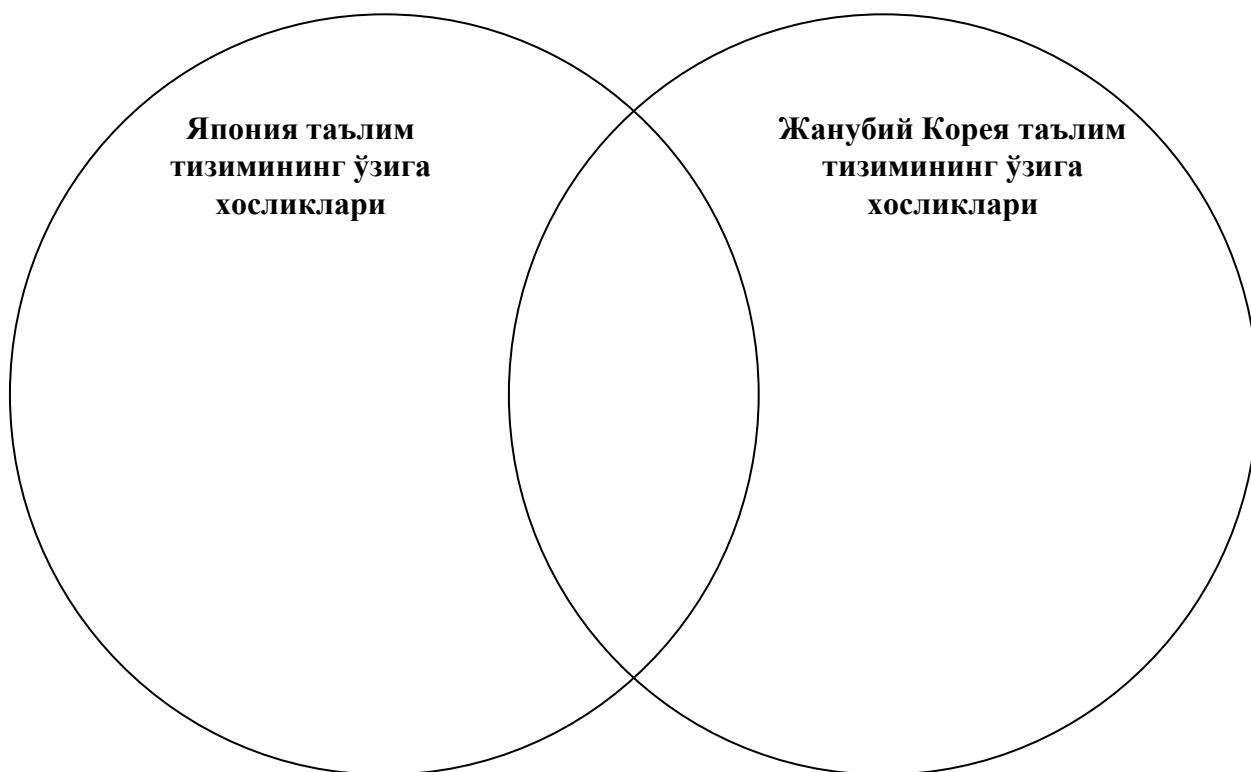
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Yaponiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Janubiy Koreya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Yaponiya ta'lim tizimidagi asosiy xususiyatlar nimalardan iborat?

5-mavzu	EVROPA MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA MASALALARINING OLIB BORILISHI VA QIYOSIY TAHLIL
----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30ta gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini qo'shimcha tushuntirish. 2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida qo'shimcha ma'lumot berish. .	1. Pol'sha ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman seminarni o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(4-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi (5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

**MAVZU: EVROPA MAMLAKATLARIDA TA'LIM –TARBIYA
MASALALARINING OLIB BORILISHI VA QIYOSIY TAHLIL**

Reja:

1. Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
  2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
- O'quv mashg'ulotining maqsadi:*** Talabalarda Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi, kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash
- O'quv faoliyatining natijasi:***
1. Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
  2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

Anjuman-seminarni tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
2. Ekspertlar belgilanadi.
3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinnlarni e'lon qiladi.
Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Polsha ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Polshada 1999 yil yangi ta'lim reformasi kuchga kirdi. U o'qitishning tashkiliy tuzilishi va imtihonlar tizimini tubdan o'zgartirdi. O'qituvchilar xizmat pog'onasidan o'sishning yangi tizimi va maktablarni moliyalashtirish usullarini kiritdi. Reformaning asosiy tamoyili o'rta va oliy ta'limni keng yoyish, ilmiy dasturlarning o'zgarishiga ko'ra ta'lim sifatini oshirishdan iborat. Boshlang'ich maktab majburiy bir yillik maktabgacha tayyorgarlikdan boshlanadi, 7 yoshdan 1-sinfga qabul qilinadi. O'qish 6 yil davom etadi va imtihon bilan yakunlanadi. O'qish ikki bosqichda bo'ladi. Birinchi bosqich 1-3-sinflarni qamrab oladi. O'qituvchi o'quv dasturini o'quvchilarning o'zlashtirish imkoniyatlaridan kelib chiqib amalga oshiradi. Ikkinchi bosqich 4-6-sinflarni o'z ichiga oladi. O'qitilayotgan fanlar an'anaviy va blokli fanlarga bo'linadi. O'quvchi maktabna 6-sifdan keyin majburiy imtihonlarni topshirish bilan yakunlaydi. So'ngra gimnaziyada ta'lim 3 yil davom etadi. Gimnaziya 3 bosqichli imtihon topshirish bilan yakunlanadi: gumanitar fanlar bo'yicha, matematika va tabiat bo'yicha, chet tili bo'yicha. So'ngra yoshlar litsey va texnikumlarda o'qishga o'tlanadilar.

5-ilova

2. Buyuk Britaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Buyuk Britaniya yuz yillardan beri sifatli klassik ta'limi bilan mashhurdir. Bu ta'lim davr sinovidan o'tgan va xalqaro ta'lim bozorida yetakshi o'rinda turadi. Hozirda 800 mingdan ortiq xorijiy talabalar britan ta'lim tizimi yutuqlaridan bahramand bo'lmoqda.

Buyuk Britaniya universitet va kollejlarining bitiruvshilari mustaqil va zamonaviy fikrlash malakalari, optimal va nostandart yeshimlar topish ko'nikmasi bilan boshqalardan ajralib turadi. Buyuk Britaniya ta'lim tizimi quyidagi 4 darajadan iborat:

Boshlang'ish (Elementary school) ta'lim

O'rta (Secondary School) ta'lim

O'rtadan keyingi (Further Education) ta'lim

Oliy (Higher Education) ta'lim

Maktab bitiruvshilari bitiruv imtixonlari topshirib, o'rta ma'lumot to'g'risida sertifikat GCSE (General Certificate of Secondary Education) oladilar. Bu sertifikat bilan mustaqil mehnat faoliyatini boshlash mumkin, lekin u bilan oliy o'quv yurtiga kirib bo'lmaydi. O'rta ta'lim to'g'risidagi britaniya yoki bir qancha xorijiy davlatlardagi oliy o'quv yurtlariga imtihonsiz kirish huquqini beruvshi guvohnomani GCE A-Level s (General Certificate of Education Advanced Level) olish uchun yana o'qshimsha 2 yil - 12-13-sinflarda o'qish lozim bo'ladi.

Oliy ta'lim

Britaniya oliy ta'limi o'zining oliy sifati bilan mashhurdir. Oliy o'quv yurtlari 3 turga bo'linadi: Kollejlar- (Colleges of Higher Education)- universitetlardek ilmiy daraja (faqat bakalavr darajasida) va oliy

ma'lumot haqida diplom beradi. Lekin universitetlardan farqli holda ular rassomshilik, dizayn, musiqa, teatr san'ati, ta'lim kabi tor sohalarda ixtisoslik beradi.

Politexnika institutlari- muhandislik mutaxassisligini beradi.

Klassik universitetlar- hozir Buyuk Britaniyada 102 ta universitet mavjud bo'lib, ularning ko'plari davlatga qarashlidir.

O'qish muddati talaba tanlagan mutaxassislikka va darajaga bog'liq bo'ladi.

6-Ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Polsha ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Buyuk Britaniya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

8-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

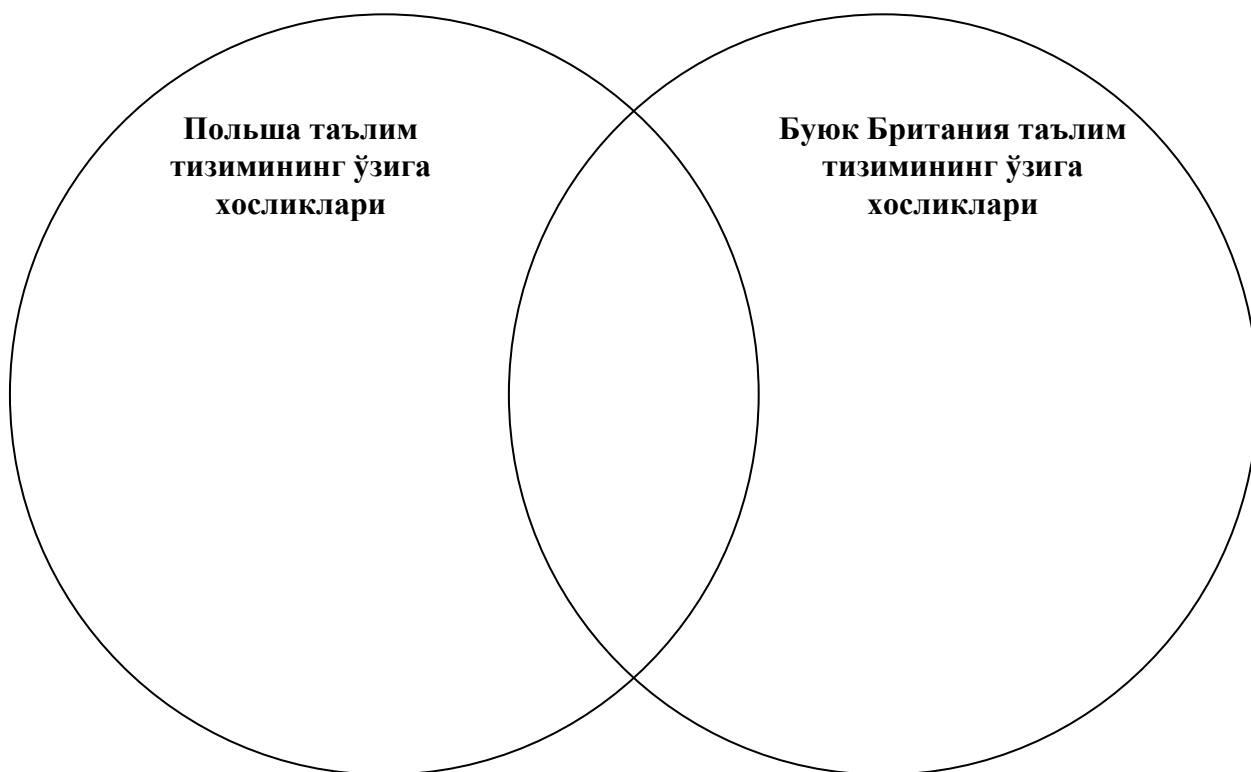
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Polsha boshlang.ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Buyuk Britaniya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

6-mavzu	FRANSIYA MAMLAKATI TA'LIM TIZIMI
Darsni olib borish texnologiyasi	

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Seminar
<i>Ma'ruza rejasi</i>	<p>1.Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.</p> <p>2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalari.</p>
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
<p>1. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi ma'lumotlarni mustahkamlash.</p> <p>2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalarini tushuntirish.</p>	<p>1. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.</p> <p>2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalarini tushunib oladilar.</p>
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“Kontseptual jadval”, “FSMU” uslubi, “Qiyosiy tahlil” metodi, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. "Kontseptual jadval" ni to'ldirish bo'yicha ma'lumot beriladi.(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(4-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi, "Qiyosiy tahlil" metodi va "VENN"digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU"texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "Qiyosiy tahlil" metodi bo'yicha topshiriqlar beriladi.(7-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(8-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>"Kontseptual jadval"ni to'ldiradi. Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"Qiyosiy tahlil" metodi "FSMU"texnikasi, bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahsmunozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: FRANSIYA MAMLAKATI TA'LIM TIZIMI***Reja:***

3. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.
4. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarini mustahkamlash.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Frantsiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
2. Frantsiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-1 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0,5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0,5 ball	Jami ball 2 ball

2 – 1,7 ball – «a'lo».

1,6 – 1,4 ball – «yaxshi».

1,3 – 1,1 ball – «qoniqarli».

KONTSEPTUAL JADVAL

Kontseptual jadval o'rganilayotgan hodisa, tushuncha, fikrlarni ikki va undan ortiq jihatlari bo'yicha taqqoslashni ta'minlaydi. Tizimli fikrlash, tizimlashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

“Frantsiya ta’lim tizimi” mavzusida kontseptual jadval

Xorijiy davlatlar (talabalar xohishiga ko'ra)	Ta'lim tizimi			
	Maktabgacha ta'lim	Umumiy o'rta ta'lim	O'rta maxsus ta'lim	Oliy ta'lim
O'zbekiston				
Frantsiya				
Germaniya				
Yaponiya				

4-ilova

1. Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.

Fransiyaning ta'lim tizimi boy va qadimiy tarixga ega. Bu yerda "Ta'lim haqida"gi Qonun dastlab 1955 yilda qabul qilinib, 1975 yilda unga bir qator o'zgartishlar kiritilgan.

Fransiyaning hozirgi davrida amal qimlayotgan "Ta'lim haqida"gi Qonuni 1989 yil 10 iyulda qabul qilingan. Fransiya ta'limning asosiy maqsadi shaxsni har tomonlama kamol topishini ta'minlash, uni mustaqil faoliyatga tayyorlash, bozor munosabatlari sharoitida o'quvchilarni tadbirkorlikka, ishbilarmonlik va omilkorlikka o'rgatish, shunga yarasha kasb-korga ega qilishdan iboratdir.

Mamlakatda maktablar davlat, xususiy, oraliq maktablariga bo'linadi. O'qitiladigan fanlardan fransuz tili va adabiyoti, o'qish va Yozishga 30 foiz ajratilgan. Umumuan, 45 foiz darslar gumanitar o'nalishda, qolganlari tabiiy fanlardir.

Sinflarning o'rtasha haftalik darslari 26 soatdan iborat, darslarning davomiyligi esa 60 minut, sinflardagi bolalarning o'rtasha soni 35-40 ta, o'quv yili 5 shorakka bo'linadi.

Boshlang'ish sinflardagi o'qish ertalabki va tuchdan keyingi qismlarga bo'linadi.

6-Ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Frantsiya ta'lim tizimida "Ona maktab"ning afzalliklari
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Frantsiya ta'lim tizimida kasbiy tayyorgarlik masalalari.
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

7-ilova.

“QIYOSIY TAHLIL” metodi.

Texnologiyaning maqsadi: “Qiyosiy tahlil “ jadvalini to'ldirish jarayonida mavzuni chuqurroq o'zlashtirishga erishish.

O'tkazilish tartibi: Har bir guruh a'zosi o'z fikrini qisqa bayon etadi, bir kishi Yozadi, bir vakil chiqib fikrlarni himoya qiladi quyida Frantsiya va O'zbekiston, Frantsiya va Germaniya ta'lim tizimlarini qiyosiy tahlil qilamiz.

Frantsiya		O'zbekiston	
Ijobiy jihatlari	O'ziga xosligi	Ijobiy jihatlari	O'ziga xosligi

Frantsiya		Germaniya	
Ijobiy jihatlari	O'ziga xosligi	Ijobiy jihatlari	O'ziga xosligi

Kutilayotgan natija: Mavzuni chuqurroq o'zlashtirishga, mustaqil izlanish va fikrlashga erishiladi.

7-ilova

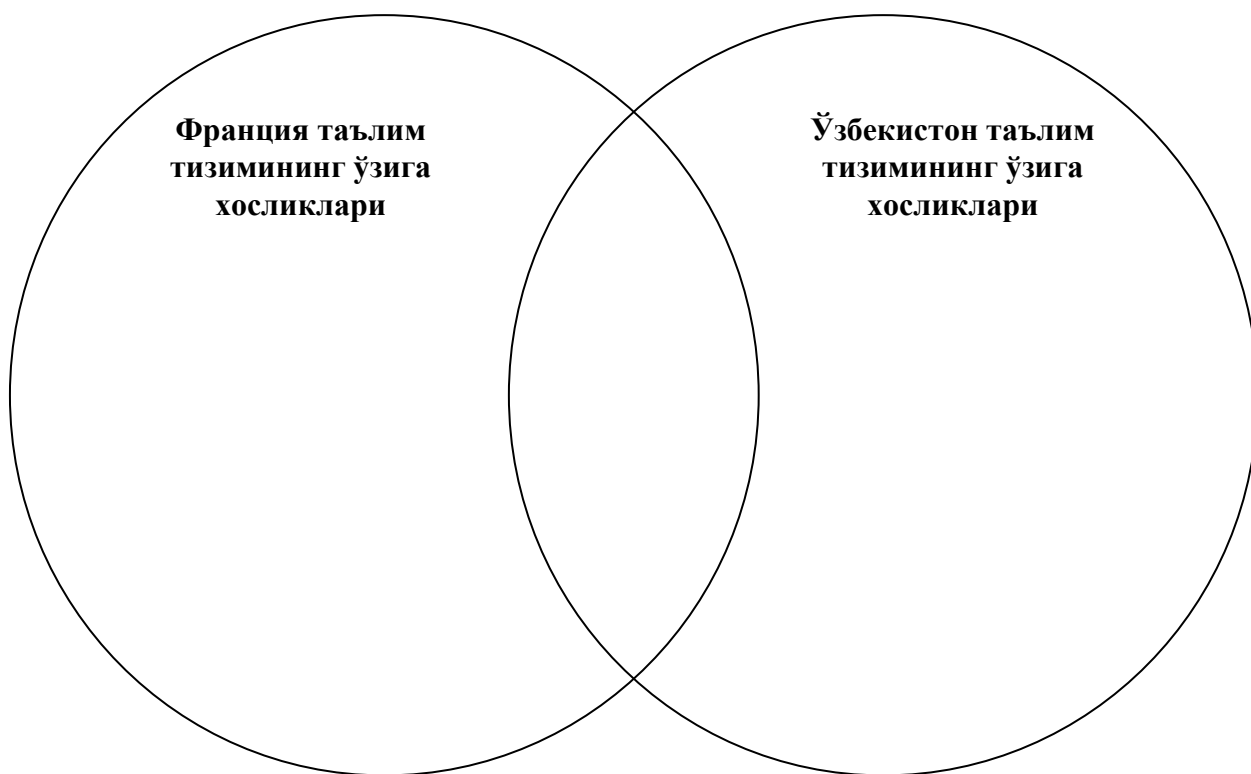
VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

- 1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida har bir davlat ta'lim tizimiga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.
- 2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.
- 3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.
- 4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Frantsiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Frantsiya ta'lim tizimining ўziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Frantsiyada kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?
4. Frantsiyadagi "Onalar maktabi" haqida gapiring.

7-mavzu	GERMANIYA, ANGLIYA MAMLAKATI TA'LIM TIZIMI
----------------	---

Seminar mashg'ulotni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30ta gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Germaniya va Angliyada kasbiy ta'lim masalalari. 2. Germaniya va Angliyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Germaniya va Angliyada kasbiy ta'lim masalalari hamda o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Germaniya va Angliyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib berish. 2. Germaniya va Angliyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimini tushuntirish.	1. Germaniya va Angliyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar. 2. Germaniya va Angliyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimini tushunib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman seminarni o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN"digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU"texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU"texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: GERMANIYA, ANGLIYA TA'LIM TIZIMI***Reja:***

1. Germaniya va Angliyada kasbiy ta'lim masalalari.
2. Germaniya va Angliyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Germaniya va Angliyada kasbiy ta'lim masalalari hamda o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Germaniya va Angliyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.
2. Germaniya va Angliyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimini tushunib oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

Anjuman-seminarni tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;
- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.
- 2. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
- 3. Ekspertlar belgilanadi.
- 4. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
- 5. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
- 6. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
- 7. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
- 8. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi. Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Germaniyada kasbiy ta'lim masalalari.

Germaniyada ta'lim turlari quyidagilardan iborat:

1. Bolalar bog'chalari. 2. Boshlang'ich maktablar.
3. Asosiy maktablar. 4. Real maktablar.
5. Gimnaziya. 6. Maxsus gimnaziya.
7. Maxsus maktablar. 8. Kechki maktab va kollejlari.
9. Dual kasbiy ta'lim. 10. maxsus yuqori maktab.
11. Maxsus kasb-hunar maktablar.
12. Sog'liqni saqlash maktablari.
13. Universitetlar.
14. San'at, musiqa, pedagogik oliygohlar.
15. Umumiy oliygohlar.
16. Maxsus oliygohlar.
17. Malaka oshirish.

5-ilova

2. Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy tizimi.

Bugungi kunda Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlash 2ta bosqichni o'z ichiga oladi: universitet ta'limi va ikki yillik pedagogik amaliyot. Talabalarning qaysi tip va bosqichdagi maktablarda ishlash hohishiga ko'ra universitetni tugatgach, turli o'qituvchilik lavozimlarini olishlari mumkin. Bunda 1-bosqich1(boshlang'ich sinf o'qituvchisi) lavozimi; ikkinchi bosqich1 (tayanch, real va birlashgan maktablar, gimnaziya o'qituvchisi) lavozimi; ikkinchi bosqich 2 (gimnaziyaning 11-13-sinf va birlashgan maktabo'qituvchisi lavozimi. Birinchi bosqich 1 va ikkinchi bosqich 1 o'qituvchilik lavozimini olish uchun o'qish davomiyligi 6 semestr (3 yil)ni, ikkinchi bosqich esa 8 semestr 4 yilni tashkil etadi.

Universitetda bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash 3 qismdan iborat:

1. Maktabda dars beradigan 2-3 o'quv fanlarini o'rganish.
2. Pedagogik fanlarni o'rganish.
3. Maktab amaliyoti.

FSMU texnologiyasi
1-guruh

Savol	Germaniya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	O'zbekiston va Germaniyada o'qituvchilarni tayyorlash
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

8-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

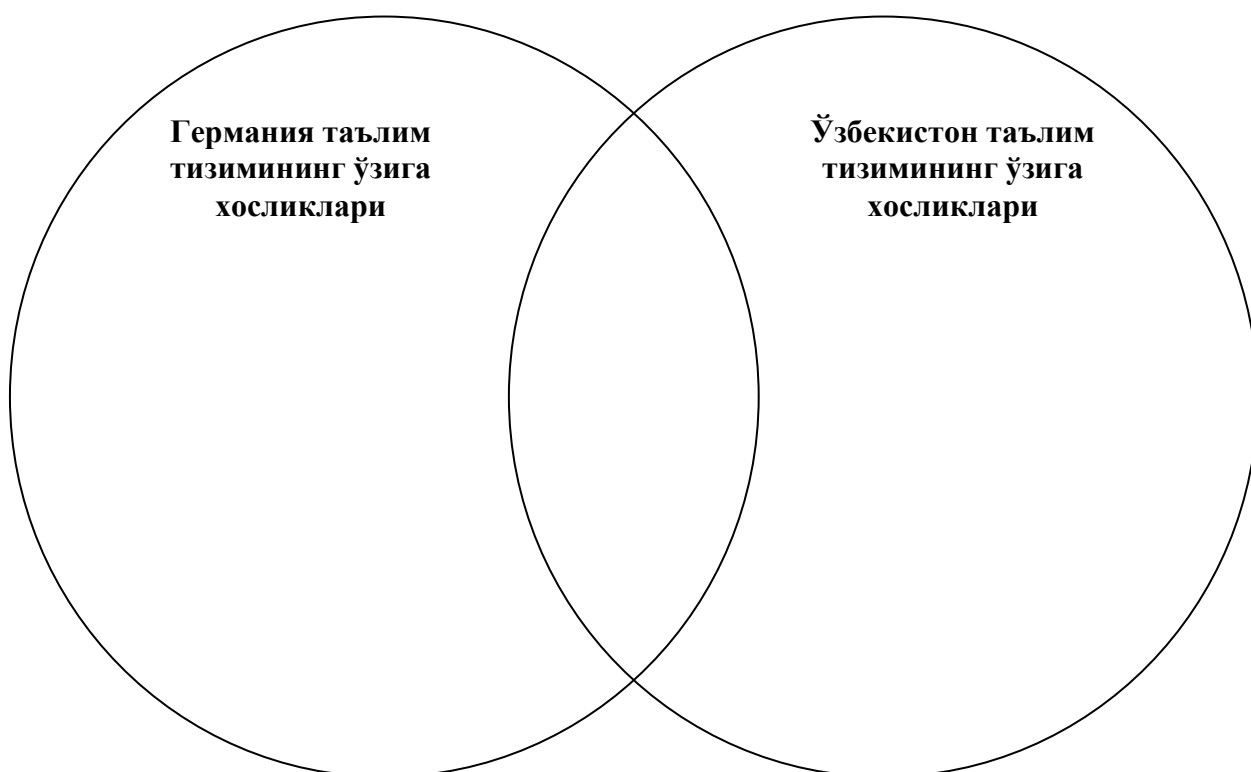
Talabalar:

1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Germaniya va Angliyada boshlang.ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Germaniya va Angliya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Germaniya va Angliya kasbiy ta'lim tizimi haqida tushuncha bering.

8 - MAVZU: O'ZBEKISTON -BELGIYA TA'LIM TIZIMINING QIYOSIY TAHLILI

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30ta gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli seminar
<i>Ma'ruza rejasi</i>	1.Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. O'zbekistonda kasbiy ta'lim masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, O'zbekistonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. O'zbekistonda kasbiy ta'lim masalalarini o'rganish. .	1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. o'zbekistonda kasbiy ta'lim masalalari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Anjuman seminarni o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova). 2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(4-ilova) Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

MAVZU: O'ZBEKISTON -BELGIYA TA'LIM TIZIMINING QIYOSIY TAHLILI

Reja:

1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

2. O'zbekistonda kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda O'zbekiston va Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash

O'quv faoliyatining natijasi:

1. O'zbekiston va Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.

2. O'zbekiston va Belgiyada kasbiy ta'lim masalalari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar..

2-Ilova

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

Anjuman-seminarni tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.

2. Ekspertlar belgilanadi.

3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.

4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.

5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.

6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Belgiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, kasbiy ta'lim masalalari.

Belgiya davlatida ikki xil o'quv tizimi bor. Bular davlat tomonidan va diniy tashkilotlar tomonidan tashkil qilingan maktablardir. Davlat har ikkala ta'lim tizimi muassasalarini mablag' bilan ta'minlaydi. Qonunga ko'ra 6 yoshdan 18 yoshgacha barcha bolalar ta'lim olishlari shart. Deyarli barcha ota-onalar o'z farzandlarini yasli va bog'chaga beradilar.

6 yoshdan 11 yoshgacha bolalar boshlang'ich maktabda ta'lim oladilar. 11 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan davrda umumiy ta'lim beriladi. O'quvchilar o'zlari qaysi fanga qiziqsalar, o'sha fandan ko'proq ta'lim oladilar. Ular o'z hoxishiga ko'ra dars jadvalini tuzishadi. O'qish bilan birga albatta albatta hunar o'rganadilar va maktabni tugatgach

keyingi ta'limda o'qishni xohlamasa, zavod va fabrikalarda texnik mutaxassis bo'lib ishlashlari mumkin. Bolalar uchun "Saodat" tashkiloti mavjud bo'lib, unda har bir bola o'zi qiziqqan yo'nalishli guruhga a'zo bo'ladi. Masalan, geografiya, biologiya, astronomiyaga yo'naltirilgan guruhlar yoshlarni birlashtirgan holda ish olib boradi. Bu tashkilot faoliyati shunday qiziqarlilik, aslida 18 yoshgacha bo'lgan yoshlar a'zo bo'lsada, undan yuqori yoshdagilar ham ixtiyoriy ravishda ishtirok etadilar.

Belgiyada oliy ta'lim universitetlarda amalga oshiriladi. Mamlakatda 4ta davlat universiteti, 4ta xususiy universitet mavjud.

2. SHvetsiyada kasbiy ta'lim masalalari.

Shvetsiya –SHimoliy Evropadagi industrial taraqqiy etgan mamlakatdir. SHvetsiya xukumati talabiga ko'ra 7-16 yoshdagi barcha bolalar maktabga qatnashlari shart. Boshlang'ich va o'rta ta'lim bepul amalga oshiriladi. Xukumat, shuningdek, barcha universitetlarni boshqarib boradi. Ko'pchilik bolalar 7 yoshgacha bog'chalarga boradilar. Xukumat bog'chalarni ham qo'llab-quvvatlaydi, ammo ularga qatnashni talab etmaydi.

Boshlang'ich maktablar SHvetsiyada "grandakola" deb yuritiladi. Ular quyi va yuqori bosqichlarga bo'linadi. Quyi bosqich o'z navbatida yana 2 bosqichga bo'linadi. Birinchi bosqich 1-3-sinflarni, ikkinchi bosqich 4-6-sinflarni qamrab oladi. YUqori bosqich 7-9-sinflarni qamrab olib, 7-sinfdan o'zlari uchun kerak fanlarni tanlaydilar. Ko'pchilik o'quvchilar keyinchalik umumiy ta'limni davom ettiradilar. Ba'zilar uy xo'jaligi yoki ishlab chiqarish tsexlarida kerak bilimlarni o'rganishadi. Ba'zilar tilshunoslik, texnologiya, yoki iqtisodiyot bo'yicha bilim beriladigan maxsus kurslarni tanlaydilar. 4-7-sinflarda barcha bolalardan ingliz tilini o'rganish talab etiladi. 90% o'quvchilar keyin ham chet tillarini o'rganishni davom ettiradilar. Grandakolani tugatgach, bolalar o'rta maktabga boradilar.

1966 yildan buyon mamlakatda uch turdagi o'rta maktablar mavjud, uch yillik oliy o'rta maktablarda o'quvchilar universitetga tayyorlanadi. 2-3 yillik davom ettiruvchi maktablarda ijtimoiy, iqtisodiy va texnik fanlardan bilim beriladi. SHvetsiyada oltita universitet mavjud. SHvetsiya oliy o'quv yurtlari azaldan o'zining yuqori sifatli bilim dargohlari ekanligi bilan mashhur.

FSMU

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Jadvalni to'ldiring

1-guruh

Savol	Belgiya va SHvetsiya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	O'zbekiston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

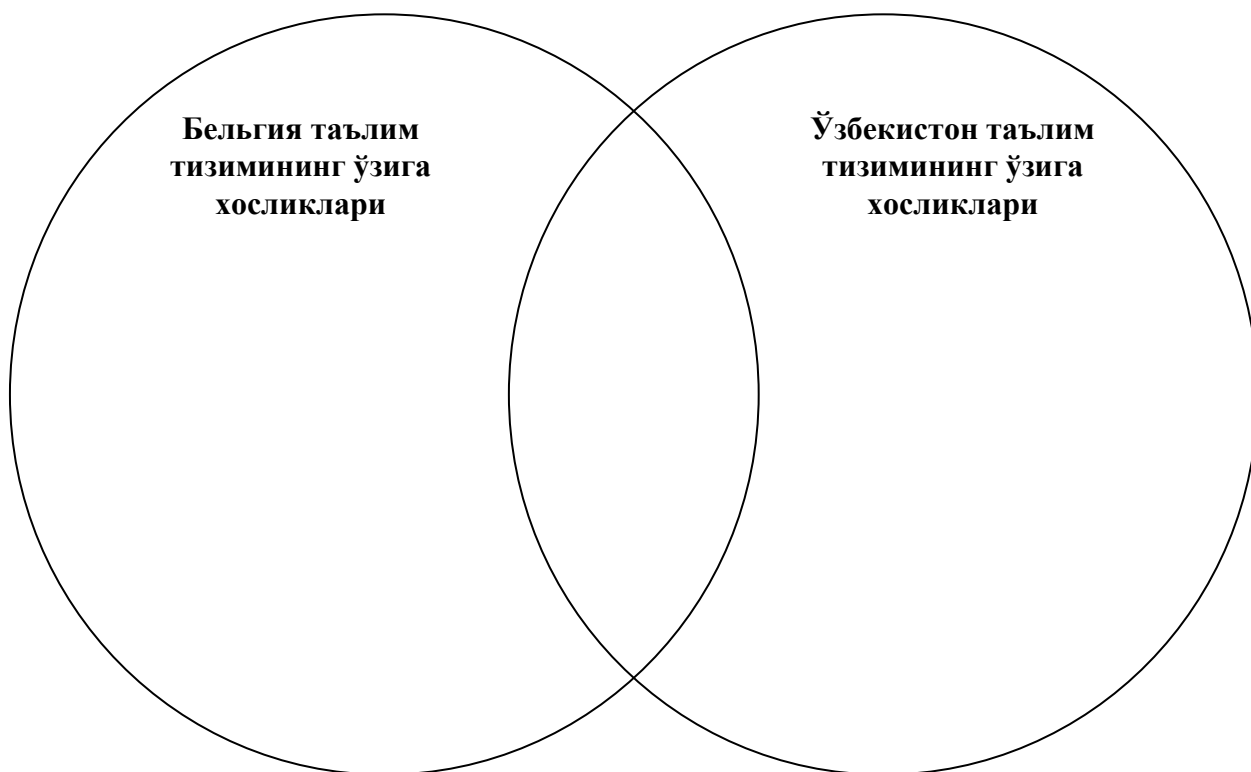
1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Belgiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Shvetsiyada kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?

9-mavzu	ITALIYA VA ISPANIYA MAMLAKATLARIDA TA'LIM-TARBIYA MASALALARINING QIYOSIY TAHLILI
----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30t gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari haqida qo'shimcha ma'lumotga ega bo'ladilar. 2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida qo'shimcha ma'lumot berish. .	1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman seminarni o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(4-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi (5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: ITALIYA VA ISPANIYA TA'LIM TIZIMINING AYRIM MASALALARI

Reja:

1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda Kanadada kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
2. Ispaniya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

Anjuman-seminarni tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.

2. Ekspertlar belgilanadi.

3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.

4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.

5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.

6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. Chiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. Chiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Italiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Talabalar Italiyaning boshlang'ich ta'lim tizimi haqida fikr yuritganda quyidagilarga e'tibor qaratishlari lozim: Italiyada bolalarni 3 yoshdan bolalar bog'shasi (shuola materna)ga berishadi. U yerda bolalar uch yil davomida maktabga tayyorlanishadi. Bolalar guruhlarida 15-30 kishidan bo'lib, ular mashhur pedagog Mariya Montessori metodi asosida tahsil olishadi. Xususiy katolik bolalar bog'shalari ham bo'lib, ular an'anaviy usulda tarbiyalanadilar. 6 yoshdan bolalar boshlang'ich maktabda o'qiy boshlaydilar. Uning ikki bosqishi- shuola elementare 1 va shuola elementare 2- barsha bolalar uchun bepul. Bu bosqishdagi barsha o'quv predmetlari: o'qish, Yozish, shizish, arifmetika, musiqa va boshqalarni o'rganish majburiy hisoblanadi. Diniy bilimni xohishga ko'ra o'rganish mumkin. O'quv rejada bironta chet tilini o'rganish ham naarda tutilgan.

Bolalar haftasiga besh kun, jami 30 soat o'qishadi. Har bir bosqishning oxirida test sinovlari o'tkaziladi.

Baholashning ogʻzaki usuli qoʻllaniladi. ("aʻlo", "yaxshi" va boshq.). Qiziqarli jihati shundaki Italiyada invalid bolalar ham barsha bolalar bilan birga tahsil oladi. Anʻanaviy davlat maktablarida sinflar juda katta. Xususiyl maktablarda ham davlat dasturlari bajariladi. Bu makablar bolalarga attestat berish huquqiga ega emas, ularning oʻquvchilari davlat imtihonlari topshirishadi va shunga mos sertifikat olishadi.

Birinshi besh yillikni tugatgandan soʻng oʻquvchilar Yozma va ogʻzaki imtihon topshirishadi. Uning natijasiga qarab bolalarga boshlangʻish taʻlimni tugatganligi haqidagi attestat beriladi. Shundan soʻng oʻquvchilar oʻrta maktabga oʻtishadi va u yerda 14 yoshgasha oʻqishadi. Bu bosqishda italyan tili, tarix, geografiya, matematika, tabiiy fanlar, chet tili, sanʻat va musiqa oʻqitiladi.

Har yil yakunida imtihon oʻtkazilib, "oʻtdi-oʻtmadi" tarzida baholanadi. Imtihonni topshirolmagan oʻquvshi ikkinshi yilga qoldiriladi. Oʻrta maktab yakunida italyan tili, matematika, chet tilidan Yozma bitiruv imtihonlari topshiriladi.

Italiyada kasbiy tayyorgarlik tizimi.

Talabalar rivojlangan xorijiy davlatlarning aksariyatida kasbiy tayyorgarlik masalasi taʻlim tizimining muhim tomonlaridan biri ekanligiga eʼtibor qaratishadi. Shu bilan birga Italiyadagi kasbiy tayyorgarlikning oʻziga xos tomonlarini tahlil qilishadi. Italiyada oʻrta maktabni tugatganlar oliy oʻrta maktab tizimiga kiruvshi turli yoʻnalishlardagi oʻquv yurtlarida tahsil olishlari mumkin. Bular kasbiy taʻlim beruvshi oʻquv yurtlari (texnika institutlari, kasb-hunar oʻquv yurtlari, sanʻat maktablari kabi) va litseylardir. Ularda 14 yoshdan 19 yoshgasha tahsil olinadi. Bulara talab ansha qattiq boʻlib, oʻqishga kirganlarning 50 foizigina oʻquv yurtini tugatishadi. Universitetlarga kirishga tayyorgarlik litseylarda amalga oshiriladi. Ularning klassik, texnik va tabiiy fanlarga yoʻnaltirilgan turlari faoliyat koʻrstadi.

Klassik litseylarda universitetga umumiy tayyorgarlik amalga oshiriladi va uning bitiruvshilari xohlagan fakultetda oʻqish imkoniga ega boʻladilar. Boshqa litseylarda esa oʻz sohasi boʻyisha oʻqitishga eʼtibor beriladi.

Bu darajadagi boshqa oʻquv yurtlari oʻquvchilarni kasbiy yoʻnalishga tayyorlaydi. Ularga 9 ta texnika institutlari va kasbiy tayyorgarlik institutlari kirib, ular bolalarni hunarga, savdo-sotiq va mehmonxona ishlariga tayyorlaydi.

Italiyada oliy taʻlim.

Italiyada deyarli barsha shaharlarda oʻzining universitetlari mavjud boʻlib, ular qadimiy tarixga ega ekanligiga eʼtibor qaratish lozim. Shu joyda tarixga nazar tashlashga toʻgʻri keladi. Italiya zaminida dastlabki oʻquv yurtlari eramizdan avvalgi 5 asr oʻrtalarida yuzaga kelgan. Yevropadagi eng qadimiy hisoblangan Bolona shahridagi universitetga 1088 yili asos solingan. Italiyada oliy taʻlim tizimiga texnika maktablari, til institutlari va universitetlar kiradi. Ularga kirish uchun til boʻyisha testlar topshirish shart.

Universitetda oʻqish ikki semestrda boʻlinadi: birinshisi oktyabrda, ikkinshisi martda boshlanadi. Gumanitar fakultetlarda oʻqish muddati 4 yil boʻlib, bunda talaba 20-25 ta imtihonni topshirishi kerak. Shundan soʻng talabaga diplom himoyasi uchun ruxsat beriladi. Agar talaba diplomni himoya qilsa, unga dottore darajasi beriladi. Undan soʻng 3 yil aspiranturada oʻqib, dotsent unvonini, undan keyin esa professorlikni olish mumkin.

Italiya universitetlariga ham koʻplab Yevropa davlatlaridagi kabi 12 yillik taʻlimdan keyin qabul qilinadi.

Universitetga kirishning asosiy sharti tilni yaxshi bilish va mutaxassislik boʻyisha kirish imtihonini topshirishdan iboratdir. Tilni yaxshi bilmaganlar uchun universitega tayyorlov kurslari faoliyat koʻrsatadi va ular kirish imtixonlariga shuqur tayyorlaydi.

2. Ispaniyaning boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

2007 yildagi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunga muvofiq Ispaniyada 6 yoshdan 16 yoshgacha bo'lgan bolalarga o'qish majburiy qilib belgilandi. Ispaniya ta'lim tizimi quyidagilardan iborat:

1. Maktabgacha ta'lim.
2. Tayanch ta'lim.
3. Kasbiy ta'lim.

Boshlang'ich 5 yil ichida o'quvchilar bir o'qituvchidan dars oladilar. 8 yoshdan chet tili o'rgatiladi. Ta'limning ikkinchi bosqichida mashg'ulotlar turli o'qituvchilar tomonidan o'tkaziladi. SHuningdek, ta'lim tizimida kattalar ta'limi, amaliy san'at, tilga ixtisoslashtirilgan, rassomchilik kabi maxsus maktablar ham mavjud.

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Savol	Italiyada ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Ispaniya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

8-ilova

VENN DIAGRAMMASI

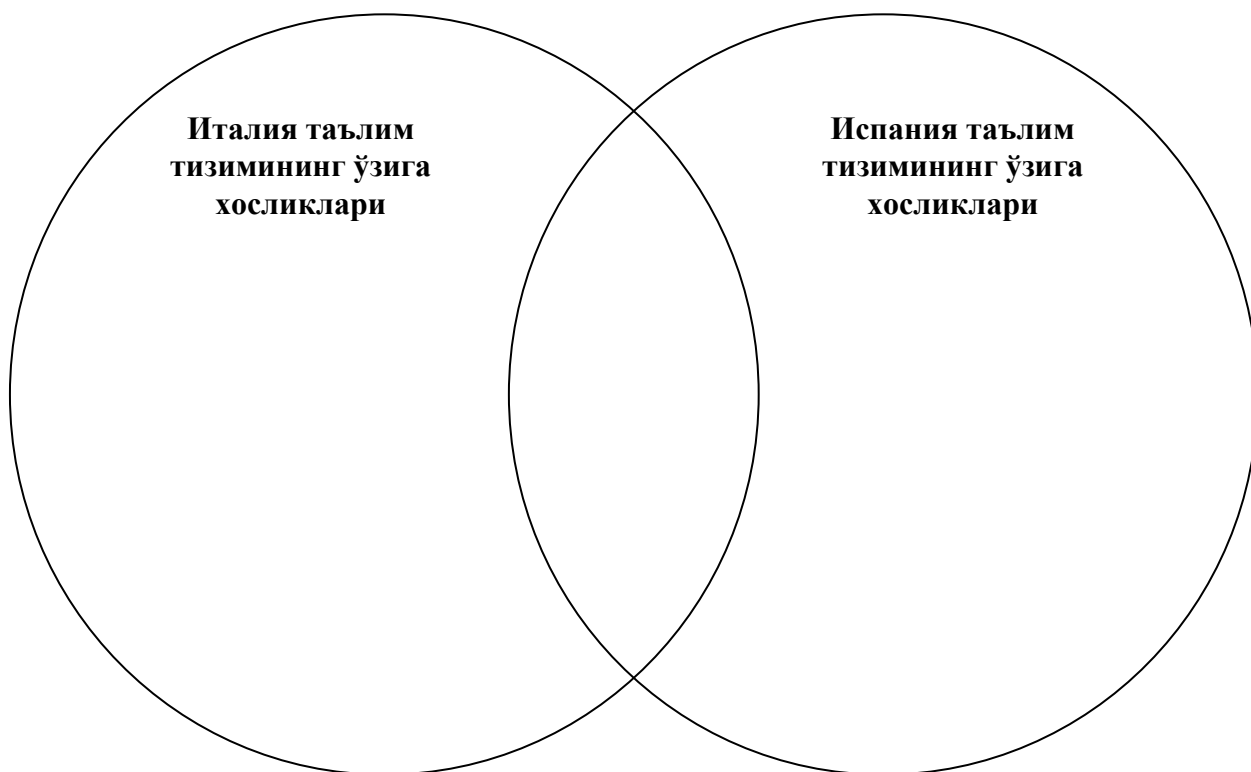
VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarini hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Talabalar:

- 1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.
- 2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.
- 3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.
- 4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Italiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Ispaniya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

10-mavzu	AQSHDA TA'LIM TIZIMINING QIYOSIY TAHLILI
-----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi. 2 AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi, kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida qo'shimcha ma'lumotlar berish. 2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib berish.	1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida tasavvurga ega bo'ladilar.. 2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman ma'ruzani o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(4-ilova).</p> <p>2.3. Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(5-ilova).</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: AQSHDA TA'LIM TIZIMINING QIYOSIY TAHLILI***Reja:***

1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.
2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi, kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash

O'quv faoliyatining natijasi:

1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida tasavvurga ega bo'ladilar..
2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

Anjuman-seminarni tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
2. Ekspertlar belgilanadi.
3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.
Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. AQSHda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.

AQSH da ta'lim sistemasi asosan davlat tomonidan boshqariladi. Ta'lim sistemasi asosan 3 bosqichda homiylashtiriladi va nazorat qilinadi.: Federal hukumat, shtatlar hukumati va mahalliy hukumat tomonidan.

Shuningdek, davlat maktab sistemasi ham mavjud. Oliy o'quv yurtlari shaxsiy va xususiydir.

Shuning uchun ham bunday ta'lim muassasalari butun dunyoda yashovchi talabalar va aspirantlarni o'zlariga jalb qilishga harakat qiladi. AQSH da savodxonlik darajasi aholi o'rtasida 97 % ni tashkil etadi.

qilinsada

- Bolalar o'qishni 5 yoshdan boshlab 14- 18 yoshgacha davom ettiradilar. 5 yoshga yaqin amerikalik bolalar boshlang'ich maktabning –nulevoy sinfiga borishadi (elementary school, nemis. Kindergarten) Bu sinf ba'zi bir shtatlarda majburiy hisoblanmaydi. Deyarli barcha ameriklaik bolalar kindergartenga borishadi. Kindergarten nemis tilidan “bolalar bog'chasi “ deb tarjima qilinsada, bolalar bog'chasining o'zi AQSHda alohida muassasa sifatida mavjud bo'lib, ular “preschool “ nomi ostida faoliyat yuritadilar .
- Bolalar o'qishni 5 yoshdan boshlab 14- 18 yoshgacha davom ettiradilar. 5 yoshga yaqin amerikalik bolalar boshlang'ich maktabning –nulevoy sinfiga borishadi (elementary school, nemis. Kindergarten) Bu sinf ba'zi bir shtatlarda majburiy hisoblanmaydi. Deyarli barcha ameriklaik bolalar kindergartenga borishadi. Kindergarten nemis tilidan “bolalar bog'chasi “ deb tarjima qilinsada, bolalar bog'chasining o'zi AQSHda alohida muassasa sifatida mavjud bo'lib, ular “preschool “ nomi ostida faoliyat yuritadilar .
- O'rta ta'limni olgan o'quvchilar jamoaviy kollejlarda o'qishni davom ettirishlari mumkin. Bu kolledjning nomi shuningdek , boshlang'ich kolledj (Junior college) ,

texnika kolledji va shahar kolledji deb ham ataladi. BU kolledjda 2 yil ta'limni o'tab bo'lgandan so'ng o'quvchilarga o'rta – mutaxassislik ta'limini o'zlashtirilganligiga tenglashtirilgan daraja beriladi . Yana boshqa imkoniyatlardan biri – bu biron bir kolledj yoki universitetga kirish imkoniyatining mavjudligi bo'lib, ushbu ta'lim bosqichini bitirgandan keyin talabalarga bakalavrlilik darajasi beriladi.

5-Ilova

2. AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.

Bepul davlat maktablari demokratik tarzda saylangan maktab kengashi (school board) tomonidan boshqariladi. Bu maktab kengashining har biri chegarasi ko'pincha shahar yoki okrug chegaralariga mos tushadigan yurisdiksiyaga egadir. Maktab kengashi maktab programmalarini o'rnatadi, o'qituvchilarni ishga qabul qiladi, va maktab dasturini homiylashtirish masalalari bilan shug'ullanadi.

A- "A'lo" bahoni; F- "qoniqarsiz" bahoni D- qoniqarli yoki vaziyatga qarab qoniqarsiz bahoni bildiradi. Barcha baholarni yoniga "+" yoki "-" belgisi qo'yiladi. Faqat F dan tashqari Bunda : A- 5, B-4, C-3, D- 2, F-1:

6-ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	AQSH ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	AQSHda kasbiy ta'lim masalalari.
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

7-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

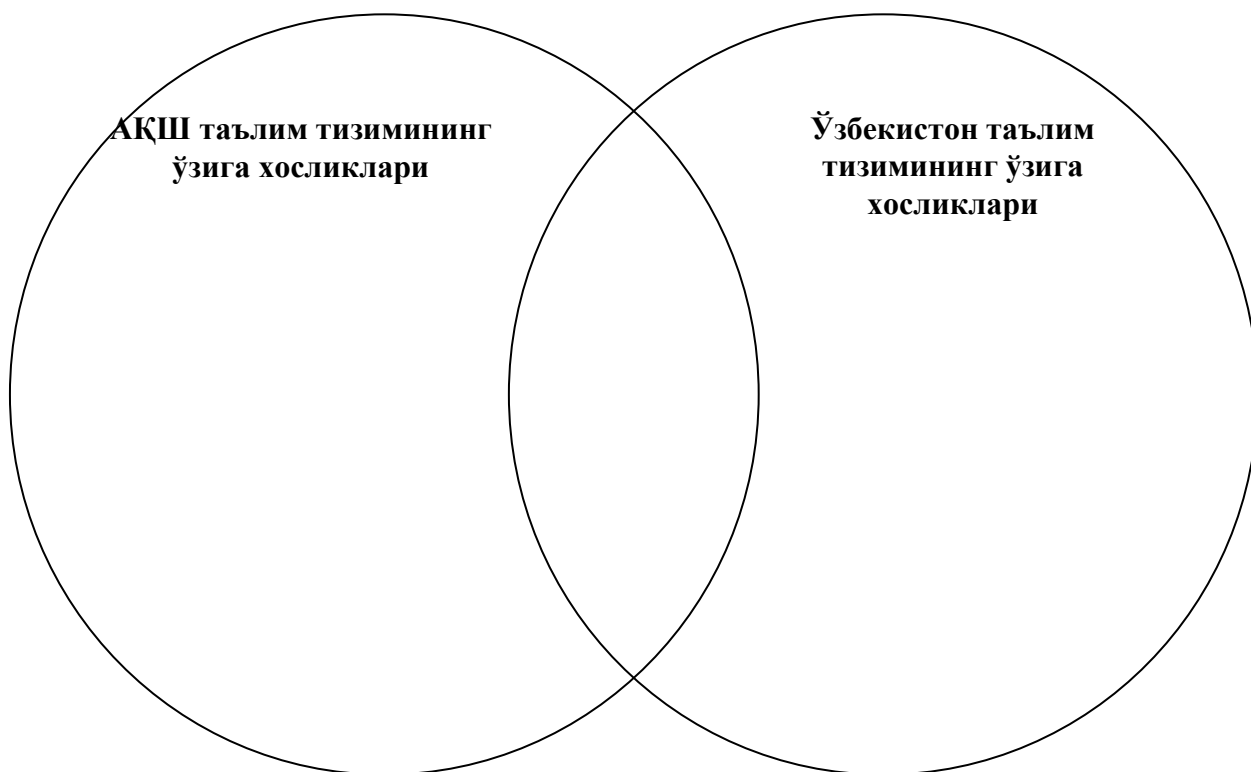
Talabalar:

1) kichik gurlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

8-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. AQShda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. AQSh ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. AQSh kasbiy ta'lim tizimi haqida tushuncha bering.

11-mavzu	Hindistonda mustaqillik yillarida ta'lim taraqqiyoti Darsni olib borish texnologiyasi
-----------------	--

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqti:2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Muammoli seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Hindiston mamlakati ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarini kengaytirish

<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari haqida ma'lumotlarni kengaytirish.	1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari haqida ma'lumot oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish,”Muammo”uslubi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib hamda kichik guruhlarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(3-ilova). “Muammo” metodidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(4-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Tinglaydi, Yozadi. “FSMU” metodi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Tinglaydi, Yozadi. “Muammo”metodi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAKuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (5-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

11-MAVZU: Hindistonda mustaqillik yillarida ta'lim taraqqiyoti

Reja:

1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarning Hindiston mamlakati ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarini kengaytirish..

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Hindiston ta'lim tizimidagi o'zgarishlar haqida ma'lumot oladilar.

2-Ilova

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Hindiston ta'lim tizimi va uning asosiy yo'nalishlari.

Hindiston –eng qadimiy madaniyat o'chog'idir. Mamlakat ta'lim tizimini qayta isloh etish va uning asosiy mazmunini hamda yo'nalishini belgilash Maxatma Gandi tomonidan ishlab chiqilgan “Nai ta'lim” (“YAngicha ta'lim”) printsiplari asos bo'lgan. Mustaqillikdan so'ng 1050 yilda qabul qilingan Konstitutsiyada hind jamoatchiligining ta'limga oid quyidagi fikri o'z aksini topgan edi:

- ta'limni tubdan isloh qilish zarurligi;
- xalq ta'limi maktabini kengaytirish;
- professional tayyorgarlikni yo'lga qo'yish;
- jamiyatni demokratlashtirishning muhim sharti-bepul o'qitish va majburiy ta'limni amalga oshirish;

professional ta'lim tizimini har tomonlama rivojlantirish yo'li bilan xo'jalik rivojini tezlashtirish va mamlakatning texnikaviy hamda iqtisodiy mustaqilligini ta'minlash. Mustaqillikdan so'ng har bir shtatda xalq ta'limi departamenti tashkil topdi. Har bir shtat ta'lim sohasidagi muammolarini o'zi hal qilgan.

4-ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Jadvalni to'ldiring

1-guruh

Savol	Hindiston ta'lim tizimidagi o'zgarishlar sababi...
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	

(U) Fikringizni umumlashtiring	
--------------------------------	--

2-guruh

Savol	Malayziya ta'lim tizimining yutuqlari
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

5-ilova

“MUAMMO” metodi

“Muammo” metodining maqsadi: talabalarga turli muammoli vaziyatlarning echimini to'g'ri topishlariga o'rgatish, ularda muammoning mohiyatini aniqlash bo'yicha malakalarni shakllantirish, muammoning kelib chiqish sabablarini va muammoni echishdagi xatti-harakatlarni to'g'ri aniqlashga o'rgatish.

O'tkazish tartibi:

1. Talabalar tarqatilgan matnni diqqat bilan o'qib chiqadilar va unda yoritilgan muammolarni aniqlab oladilar.
2. Har bir guruh a'zolari aniqlagan muammolarni vatman qog'ozga Yozib chiqadilar.
3. Belgilangan vaqt tugagach, Yozilgan ish har bir guruh vakili tomonidan o'qib eshittiriladi.
4. O'qituvchi muammolar Yozilgan vatmanni almashtirib, guruhlariga tarqatadi.
5. Tarqatilgan vatmanlarda guruhlar tomonidan Yozilgan muammolardan har bir guruh a'zosi o'zini qiziqtirgan muammodan bittasini tanlab oladi.
6. O'qituvchi tomonidan tarqatilgan quyidagi chizmaga har bir guruh a'zosidanlab olgan muammosini Yozib, mustaqil ravishda tahlil etadi.

Muammoning turi	Muammoni kelib chiqish sabablari	Muammoni echish yo'llari va sizning harakatlaringiz

6-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Hindistonda umumiy o'rta ta'lim qanday amalga oshiriladi?
2. Hindistonda kasbiy ta'lim darajalari qanday?

12-mavzu	Malayziya va Indoneziyada mustaqillik yillarida ta'lim taraqqiyoti Darsni olib borish texnologiyasi
-----------------	--

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqti:2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Muammoli seminar
<i>Seminar rejasi</i>	2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar. 3.Indoneziya ta'lim tizimi.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Malayziya, Indoneziya mamlakatlari ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarini kengaytirish

<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
2. Malayziya ta'lim tizimi dagi o'ziga xosliklar mohiyatini yoritib berish. 3. Indoneziya ta'lim tizimi ning tarixi va buguni bilan tanishtirish .	2. Malayziya ta'lim tizimi dagi o'ziga xosliklar mohiyatini yoritib bera oladilar. 3. Indoneziya ta'lim tizimi ning tarixi va buguni bilan tanishadilar .
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish,”Muammo”uslubi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib hamda kichik guruhlarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(3-ilova). 2.2.Mavzu rejasining ikkinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi (4-ilova). Bunda "FSMU" metodidan foydalaniladi(5-ilova) "Muammo" metodidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" metodi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Tinglaydi, Yozadi. "Muammo"metodi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (6-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

12-MAVZU: Malayziya va Indoneziyada mustaqillik yillarida ta'lim taraqqiyoti

Reja:

2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar.

3. Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarning Malayziya, Indoneziya mamlakatlari ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarini kengaytirish..

O'quv faoliyatining natijasi:

2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar mohiyatini yoritib bera oladilar.

3. Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni bilan tanishadilar .

2-Ilova

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

2. Malayziya ta'lim tizimidagi o'ziga xosliklar.

Malayziya ta'lim tizimi:

- Boshlang'ich ta'lim
  - Boshlang'ich maktab (1-6 sinf)
  - O'rta maktab (7-12 sinf)
- Kollej
- Oliy ta'lim

- Boshlang'ich ta'lim olti yil davom etadi, bu davr mobaynida o'quvchilar sinfdan-sinfga avtomatik tarzda o'tkazilsa 6-sinfdan keyin milliy imtixonlar o'tkaziladi(Ujian Percapaian Sekolah Rendah). SHundan so'ng o'quvchilar avtomatik tarzda o'rta maktabga o'tkazilishadi.
- Kichik o'rta maktab o'z ichiga 7-10 sinflarni oladi
(bu sinflar ko'pincha o'rta maktabning 1-4 sinflari deb yuritiladi va davr yakunida o'quvchilar Penilaian Menengah Rendah (PMR) imtixonini topshirishadi).
- Katta o'rta maktab tizimi 11-12 sinflarni ya'ni ularni tizimida 5-6 sinflarni qamrab oladi.Bu maktabda o'quvchilar PMR ning javoblariga qarab o'qishadi.

4-ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi.Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Jadvalni to'ldiring

1-guruh

Savol	Indoneziya ta'lim tizimidagi o'zgarishlar sababi...
(F) Fikringizni bayon eting	

(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Malayziya ta'lim tizimining yutuqlari
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

5-ilova

3.Indoneziya ta'lim tizimining tarixi va buguni.

<p>Indoneziya xukumati aholining savodxonligini oshirish uchun maxsus dasturlar qabul qildi. Bu dasturlar izchil amalga oshirilishi natijasida bugungi kunda 15 yosh va undan katta bo'lganlarning 65% Yozish va o'qishni biladi. Xukumat maktablarini o'z qaramog'ida asraydi va xususiy maktablarga yordam beradi.</p> <p>Qonunga muvofiq bolalar 6 yil davomida boshlang'ich ta'lim olishlari shart. Boshlang'ich m 8 yoshdan boshlanadi. Indoneziyaning ayrim hududlarida maktablar, o'qituvchilar, darsliklar olmaydi. Biroq mamlakatdagi boshlang'ich ta'lim yoshidagi barcha bolalar maktabga qatnaydilar. Indoneziya o'rta maktablarida ta'lim 3 yil davom etadi. O'rta maktab yoshidagi 40% bolalarning maktabda tahsil olishi e'tiborga loyiq. Mustaqillik yillarida Indoneziyada birin-ketin 50ga yaqin maktab universitetlari va oliygohlari tashkil etildi.</p>
--

6-ilova

“MUAMMO” metodi

“Muammo” metodining maqsadi: talabalarga turli muammoli vaziyatlarning echimini to'g'ri topishlariga o'rgatish, ularda muammoning mohiyatini aniqlash bo'yicha malakalarni

shakllantirish, muammoning kelib chiqish sabablarini va muammoni echishdagi xatti-harakatlarni to'g'ri aniqlashga o'rgatish.

O'tkazish tartibi:

1. Talabalar tarqatilgan matnni diqqat bilan o'qib chiqadilar va unda yoritilgan muammolarni aniqlab oladilar.
2. Har bir guruh a'zolari aniqlagan muammolarni vatman qog'ozga Yozib chiqadilar.
3. Belgilangan vaqt tugagach, Yozilgan ish har bir guruh vakili tomonidan o'qib eshittiriladi.
4. O'qituvchi muammolar Yozilgan vatmanni almashtirib, guruhlarga tarqatadi.
5. Tarqatilgan vatmanlarda guruhlar tomonidan Yozilgan muammolardan har bir guruh a'zosi o'zini qiziqtirgan muammodan bittasini tanlab oladi.
6. O'qituvchi tomonidan tarqatilgan quyidagi chizmaga har bir guruh a'zosidanlab olgan muammosini Yozib, mustaqil ravishda tahlil etadi.

Muammoning turi	Muammoni kelib chiqish sabablari	Muammoni echish yo'llari va sizning harakatlaringiz

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Malayziyada boshlang'ich ta'lim haqida ma'lumot bering.
2. Indoneziya ta'lim tizimining rivojlanishi rasman qaysi yildan boshlanadi?

13-mavzu	AVSTRIYA, AVSTRALIYA VA SHVEYTSARIYA DAVLATLARI TA'LIM TIZIMIGA QIYOSIY TAHLIL	
Talabalar soni: 30tagacha	Vaqt2 soat.	
O'quv mashg'ulotining shakli	Anjuman seminar	
Seminar rejasi	1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi	
O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash.		
Pedagogik vazifa:	O'quv faoliyatining natijasi:	

1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish va mustahkamlash. 2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni takrorlash va mustahkamlash.	1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.		
		<i>Faoliyat mazmuni</i>	
		<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1- ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi	
<i>O'qitish usullari</i>	1.2. Mashg'ulotni o'rganish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi	
2 bosqich. Asosiy jarayon	2.1. Anjuman seminarni o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi (3- ilova).	Yozadi	
<i>O'qitish vositalari</i>	2.2. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi (4- ilova)	Tinglaydi, Yozadi	
<i>O'qitish shakli</i>	2.3. Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi (5- ilova)	Tinglaydi, Yozadi.	
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi bilan taqqoslanib, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.	Tinglaydi, Yozadi.	
<i>Monitoring va baholash</i>	va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan o'quv topshiriq.	savol-javobli so'rov, "FSMU" texnikasi	

	<p>holda guruhlarga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
<p>3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)</p>	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

Darsning texnologik kartasi

1-ilova

MAVZU: AVSTRIYA, AVSTRALIYA VA SHVEYTSARIYA DAVLATLARI TA'LIM TIZIMIGA QIYOSIY TAHLIL

Reja:

1. Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
2. SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarni mustahkamlash.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Talabalar Avstriya va Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, SHveytsariya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi masalalari haqidagi tasavvurlarga ega bo'ladilar.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

Anjuman-seminarni tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.

2. Ekspertlar belgilanadi.

3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.

4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.

5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.

6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Avstriya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Avstriya ta'lim tizimi yuqori darajadagi bilimli yoshlarni tarbiyalash bilan ajralib turadi va jahonda etakchi o'rinni egallaydi.

Avstriyada quyidagi majburiy ta'lim turlari mavjud:

-Boshlang'ich maktablar;

-Asosiy maktablar;

-O'rta umumta'lim maktab;

-o'rta maxsus ta'lim muassasalari kabilardir.

Bepul davlat maktablari bilan bir qatorda xususiy-pullik maktablar ham mavjud bo'lib, ular:

-katolik maktablari;

-protestant maktablari;

-Rusolf Shteyner nomidagi erkin maktablar va boshqalar.

Avstraliya ta'lim tizimi.

Avstraliya ta'lim tizimi britansha model negizida qurilgan. Avstraliyada maktab tizimi 10 yillik majburiy ta'limni o'z ishiga oladi. Universitetga kirishni xohlovshilar esa yana ikki yil o'qib, to'liq o'rta ta'lim to'g'risida attestat oladi. 12 yillik ta'lim boshlang'ish va o'rta ta'limga bo'linadi. 12 yillik maktabni tugatgash bolalar Australian Year 12 attestatini olishadi, bu britansha A-Level bilan teng. Bolalar 6 yoshdan maktabga borishadi.

Davlat qaromog'idagi va xususiy maktablar mavjud. Xususiy maktablar chet ellik bolalarni o'qitish tarafdori bo'lib, ularda 150 mingdan ortiq xorijli bolalar tahsil olmoqda Boshlang'ish maktabar tuzilishi Avstraliyaning turli shtatlarida turlisha. Ba'zilarida boshlang'ish ta'lim 6 yil. Boshqalarida esa 7 yil davom etadi. Barsha maktablar English Australia assosiasiyasiga birlashgan.

Kasbiy ta'lim. Avstraliya kollejlari keng yo'nalishda kasbiy ta'lim beradi. Davlat va xususiy kollejlari mavju. Davlatga qarashli o'quv yurtlari TAFE (Texnisheskaya i dopolnitelnaya obrazovaniya) tizimiga birlashgan. TAFE dasturlari sanoat va ijtimoiy soha

vakillari bilan hamkorlikda, zamon talablari asosida ishlab shiqiladi. Bu dastur biznes, menejment, marketing, buxgalteriya hisobi, axborot texnologiyalari, dizayn, turistik va mehmonxona menejmenti sohalarini qamrab oladi. Ta'lim muddatiga qarab talabalar 1, 2, 3, 4-darajalardagi sertifikatlar yoki diplomga ega bo'lishadi. Sertifikat olish uchun o'qish muddati 12-52 haftani tashkil etadi. Diplom esa o'rtasha 1,5-2 yillik ta'limdan keyin, advansed diplom esa- 2,5-3 yillik ta'limdan keyin beriladi.

Avstraliya institutlari - bu xususiy o'quv yurtlari bo'lib, u kollejlardan o'sib shiqqan va universitet darajasiga o'sib yetmagan. Ularda ingliz tili, mehmonxona menejmenti, kompyuter texnologiyasi kabilarni o'rganish mumkin Institut qator universitetlar bilan shartnomalar tuzadiki, unga ko'ra institut kurslarini tugatganlar imtihonsiz universitetga qabul qilinadi.

Oliy ta'lim. Hozirga qadar avstraliyadagi 40 universitetdan faqat ikkitiasi-Bond Universitu va Norte Dame Universitu xususiy muluda joylashgan. Ta'lim vazirligi o'rnatilgan qoidalar va standartlarga amal qilinishini qat'iy nazorat qilib boradi. Eng ko'p universitetlar Yangi Janubiy Uels shtatida joylashgan. Ularning bayroqdori- bu 1850 yilda asos solingan Sidney Universitetidir. Bu yerda huquq fakulteti eng kuchli hisoblanadi.

Bakalavr darajasini olish uchun 3 yoki 4 yil o'qiladi. Medisina, stamatologiya, muhandislik sohalarida o'qish muddati ansha uzoq, 4 yildan 6 yilgasha. Keyingi paytda "qo'shaloq daraja" olish an'anaga aylanib bormoqda, masalan, biznes va huquq, axborot texnologiyalari va menejment sohalarida. Bu dasturlar ko'proq, 5-6 yil o'qishni talab qiladi.

Magistrlik darajasini 1-2 yilda olish mumkin. Doktorlik darajasi esa 3 yillik ilmiy-tadqiqot ishidan keyin beriladi. Avstraliyada axborot texnologiyalari, mehmonxona menejmenti va buxgalterlik hisobi va huquq mutaxassisliklari eng kelajagi bor shalar hisoblanadi. Xorijiy talabalar bakalavr diplomini olgash oshiqsha ikki yil mamlakatda ishlashi mumkin, bu mutaxassislik bo'yisha amaliyot deb hisoblanadi. Bu amaliyot davrida ko'pgina talabalar o'zlariga keyin ishlash uchun ish topishadi.

2. SHveytsariyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

SHveytsariyada ta'lim tizimi turlicha, chunki SHveytsariyaning konstitutsiyasi barcha viloyatlar uchun maktab ta'lim tizimini mustaqil tashkil etish vakolatini beradi. Davlat, xususiy va xalqaro xususiy maktablar mavjud. Barcha viloyatlarda boshlang'ich maktab 6 yoshdan, lekin ko'p viloyatlarda erkin "bolalar maktablari" bo'lib, ular 4-5 yoshdan o'qishga qabul qilinadilar. SHunga ko'ra boshlang'ich maktab 4-sinfgacha 5 yoki 6 yil davom etishi mumkin. Odatda, maktabda 1-xorijiy til boshqa millat tillaridan biri bo'lgan, so'nggi vaqtga kelib esa (2000) ingliz tili bir necha viloyatlarda birinchi chet tili sifatida o'qitilmoqda. Boshlang'ich ta'lim so'ngida o'quvchilar aqliy salohiyatiga ko'ra bir nechta bo'limlarga (asosan 3 sinfga) bo'linadilar.

Eng ilg'or o'quvchilar keyingi bosqichlarga tayyor bo'lish uchun etakchi sinflarda o'qiydilar. Maktab bitiruvchilari Federal Maturite nomli etuklik shahodatnomasini oladilar. Deyarli barcha maktablarda SHveytsariya dasturidan tashqari boshqa dasturlar ham o'qitiladi. Bular: A-level, frantsuz BAC (Baccalaureat), nemis Abitur, ital'yan Maturita, xalqaro International Bac. Mazkur shahodatnoma egalari nafaqat SHveytsariya, balki Evropa va Amerikaning ko'pgina oliygohlariga o'qishga kirishlari mumkin.

Oliy ta'lim tizimi

SHveytsariyada 12 ta universitet mavjud bo'lib, ulardan 10 tasi viloyatlarda joylashgan. Ularda bir qator notexnik fanlar o'qitiladi.

SHveytsariyada oliy ta'lim 2 ga bo'linadi:

1. Universitet ta'limi.
2. Nouniversitet (kasbiy) ta'limi.

6-Ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Savol	Avstriya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	SHveytsariya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

8-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

9-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Avstriyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Avstraliya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Shveytsariya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.

14-mavzu	AFRIKA DAVLATLARIDA TA'LIM MUAMMOLARI
-----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Ma'lumotli seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari. 2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarga Afrika davlatlarining ta'lim muammolari, Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablari haqida ma'lumot berish.	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari haqida ma'lumotlarni to'ldirish. 2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablarini o'rganish.	1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar. 2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablarini o'rganadilar.

<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1. Anjuman seminarini o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(4-ilova)</p> <p>2.3. Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(5-ilova)</p> <p>Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Yozadi</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>"VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

MAVZU: AFRIKA DAVLATLARIDA TA'LIM MUAMMOLARI

Reja:

1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari.
2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarga Afrika davlatlarining ta'lim muammolari, Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablari haqida ma'lumot berish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari haqida ma'lumotga ega bo'ladilar.
2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolarining sabablarini o'rganadilar.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

Anjuman-seminarni tashkil etish metodikasi

Maqsadi:

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
2. Ekspertlar belgilanadi.
3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.
6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. CHiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. CHiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.
7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinnlarni e'lon qiladi.
Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Afrika davlatlarining ta'lim muammolari.

Mustamlakachilik davrida Afrika davlatlarida Evropaliklar ko'plab maktablarni tashkil etdilar. Ammo u erda asosan badavlat oilalarning farzandlari o'qitilar edi. Bu davlatlarda aholi sonining tez sur'atlar bilan o'sishi, ta'lim uchun to'lanadigan haqning doimo o'sib borishi, malakali mutaxassislarning etishmasligi ta'lim taraqqiyotiga to'sqinlik qilmoqda.

Uzoq vaqt davomida Afrika davlatlari Evropa davlatlarining mustamlakasi bo'lganligi bois hali ham ko'pchilik mamlakatlarda ta'lim ingliz, frantsuz, portugal tillarida olib boriladi.

5-Ilova

2. Jazoir va Habashistondagi ta'lim muammolari.

Jazoir- Afrika shimolidagi katta davlat. Jazoir davlati hukumati yildan-yilga ta'lim sohasi islohatlari uchun tobora ko'proq mablag' sarf etsa-da, haligacha 15 va undan katta yoshdagilarning 45% gina o'qish va Yozishni biladi. Jazoir qonunlariga ko'ra barcha 6dan 15 yoshgacha bo'lgan bolalar maktabda ta'lim olishi shart. Ushbu talabga muvofiq 90%dan ortiq bolalar boshlang'ich maktabga boradilar. Biroq ularning faqatgina $\frac{1}{3}$ qismi o'rta maktablarda ta'lim olishni davom ettiradi. Mamlakatdagi eng katta universitet Jazoir universiteti bo'lib, unda 17.000 talaba tahsil oladi.

Habashiston (Nigeriya)- g'arbiy Afrika davlati. Aholisining soniga ko'ra dunyoda 10-o'rinda, Afrika qit'asida 1-o'rinda turadi. Aholi soni 102 milliondan ortiq. Habashistonlik kattalarning $\frac{1}{3}$ qismigina savodli. Mamlakatda maktab va o'qituvchilar etishmaydi. SHunga muvofiq qonun ham ta'lim olishni majburiyatga aylantirmagan, ya'ni mamlakatda majburiy ta'lim mavjud emas. 15 million bolalargina boshlang'ich maktablarga boradilar. SHularning faqatgina 3,5 millioni o'rta maktablarda ta'lim olishni davom ettiradi. Nigeriyada 25ta universitet mavjud.

1975 yilda Habashiston xukumati barcha hohlovchilarga bepul boshlang'ich ta'lim berish bo'yicha maxsus dastur qabul qilingan. SHunga muvofiq mamlakatda ko'plab yangi boshlang'ich maktablar qurildi. SHuningdek, mamlakatda yangi pedagogika, texnika institutlari, professional maktab va universitetlar qurildi.

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	
-------	--

	Afrika davlatlari ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Jazoir va Habashiston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

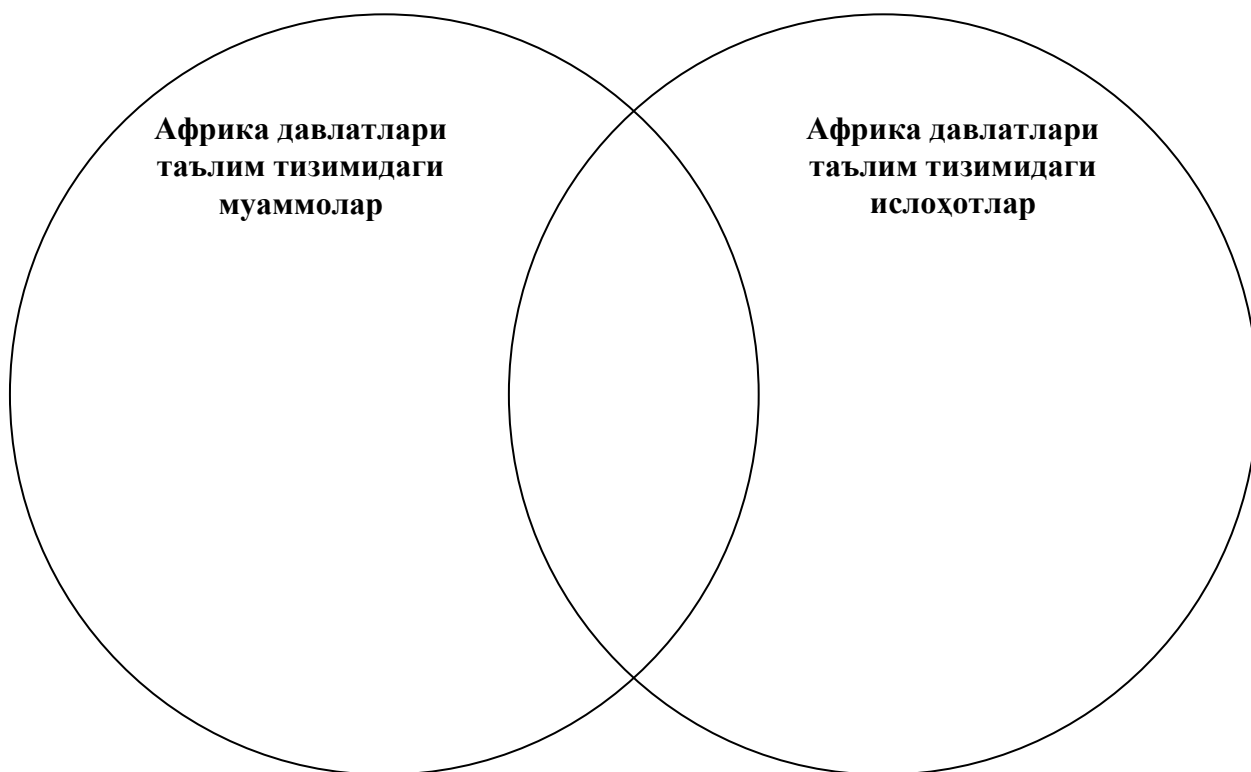
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Afrika davlatlari boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
2. Afrika davlatlarida kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?

15-mavzu	TURKIYA VA SINGAPUR TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI
-----------------	---

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqti 2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	<i>Ma'lumotli seminar</i>
<i>Seminar rejasi</i>	1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari. 2. Turkiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Turkiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni kengaytirish	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish. 2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot berish.	1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar. 2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(3-ilova) 2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi(4-ilova). Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(5-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(6-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

MAVZU: SINGAPUR VA TURKIYA TA'LIM TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Reja:

1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. **Singapur** ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.
2. **Turkiya** boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Singapur ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Singapur davlati nafaqat Osiyo qit'asida, balki dunyo miqyosida so'nggi chorak asr mobaynida ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan yuqori darajada rivojlangan davlatlardan bo'lib hisoblanadi. Bu davlat tarixan Buyuk Britaniya mustamlakasi bo'lgani uchun uning ta'lim tizimi ko'p jihatlar bilan Britaniya ta'lim tizimiga o'xshash. Har yili o'rta maktabni bitirgan yoshlarning 40% politexnika institutlariga, 40% kollejlarga, 20% ishlab chiqarishga boradi.

Politexnika institutlarida talabalar 3 yil o'qiydi. Politexnika oliygohlari keng qamrovli bo'lib, ular tarkibida hatto davolash fakultetlari ham bor. Bakalavr, magistr hamda doktorlik dissertatsiyalari asosan universitetdagi ilmiy kengashlarda himoya qilinadi.

Singapur qanchalik tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan bo'lmasin, u erda ham tajriba sifatida AQSH, Germaniya, Frantsiya, Yaponiya va Xitoyning etuk oliy o'quv yurtlari faoliyati o'rganilib kelinmoqda. Bu davlatlardan etuk professor –

o'qituvchilar shartnoma asosida ishga taklif etiladi. Masalan, Kaneng texnologiya universitetida 70 dan ortiq chet ellik pedagog dars beradi. SHuningdek, ko'plab mamlakatlardan talabalar Singapurga kelib bilim olishadi. Texnologiya universiteti talabalarining 20-25% xorijiy mamlakatlar fuqarolaridir.

Singapur o'quv muassasalari faoliyatidagi asosiy xususiyat elektronika, ya'ni informatsion texnologiyalar sohasining jadallashganligidir. Kompyuterda ishlashni o'rganish asosan o'rta maktabda amalga oshiriladi. Kompyuterda ishlashni bilmagan mutaxassis ta'lim muassasalariga ishga qabul qilinmaydi.

Oliy o'quv yurtining talabasi oliygohni bitiruv ishlari amaliyotda qo'llaniladigan nataja bilan yakunlashi shart va talaba bitiruv ishi natijasiga ko'ra ish joyi bilan ta'minlanadi.

4-ilova

2. Turkiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Xozirgi paytda Turkiyadagi mavjud ta'lim sistemasi yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash bo'yicha yuqori pog'onalarni egallab kelmoqda. Xattoki Turkiyadagi ba'zi bir Universitetlar ta'lim berish sifati va o'qitish texnologiyalari bo'yicha AQSH Universitetlari bilan qiyoslantiriladi.

Maktabgacha ta'lim va maktab ta'limi;

Jahondagi bir qator mamlakatlar singari Turkiyada ham bolalarni maktablarda o'qitish ilk yosh davrlardan – ya'ni 3 yoshdan boshlanib, o'ta – onalar bolalarini davlat muassasalari bilan bir qatorda xususiy o'quv muassasalariga ham berishlari mumkin. Bu yerda bolalar o'yin faoliyati bilan birga o'z tengdoshlari bilan muloqotga kirishish, gapirishni o'rganish bilan bir qatorda dunyoni ham bila boshlaydilar. Bola 6 yoshga to'lganida 1 sinfga borishi shart hisoblanadi. Bu yerda ta'lim 8 yilni o'z ichiga oladi. O'qishni tugatishi bilan barcha o'quvchilar boshlang'ich ta'limni tugatganlik haqida diplom oladi. (Ilkogretim Diplomasi). Bu diplom asosida o'quvchi ta'limni o'rta maktablarda davom ettirishi mumkin. O'rta maktabda ta'lim 4 yil davom etadi. Turkiyada o'rta maktablar ta'lim berish mutaxassisligi bo'yicha bir necha turlarga bo'linadi:

Standart Davlat maktablari;

Xususiy o'rta maktablar;

Anatoliy o'rta maktablari;

BU maktablarda ta'lim turli xil tillarda olib borilishi bilan bir- biridan farq qiladi. (ingliz tili, fransuz tili yoki nemis tili). Anatoliy – diniy maktablari (Imam-Hatip) yuqoridagi 2 ta

maktabdan diniy darslarning mavjudligi bilan farq qiladi. Bundan tashqari ilmiy maktablar ham mavjud bo'lib, bu yerlarda asosiy e'tibor aniq fanlarga qaratiladi. Kasb-hunar maktablari esa ishchilarni mutaxassislik sohalari bo'yicha tayyorlaydilar.

12 yillik ta'limni o'tab bo'lgandan keyin bitiruvchilar o'rta ta'limni bitirganlik haqidagi diplomni olishlari uchun imtihon topshirishlari shart. Qoidaga muvofiq imtihonlar 4 ta yo'nalishning biridan topshiriladi: turk tili-matematika, matematika-aniiq fanlar, ijtimoiy fanlar, chet tillari. Imtihonlar butun mamlakat bo'yicha markazlashtirilgan holda amalga oshiriladi. Turkiya maktablarida Umumta'lim fanlari bilan bir qatorda dinshunoslik, harbiy ish va Turkiya revolyutsiyasi tarixi kabi fanlardan ham dars beriladi. O'quv yili oktyabrdan iyun oyigacha davom etadi. Ta'lim berish turk, ingliz, fransuz, yoki nemis tillarida olib boriladi. Baholar 5 balli shkala bo'yicha qo'yiladi.

Oliy ta'lim;

Turkiyada oliy ta'lim sohasi bir nechta oquv muassasalari orqali amalga oshiriladi.

5-Ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Singapur ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Turkiya ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

6-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

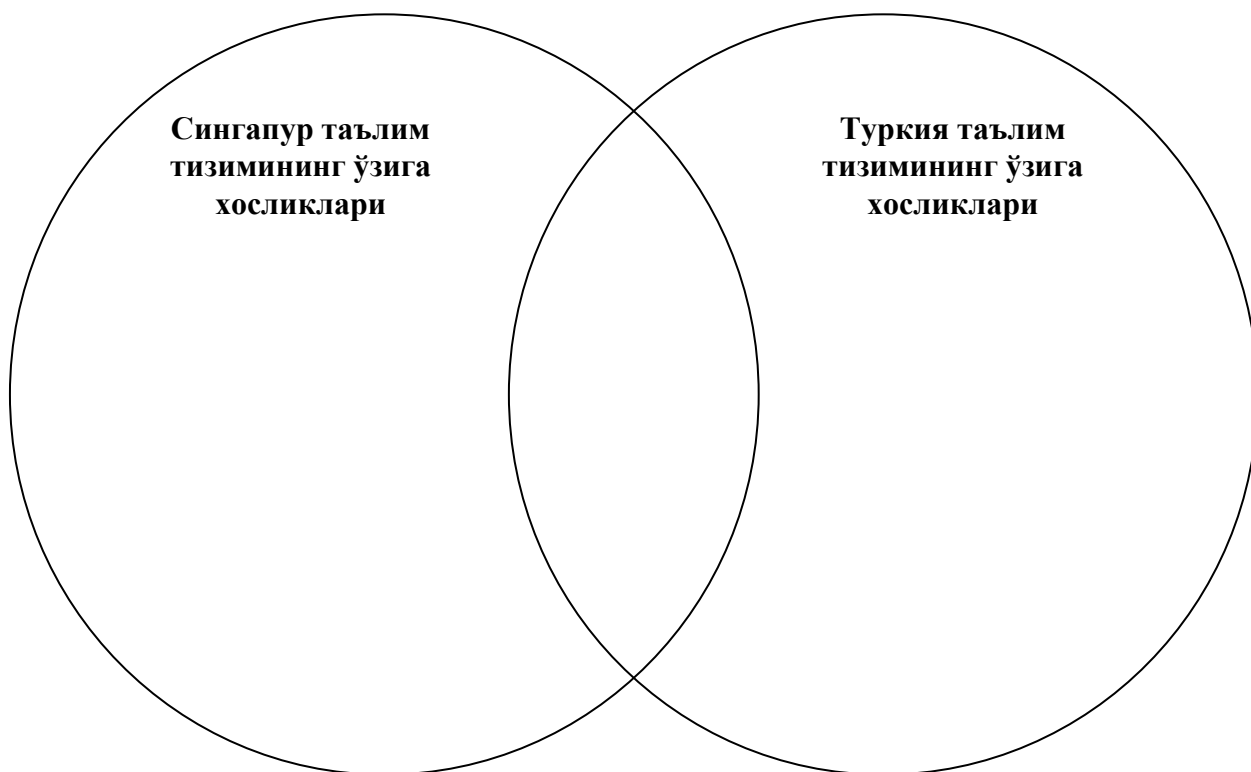
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

7-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Singapurda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Turkiya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Singapur ta'lim tizimidagi asosiy xususiyatlar nimalardan iborat?
4. Turkiyadagi 4 bosqichli ta'lim-tarbiya haqida gapiring.

16-mavzu	MDH DAVLATLARINING TA'LIM TIZIMI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (QOZOG'ISTON TA'LIM TIZIMI)
-----------------	---

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Qozog'iston boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni kengaytirish	
<i>Pedagogik vazifa</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushuntirish.	1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.

<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(3-ilova) Reja bandlarini yoritishda “FSMU” texnikasi va “VENN”digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. “FSMU”texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(4-ilova). “VENN” diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(5-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. “FSMU”texnikasi bo'yicha topshiriqlarni

	foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	bajaradi. “VENN” diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (6-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

MAVZU: MDH DAVLATLARINING TA'LIM TIZIMI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Reja:

1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni kengaytirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklarini tushunib oladilar.

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

1. Qozog'iston ta'lim tizimining o'ziga xosliklari.

Qozog'iston ta'lim reformasining umumiy maqsadi sifatida yangi ijtimoiy-iqtisodiy muhitga ta'limni moslashtirishdir. Yana Qozog'iston prezidenti tomonidan qo'yilgan vazifa bu 50ta raqobatbardosh mamlakatlar ro'yxatiga kirishdir. Ta'lim tizimini rivojlantirish bu vazifani bajarishda asosiy rol bo'lib hisoblanadi. SHunga mos ravishda 2005 yilda qabul qilingan 2005-2010 yilda Qozog'iston Respublikasi ta'lim tizimini rivojlantirish davlat dasturi, 2008-2012 yillarda Qozog'iston Respublikasi O'rta maxsus ta'limni rivojlantirish davlat dasturi, 2007-2011 yillarda "Qozog'iston bolalari" dasturi, 2010-2014 yillarda maktabgacha ta'lim "Balapan"ni ta'minlash dasturi amalda qo'llanmoqda.

Qozog'iston Respublikasi hozirgi paytda ta'lim, inson va bolaning huquqini himoya qilish bo'yicha bir qator asosiy xalqaro xujjatlar ishtirokchisi hisoblanadi. Bular inson xuquqlari Umumiy deklaratsiyasi, Bola xuquqlari konvensiyasi, inson iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy xuquqlari xalqaro deklaratsiyasi, Evropa hududi oliy ta'limiga taalluqli kvalifikatsiyani tan olish, Lissabon konvensiyasi, Volon deklaratsiyasi va boshqalar.

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

1-guruh

Savol	Qozog'iston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Ozərbaycan ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Qozog'istonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Qozog'iston ta'lim tizimidagi asosiy xususiyatlar nimalardan iborat?

17-mavzu	MDH DAVLATLARINING TA'LIM TIZIMI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. (OZARBAYJON TA'LIM TIZIMI)
----------	---

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni kengaytirish	
<i>Pedagogik vazifa</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni kengaytiradilar.	2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslub, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>

1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(3-ilova) Reja bandlarini yoritishda "FSMU" texnikasi va "VENN" digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. "FSMU" texnikasidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(4-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(5-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Yozadi Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" texnikasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (6-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

MAVZU: MDH DAVLATLARINING TA'LIM TIZIMI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Reja:

2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Ozarbayjon ta'lim tizimining o'ziga xosliklari, Ozarbayjonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

2. Ozarbayjon boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar

2-Ilova

Baholash mezoni va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

2. Ozarboyjonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi

Ozarbayjon ta'lim sistemasi quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- Maktabgacha ta'lim ;
- Umumiy o'rta ta'lim:

Boshlang'ich ta'lim- 4 yilni o'z ichiga oladi (1-4- sinflar 6-10 yosh);

Asosiy ta'lim -5 yilni o'z ichiga oladi (10-15 yosh , 5-9–sinflar) . Ushbu bosqichni o'tab bo'lgandan so'ng asosiy ta'limni olganlik haqidagi davlat hujjat beriladi.

O'rta ta'lim: 2 yil 15-17-yoshni o'z ichiga oladi . Ushbu ta'lim bosqichi tamomlangandan so'ng o'rta ta'limni olganlik haqidagi davlat hujjati beriladi.

Maktabgacha ta'lim –bog'chalarni o'z ichiga olib, bog'chalar ham o'z navbatida 2 ga ya'ni : davlat tasarrufidagi bog'chalar va xususiy bog'chalarga bo'linadi. Bolalarni bog'chalarga berish majburiy hisoblanmaydi. Bolalarni xususiy bog'chalarga va davlat bog'chalariga berish ota-onalar ixtiyorida hisoblanadi.

To'liq –umumiy o'rta ta'lim.

Ozarbayjondagi to'liq umumiy o'rta ta'lim sistemasi quyidagi bosqichlarni o'zida mujassam etadi:

Boshlang'ich maktab (1-4- sinflar);

O'rta ta'limning 1-sikli – 5yil davom etib, 5-9-sinflarni o'z ichiga oladi. Ushbu ta'lim umumiy o'rta ta'lim maktablarida amalga oshiriladi (asosiy umumiy o'rta ta'lim).

O'rta ta'limning 2-sikli -2 yil davomida amalga oshirilib, yuqori sinfda (oliy maktabga) ta'limni davom ettirish uchun imkoniyat yaratadi. Ushbu ta'lim o'rta maktablar, gimnaziya litseylarda amalga oshirilib, to'liq umumiy o'rta ta'limning yakuniy bosqichi hisoblanadi. (10-11 –sinflarni o'z ichiga oladi). O'rta ta'limda o'qish 11 yil davom etadi. O'rta ta'limning yakuniy bosqichida o'qish tabiiy-aniq fanlar yoki ijtimoiy-gumanitar fanlar yo'nalishida olib boriladi.

Bitiruvchilar yakuniy davlat imtihonidan o'tganlaridan so'ng, to'liq umumiy o'rta ta'limni olganliklari haqidagi davlat hujjatlariga (attestat) ega bo'lishadi.

Kasb-hunar ta'limi :

O'rta ta'limning 2-siklini bosib o'tish uchun litseylar bilan bir qatorda kasb-hunar (mutaxassislik) litseylari , texnikum , kolledjlarida ham o'qishga imkoniyat yaratilgan. Ushbu muassasalarda ta'lim olish jarayonida o'quvchilar biron bir kasbga ega bo'lishlari bilan bir qatorda to'liq umumiy o'rta ta'limga ham ega bo'lishadilar. Umumiy o'rta ta'limni olganlik haqidagi attestat yoki unga ekvivalent bo'lgan hujjat bitiruvchilarga keyinchalik oliy ta'lim muassasalarida o'qishni davom ettirish imkonini beradi.

4-Ilova

1-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

1-guruh

Savol	Qozog'iston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab	

ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	O'zbekiston ta'lim tizimi
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

5-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

Talabalar:

- 1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida mavzuga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.
- 2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.
- 3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.
- 4) ish natijalarining taqdimoti.

6-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Ozarbayjonda boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Ozarbayjon ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Ozarbayjon ta'lim tizimidagi asosiy xususiyatlar nimalardan iborat?

18-mavzu	Rossiyadagi qiyosiy pedagogika fani taraqqiyoti va pedagogik jarayonlar
-----------------	--

Darsni olib borish texnologiyasi

<i>Talabalar soni: 30tagacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi. 2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari.
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni kengaytirish.	
<i>Pedagogik vazifa</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>

1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni kengaytirish 2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritish.	1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar. 2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1. Anjuman seminarni o'tkazish texnologiyasi bilan tanishtiradi(3-ilova).	Yozadi
	2.2.Mavzu rejasining birinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(4-ilova) 2.3.Mavzu rejasining ikkinchi punkti bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi (5-ilova). Reja bandlarini yoritishda “FSMU” texnikasi va “VENN”digrammasidan foydalanilishi e'lon qilinadi. “FSMU”texnikasidan foydalangan	Tinglaydi, Yozadi. Tinglaydi, Yozadi. “FSMU”texnikasi bo'yicha topshiriqlarni

	holda guruhlarga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriq beriladi. Guruhlarda ishlashga yordam beradi.(7-ilova). Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	bajaradi. "VENN" diagrammasi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

MAVZU: Rossiyadagi qiyosiy pedagogika fani taraqqiyoti va pedagogik jarayonlar

Reja:

1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.
2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi hamda kasbiy ta'lim masalalari haqidagi tasavvurlarni kengaytirish

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Rossiya boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumotlarni bilib oladilar.
2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari mohiyatini yoritib bera oladilar.

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

Anjumanseminarni tashkil etish metodikasi**Maqsadi:**

- instsenirovka taklif etilgan mavzu yoki qandaydir qo'yilgan vaziyatga o'zining munosabatini konspektiv tarzda bayon etish, nutq ayta olish, tezkor fikrlay olishni rivojlantirish maqsadida o'tkaziladi;

- chiqishlarni tahlil qilish va baholash, ma'ruza qiluvchilarni baholash mezonlarini ishlab chiqish ko'nikmasini shakllantiradi.

1. Pedagog mavzuni, maqsadni e'lon qiladi va unga qiziqishni rivojlantiradi.
2. Ekspertlar belgilanadi.
3. Qaysi mavzu bo'yicha, ma'ruzachilar o'zlarini qanday vaziyatda tasavvur qilishlari va qanday ko'rsatkichlar bo'yicha baholanishlari aytib o'tiladi.
4. Tayyorlanish uchun vaqt beriladi. Har bir ishtirokchi individual tarzda o'zining ma'ruzasini tayyorlaydi.
5. Keyin ishtirokchilarga navbati bilan so'z beriladi. Ma'ruzalar besh minutdan oshmasligi kerak. Qolgan tinglovchilar ma'ruzachilarni tinglashadi.

6. Ma'ruzalar tugaganidan so'ng, ekspertlar chiqishlarni aytib o'tilgan mezonlar bo'yicha baholashadi. Chiqishlarni tahlil etish uch bosqichda amalga oshiriladi. Har bir ekspert chiqishga mos bahoni qo'yadi va ma'ruzachining o'rnini belgilaydi. Keyin o'zining tashabbusi bilan yonidagi sherigi bilan baholash bo'yicha aloqaga kirishadi. Zaruriyat tug'ilganda, o'zining bahosiga o'zgartirish kiritadi. SHundan so'ng, umumguruhiy munozara o'tkaziladi. Chiqishlarning mazmuni tahlil qilinadi, ma'ruzachilarning xatti-harakatlaridagi ijobiy va salbiy jihatlar aniqlashtiriladi.

7. Texnik ekspert ma'ruzachilar egallagan o'rinlarni e'lon qiladi.

Pedagog chiqishlar bo'yicha yakuniy xulosani aytadi va umumlashtiradi.

4-ilova

1. Rossiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi.

Rossiyada umumiy ta'lim o'z ishiga boshlang'ish, asosiy va o'rta (to'liq) ta'limni qamrab oladi. O'rta maktabda o'qish muddati 11 yilni tashkil etib, bundan 1-4-sinflar boshlang'ish, 5-9 sinflar-asosiy, 10-11-sinflar to'liq o'rta ta'lim dasturi asosida ta'lim oladilar. Ishshi yoshlar uchun keshki maktablar tizimi ham saqlanib qolgan. Keyingi yillarda bunday ta'lim ansha qisqargan. Shu bilan birga ikki yoki undan ortiq smenadagi maktablar ham qisqargan.

Iqtisodiy qiyinshiliklar Rossiyada umumiy ta'lim maktabining bir o'quvshisiga sarflanadigan xarajat miqdori kamayishiga olib keldi. Ta'lim berishning yangi shakllari va nodavlat ta'lim muassasalari paydo bo'ldi. O'rta maktablar va o'qituvshilar o'quv dasturi va adabiyotlarni mustaqil tanlash imkoniyatiga ega bo'ldilar. Ijtimoiy fanlarning mazmuni ansha o'zgardi; siyosatshunoslik, sotsiologiya, iqtisodiyot, huquq kabi ijtimoiy-iqtisodiy fanlar bo'yisha qator fakultativ kurslar tashkil etildi, maktablarda informatika, ekologiya, hayot faoliyati xavfsizligi asoslari kabi yangi predmetlar o'qitila boshlandi.

Rossiyada umumiy o'rta ta'lim maktablari soni 70 mingga yaqin bo'lib, ularda 20 million bola tahsil olmoqda. 7 yoshdan 17 yoshgacha bolalarni o'rta ta'limga jalb etilishi jihatidan Rossiya jahonda yuqori o'rinlardan birida turadi, u 81%ni tashkil etadi.

5-ilova.

2. Rossiyada kasbiy ta'lim masalalari.

Rossiyada kasbiy ta'limning uchta darajasi bor: Boshlang'ish daraja- boshlang'ish kasbiy ta'lim beruvshi o'quv yurtlari (PTU) kvalifikatsiyali ishshi va xizmatshilarni yetishtirib shiqaradi. Bularda o'qish muddati, o'quvshining ma'lumot darajasiga bog'liq. 9-sinfni tugatganlar 2-3 yil, 11-sinfni bitirib kelganlar 1 yoki 2 yil tahsil olishadi. Texnikum maqomiga teng bo'lgan 3-4 yillik o'quv yurtlari ham mavjud.

O'rta daraja- amaliyotshi mutaxassislarni tayyorlashga qaratilgan. U ikki asosiy ta'limiy dastur: bazaviy va oshirilgan darajada amalga oshadi. Bazaviy daraja dasturini egallagandan so'ng bitiruvshiga "texnik" ixtisosligi beriladi. Oshirilgan darajada yana 1 yil chuqurlashtirilgan holda o'qib shiqadi, unga "katta texnik" ixtisosligi beriladi. Bunday ixtisoslik beradigan o'quv muassasalari texnikum yoki kollejlardir.

Oliy daraja- universitet, akademiya yoki institutlarda beriladi. Oliy ta'limning mazmuniga qo'yilgan talablar, o'quv yuklamasi miqdori va bitiruvshining tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablar kasbiy oliy ta'limning davlat standartlari bilan belgilanadi.

Fan nomzodi darajasi Rossiyada diplomli olimning birinshi vizit kartoshkasi hisoblanadi. Nomzodlik ilmiy darajasini olish uchun oliy ma'lumotga ega bo'lish, nomzodlik minimumlarini (ular uchta) topshirish, dissertatsiya Yozish, uni dissertasion kengashda himoya qilish va Rossiya Federasiyasi ta'lim vazirligi qoshidagi Oliy Attestasiya Komissiyasi nazoratidan o'tish lozim bo'ladi. Noamzodlik darajasi quyidagi shakllarda olinishi mumkin:

Kunduzgi aspirantura; Sirtqi aspiarntura;

Tadqiqotshilik

Mustaqil.

Doktoranturaga fan nomzodi darajasiga ega bo'lganlar qabul qilinadi. Yosh shegarasi

6-Ilova

2-o'quv topshiriq

FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Savol	Rossiya ta'lim tizimining o'ziga xosliklari
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

2-guruh

Savol	Rossiya ta'lim tizimidagi islohotlar
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashti-ring	

7-ilova

VENN DIAGRAMMASI

VENN DIAGRAMMASI - 2 va 3 jihatlarni hamda umumiy tomonlarini solish-tirish yoki taqqoslash yoki qarama-qarshi qo'yish uchun qo'llaniladi.

Tizimli fikrlash, solishtirish, taqqoslash, tahlil qilish ko'nikmalarini rivoj-lantiradi.

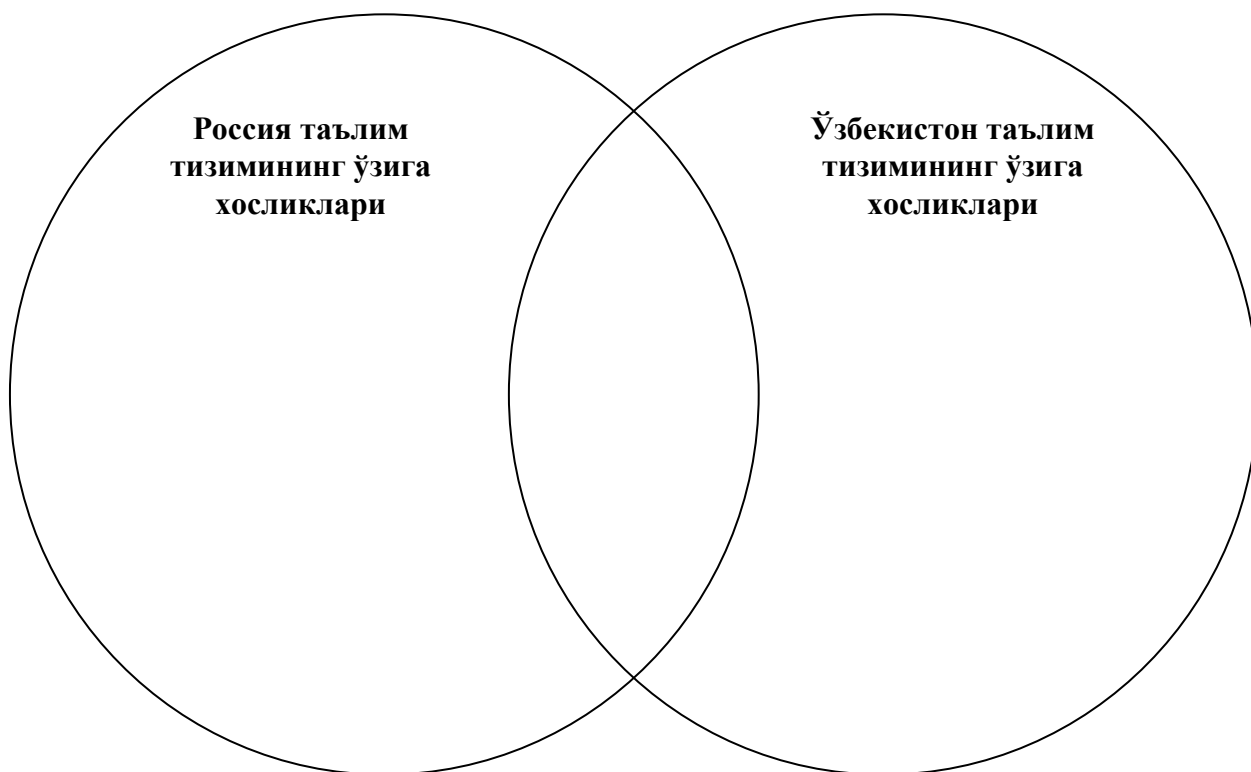
Talabalar:

1) kichik gurhlarda Venn diagrammasini tuzadilar va kesishmaydigan joylarida diniy ta'limotlar va buyuk mutafakkirlarning ma'naviy- axloqiy tarbiyaga oid fikrlarini oydinlashtirib olib, to'ldiradilar.

2) juftliklarga birlashadilar, o'zlarining diagrammalarini taqqoslaydilar va to'ldiradilar.

3) doiralarning kesishuvchi joyida ikki doira uchun umumiy bo'lgan fikrlar ro'y-xatini tuzadi.

4) ish natijalarining taqdimoti.

8-ilova

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Rossiyada boshlang'ich, o'rta va oliy ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering..
2. Rossiya ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirib bering.
3. Rossiyada kasbiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?
4. Rossiyada oliy ta'lim tizimi haqida gapiring.

<i>Talabalar soni: 30ta gacha</i>	<i>Vaqt</i> 2 soat.
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Anjuman seminar
<i>Seminar rejasi</i>	1. Jahon mamlakatlarida masofaviy ta'limning rivojini o'rganish
<i>O'quv mashg'ulotining maqsadi:</i> Talabalarda jahon mamlakatlarida masofaviy ta'limning rivoji haqidagi tasavvurlarni kengaytirish	
<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalarini muhokama qilish. 2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalarini o'rganish.	1. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari muhokama qilindi. 2. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalarini o'rganib olishdi.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish, “VENN” diagrammasi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>
1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarining mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi

	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	<p>2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar beradi(3-ilova).</p> <p>2.2.Mavzu rejasining ikkinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (4-ilova). Bunda "FSMU" metodidan foydalaniladi(5-ilova)</p> <p>2.3.Mavzu rejasining uchinchi bandi bo'yicha ma'ruza qiladi (6-ilova).</p> <p>"Muammo" metodidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(7-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.</p>	<p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"FSMU" metodi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Tinglaydi, Yozadi.</p> <p>"Muammo"metodi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi.</p> <p>Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.</p>
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	<p>3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi.</p> <p>3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (8-ilova)</p> <p>3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi.</p> <p>3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi</p>	<p>Tinglaydilar</p> <p>Javob beradi.</p> <p>Yozib oladi</p>

1-ilova

19-MAVZU: JAHONDA MASOFAVIY TA'LIMNING RIVOJLANISHI

Reja:

1.JAHONDA MASOFAVIY TA'LIMNING RIVOJLANISHINI O'RGANISH.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarda jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash, differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari haqidagi tasavvurlarni shakllantirish.

O'quv faoliyatining natijasi:

Talabalarda jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash, differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari haqidagi tasavvurlar shakllanadi.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Jahonda masofaviy ta'limning rivojlanishi

Asosiy o`quv dasturlariga ma`lum sheklanishlarni kiritish, alohida predmetlarni o`rganishni kuchaytirib, ularni chuqur o`zlashtiradi va o`quvchilarni ortiqcha "yuk"dan xolos qiladi. Bu masalani ijobiy hal etishda o`quv kurslari Integratsiyasini amalga oshirish yordam beradi.

Hozirgi paytlarda rivojlangan mamlakatlar o`quv dasturiga Integratsiyalashtirilgan kurslardir kiritish to`la amalga oshirilgan. Fransiya maktablarida ularga 6-10 foiz, Buyuk Britaniya maktablarida 15 foiz o`quv soatlari ajratilgan.

Bu muammoni to`ldirish, o`quvchilarning u yoki bu kursga bo`lgan ehtiyojini to`laroq qondirish uchun maktablar alohida predmetlardan chuqurlashtirilgan kurslarni tavsiya etmoqdalar. Masalan, G`arbiy Yevropa maktablarida 15 foiz o`quvchilar fizika fanini chuqurlashtirib o`rganmoqdalar.

Keyingi uch yil ishida AQSh da ilmiy bilimlarni chuqurlashtirib o`rgatishni ta`minlash maqsadida Integratsiyalashtirilgan kurslarning turli variantlari ishlab shiqilmoqda.

Iqtisodiy jihatdan rivojlangan mamlakatlarda mehnat ta`limini hamda kasbga yo`naltirish borasida amalga oshirayotgan ishlarning eng e`tiborga loyiqlari shu ta`lim bo`yisha o`quv dasturlarini kengaytirish; professionalizimga yuz tutish, kuchli moddiy ba`zani barpo etish yo`lidir.

Mehnat ta`limi bilan bir qatorda kasbga yo`naltirish ishlari ham zamon talablariga hamohang takomillashmoqda. Kasbga yo`naltirish darslari barsha rivojlangan davlatlarda mavjud. Bunday darslarda mehnat olamidagi o`zgarishlar va tendensiyalar, kasb - kor sohibi bo`lish imkoniyatlari ham o`rgatiladi. Bunday darslarni fan o`qituvshilari hamda maxsus kasbga yo`naltirish ishlari bo`yisha maslahatshilar olib boradilar. Bulardan tashqari kasbga yo`naltirish konsultatsiya punktlari ham mavjud bo`lib, ular yuqori sinf o`quvchilari va ota- onalarga soha bo`yisha konsultatsiyalar tashkil etadilar. Bunday konsultatsiya punktlari maktablar tarkibiga kirmaydi. Ular xususiy mehnat birjalari tasarrufida bo`ladi.

Kasbga yo`naltirish ishlarini tashkil etishda korxonalar amalga oshrayotgan ishlar ham e`tiborga molikdir. Ularning shtatli konsultatsiyalari maktablarda kasbga yo`naltirish bo`yisha keng qamrovli tuchuntirish ishlarini olib boradilar.

4-ilova

2-o`quv topshiriq

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o`quv jarayonini bahs-munozarali o`tkazishda qo`llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o`z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o`z fikrini boshqalarga o`tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o`rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog`ozga o`z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko`rsating

M – ko`rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash va kasbga yo'llash masalalari.
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

5-ilova

6-ilova

“MUAMMO” metodi

“Muammo” metodining maqsadi: talabalarga turli muammoli vaziyatlarning echimini to'g'ri topishlariga o'rgatish, ularda muammoning mohiyatini aniqlash bo'yicha malakalarni shakllantirish, muammoning kelib chiqish sabablarini va muammoni echishdagi xatti-harakatlarni to'g'ri aniqlashga o'rgatish.

O'tkazish tartibi:

1. Talabalar tarqatilgan matnni diqqat bilan o'qib chiqadilar va unda yoritilgan muammolarni aniqlab oladilar.
2. Har bir guruh a'zolari aniqlagan muammolarni vatman qog'ozga Yozib chiqadilar.
3. Belgilangan vaqt tugagach, Yozilgan ish har bir guruh vakili tomonidan o'qib eshittiriladi.
4. O'qituvchi muammolar Yozilgan vatmanni almashtirib, guruhlarga tarqatadi.
5. Tarqatilgan vatmanlarda guruhlar tomonidan Yozilgan muammolardan har bir guruh a'zosi o'zini qiziqtirgan muammodan bittasini tanlab oladi.
6. O'qituvchi tomonidan tarqatilgan quyidagi chizmaga har bir guruh a'zosidan olgan muammosini Yozib, mustaqil ravishda tahlil etadi.

Muammoning turi	Muammoni kelib chiqish sabablari	Muammoni echish yo'llari va sizning harakatlaringiz

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

1. Jahon mamlakatlarida umumiy ta'lim qanday amalga oshiriladi?
2. Jahon mamlakatlarida ta'limni integratsiyalash masalalari haqida ma'lumot bering.
3. Jahon mamlakatlarida ta'limni differentsiyalash masalalarining olib borilishi haqida ma'lumot bering.
4. Jahon mamlakatlarida yoshlarni kasbga yo'llash masalalarining yuritilishi.

20-mavzu	“JAHON MAMLAKATLARI TA'LIM TIZIMIDA INTEGRATSIYALASH VA DIFFERENTSIATSIYALASH MUAMMOLARI HAMDA KASBGA YO'NALTIRISH MASALALARI” MAVZUSIDAGI SEMINAR MASHG'ULOTINING TA'LIM TEXNOLOGIYASI
-----------------	--

<i>Talabalar soni: 30gacha</i>	<i>Vaqti:2 soat.</i>
<i>O'quv mashg'ulotining shakli</i>	Mavzu bo'yicha bilimlarni kengaytirish va mustahkamlash yuzasidan seminar
<i>Seminar rejasi</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integratsiyalashgan ta'lim mohiyati. 2. Tabaqalashtirilgan ta'limning yuzaga kelish sabablari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarni jahon mamlakatlari ta'lim tizimida integratsiyalash va tabaqalashtirib o'qitish haqidagi bilimlarinikengaytirish va mustahkamlash

<i>Pedagogik vazifa:</i>	<i>O'quv faoliyatining natijasi:</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Integratsiyalashgan ta'lim mohiyati haqida tushuncha berish. 2. Tabaqalashtirilgan ta'limning yuzaga kelish sabablarini izohlash. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Integratsiyalashgan ta'lim mohiyati haqida tushunchaga ega bo'ldilar. 2.Tabaqalashtirilgan ta'limning yuzaga kelish sabablarini izohlay oladilar.
<i>O'qitish usullari va texnika</i>	“FSMU”uslubi, savol-javob, tushuntirish,”Muammo”uslubi.
<i>O'qitish vositalari</i>	Komp'yuter texnologiyasi, mavzu bo'yicha slayd - prezentatsiya.
<i>O'qitish shakli</i>	Jamoa bo'lib hamda kichik guruhlarda ishlash
<i>O'qitish shart-sharoitlari</i>	Texnik vositalar bilan ta'minlangan, o'qitish usullarini qo'llash mumkin bo'lgan o'quv xona.
<i>Monitoring va baholash</i>	Kuzatish, og'zaki nazorat, savol-javobli so'rov, o'quv topshiriq.

Darsning texnologik kartasi

<i>Ish jarayonlari vaqti</i>	<i>Faoliyat mazmuni</i>	
	<i>O'qituvchi</i>	<i>Talaba</i>

1 bosqich. Kirish (10 daqiqa)	1.1. Seminarning mavzusi, rejasini e'lon qiladi, o'quv mashg'ulotining maqsadi va o'quv faoliyat natijalarini tushuntiradi (1-ilova)	Tinglaydi, mavzu nomini Yozib oladi
	1.2. Mashg'ulotni o'tkazish shakli va baholash mezonlarini e'lon qiladi (2- ilova)	Yozib oladi
2 bosqich. Asosiy jarayon (60 daqiqa)	2.1.Mavzu rejasining birinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi (3-ilova). 2.2.Mavzu rejasining ikkinchi bandi bo'yicha qo'shimcha ma'lumot beradi (4-ilova). Bunda "FSMU" metodidan foydalaniladi(5-ilova) "Muammo" metodidan foydalangan holda guruhlariga o'quv-topshiriqlar beradi(6-ilova). Guruhlarda ishlashga yordam beradi Qo'shimcha ma'lumotlardan foydalanishga imkon yaratadi. Diqqatlarini kutiladigan natijaga jalb qiladi. Har bir guruh topshiriqlarini vatman - qog'ozlarga tushirib, taqdimotini o'tkazishga yordam beradi, bilimlarini umumlashtiradi, xulosalarga alohida e'tibor beradi. Topshiriqlarning bajarilishini qay darajada to'g'ri ekanligini diqqat bilan tinglaydi Fikrlarini tinglab, umumlashtiradi.	Tinglaydi, Yozadi. "FSMU" metodi bo'yicha topshiriqlarni bajaradi. Tinglaydi, Yozadi. "Muammo"metodi bo'yicha o'quv-topshiriqlarni bajaradi. Savollarga javob beradilar, erkin bahs-munozara yuritadilar. Guruhlarda ishlaydilar.
3 bosqich. YAkuniy bosqich (10 daqiqa)	3.1 Mavzu bo'yicha umumiy xulosa qilinadi. 3.2. Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar beradi (7-ilova) 3.3. Aniq tasavvurlar shakllanmagan qismlarini qayta tushuntiradi. 3.4.Talabalarning baholash mezonlarini e'lon qilinadi	Tinglaydilar Javob beradi. Yozib oladi

1-ilova

MAVZU: ““JAHON MAMLUKATLARI TA'LIM TIZIMIDA INTEGRATSIYALASH VA DIFFERENTSIATSIYALASH MUAMMOLARI HAMDA KASBGA YO'NALTIRISH MASALALARI””

Reja:

1. Integratsiyalashgan ta'lim mohiyati.
2. Tabaqalashtirilgan ta'limning yuzaga kelish sabablari.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Talabalarning jahon mamlakatlari ta'lim tizimida integratsiyalash va differentsiatsiyalash haqidagi tasavvurlarini kengaytirish va mustahkamlash

O'quv faoliyatining natijasi:

1. Integratsiyalashgan ta'lim mohiyati haqida tushunchaga ega bo'ldilar.
2. Tabaqalashtirilgan ta'limning yuzaga kelish sabablarini izohlay oladilar.

2-Ilova

Baholash mezonlari va ko'rsatkichlari

Guruhlar	Savolning to'liq va aniq yoritilishi 0-5 ball	Misollar bilan muammoga echim topishi 0-5 ball	Guruh a'zolarining faolligi 0-5 ball	Jami ball

15 – 13 ball – «a'lo».

12 – 10 ball – «yaxshi».

9 – 6 ball – «qoniqarli».

3-ilova

1. Integratsiyalashgan ta'lim mohiyati

Asosiy o'quv dasturlariga ma'lum sheklanishlarni kiritish, alohida predmetlarni o'rganishni kuchaytirib, ularni chuqur o'zlashtiradi va o'quvchilarni ortiqcha "yuk"dan xolos qiladi. Bu masalani ijobiy hal etishda o'quv kurslari Integratsiyasini amalga oshirish yordam

beradi.

Hozirgi paytlarda rivojlangan mamlakatlar o`quv dasturiga Integratsiyalashtirilgan kurslardir kiritish to`la amalga oshirilgan. Fransiya maktablarida ularga 6-10 foiz, Buyuk Britaniya maktablarida 15 foiz o`quv soatlari ajratilgan.

Bu muammoni to`ldirish, o`quvchilarning u yoki bu kursga bo`lgan ehtiyojini to`laroq qondirish uchun maktablar alohida predmetlardan chuqurlashtirilgan kurslarni tavsiya etmoqdalar. Masalan, G`arbiy Yevropa maktablarida 15 foiz o`quvchilar fizika fanini chuqurlashtirib o`rganmoqdalar.

Keyingi uch yil ishida AQSh da ilmiy bilimlarni chuqurlashtirib o`rgatishni ta`minlash maqsadida Integratsiyalashtirilgan kurslarning turli variantlari ishlab shiqilmoqda.

Iqtisodiy jihatdan rivojlangan mamlakatlarda mehnat ta`limini hamda kasbga yo`naltirish borasida amalga oshirayotgan ishlarning eng e`tiborga loyiqlari shu ta`lim bo`yisha o`quv dasturlarini kengaytirish; professionalizimga yuz tutish, kuchli moddiy ba`zani barpo etish yo`lidir.

Mehnat ta`limi bilan bir qatorda kasbga yo`naltirish ishlari ham zamon talablariga hamohang takomillashmoqda. Kasbga yo`naltirish darslari barsha rivojlangan davlatlarda mavjud. Bunday darslarda mehnat olamidagi o`zgarishlar va tendensiyalar, kasb - kor sohibi bo`lish imkoniyatlari ham o`rgatiladi. Bunday darslarni fan o`qituvshilari hamda maxsus kasbga yo`naltirish ishlari bo`yisha maslahatshilar olib boradilar. Bulardan tashqari kasbga yo`naltirish konsultatsiya punktlari ham mavjud bo`lib, ular yuqori sinf o`quvchilari va ota- onalarga soha bo`yisha konsultatsiyalar tashkil etadilar. Bunday konsultatsiya punktlari maktablar tarkibiga kirmaydi. Ular xususiy mehnat birjalari tasarrufida bo`ladi.

Kasbga yo`naltirish ishlarini tashkil etishida korxonalar amalga oshrayotgan ishlar ham e`tiborga molikdir. Ularning shtatli konsultatsiyalari maktablarda kasbga yo`naltirish bo`yisha keng qamrovli tuchuntirish ishlarini olib boradilar.

4-ilova

2.Tabaqalashtirilgan ta'limning yuzaga kelish sabablari

Rivojlangan mamlakatlarda pedagogik tadqiqotlarni amalga oshiradigan ko`p sonli ilmiy muassasalar ishlab turganligi, Germaniya, Fransiya, AQSh, Yaponiyada ta`lim tarbiya nazariyasi muammolari bilan yuzlab davlat va xususiy tashkilotlar, Universitetlar pedagogik tadqiqot markazlari shug`ulanayotganligi ko`pshiligining faoliyati o`quv dasturini takomillashtirish va qayta qurishga qaratilganligiga e'tibor qaratiladi.

O`quv dasturlarini qayta ko`rib shiqish, o`zgartirish ikki asosiy yo`nalishda: ekstensiv va intensiv yo`l bilan amalga oshirilgan bo`lib, talabalar uchbu yo`nalishlar mohiyatini o`rganishlari lozim.

Birinshi holatda o`quv muddati uzaytiriladi, o`quv materiallari hajmi ko`paytiriladi; ikkinshi holda esa mutlaqo yangi dastur yaratiladi. Bu o`rinda ikkinshi yo`l, ko`pshilik mutaxassislarning e`tiroficha maqbul hisoblanadi.

1961 yilda "Bosh yangi bazis" tamoyillari asosida AQSh o`rta maktablarni islohot qilish boshlangan edi.

Buning mohiyati shundaki, ingiliz tili va adabiyoti (to`rt yil), matematika (to`rt yil), tabiiy bilimlar (uch yil), ijtimoiy fanlar (uch yil), kompyuter texnikasi (yarim yil) kabilardan iborat besh yo`nalishdagi majburiy ta`lim joriy qilindi.

Har bir yo`nalish o`z navbatida bir necha qismga bo`linadi. Masalan, matematika, algebra, trigonometriya, ish yuritish, kompyuter texnikasini qo`llashdan iborat barsha majburiy

predmetlar tarkibiga yangi kurslar kiritildi. 1985 yildan etiboran barsha yuqori bosqish kollejlarning to'qson foizi shu besh bazisli tamoyillar asosidagi dasturlar bilan ish olib bormoqdalar. Natija: majburiy tayyorgarlik bo'yicha ta'lim hajmi qisqardi, shu bilan bir qatorda dastur chuqurlashtirilib o'rganiladigan kurslar hisobiga tig'izlashtirildi.

XX asrning 80- yillarida majburiy ta'lim hajmini qisqartirish jarayoni yanada chuqurlashtirildi. Hatto ayrim kollejlarda bu sohada uch yangi: ingliz tili va adabiyoti, matematika, ijtimoiy bilimlar bazislari asosida ish olib borilmoqda. Ta'limning boshqa turlari esa iqtisoslashtirish davrigacha amalga oshiriladigan bo'ldi.

80 yillardan boshlab Buyuk Britaniyada ham AQSh dagi singari o'rganilishi majburiy bo'lgan fanlar doirasi kengaytirildi. Ingliz tili va adabiyoti, matematika va tabiiy fanlar o'quv setkasining yadrosini tashkil etadigan bo'ldi. Qolgan predmetlarni tanlab olish o'qovshilar va ota-onalar ixtiyoridadir.

Germaniya to'liqsiz o'rta maktablarida asosiy predmetlar bilan bir qatorda tanlab olinadigan ximiya, fizika, chet tillari kiritilgan o'quv dasturlari ham amalga oshirilyapti. Bu o'quv dasturi tobora to'liqsiz o'rta maktab doirasidan chiqib, o'rta maktablar va gimnaziyalarni ham qamrab olmoqda.

Fransiya boshlang'ich maktablarida ta'lim mazmuni ona tili va adabiyoti hamda matematikadan iborat asosiy, tarix, geografiya, axolishunoslik, tabiiy fanlar, mehnat ta'limi, jismoniy va estetik tarbiya kabi yordamshi predmetlarga bo'linadi.

Yaponiya maktablari ikkinshi jahon urushidan keyinok Amerika ta'limi yo'lidan bordi. Lekin shunga qaramay, bu ikki mamlakat o'quv dasturida qator farqlar ko'zga tashlanadi. Yaponiyada o'quv dasturlari jiddiy murakkablashtirilgan asosiy fanlar majmui ansha keng, bir qator yangi maxsus va o'quv fakultativ kurslar kiritilgan. Masalan, umumiy ta'limi maktablarining yangi musiqa ta'limi o'quv dasturiga milliy va jahon mumtoz musiqasini o'rganish ham kiritilgan.

Aftidan, rivojlangan davlatlarda o'quv dasturining rivojlanishi mana shu yo'nalish asosida qurilmoqda. Rivojlangan xorijiy davlatlarda ta'limning mamlakat ishki siyosatiga faol ta'sir etadigan ijtimoiy jarayon ekanligi, e'tirof qilingan xaqiqatdir. Shu tufayli ham chet mamlakatlarda maktab ehtiyojini iqtisodiy ta'minlashga ajratilayotgan mablag' miqdori yildan yilga - oshib bormoqda. Shveysariyada o'qish 4-6 yoshdan bolalar bog'shasi yoki maktabda boshlanadi. Barsha maktablar uchun yagona majburiy dastur yo'q. Davlat maktablarida uzoq muddatdan beri yashab kelayotgan xorijliklarning bolalari uchun ham oshiq. To'liq inglizsha, to'liq amerikansha va ingliz-amerikansha maktablar mavjud bo'lib, ular o'z vaqtida ingliz yoki amerikaliklar tomonidan o'zlarining bolalarini o'qitish uchun oshilgan. Ular hozirda butun dunyodan o'quvchilarni qabul qiladi.

5-ilova

2-o'quv topshiriq FSMU texnologiyasi

Ushbu texnologiya munozarali masalalarni hal etishda hamda o'quv jarayonini bahs-munozarali o'tkazishda qo'llaniladi, chunki bu texnologiya talabalarni o'z fikrini himoya qilishga, erkin fikrlash va o'z fikrini boshqalarga o'tkazishga, ochiq bahslashishga hamda shu bilan birga baxslashish madaniyatini o'rgatadi. Tinglovchilarga tarqatilgan qog'ozga o'z fikrlarini aniq va qisqa holatda ifoda etib, tasdiqlovchi dalillar yoki inkor etuvchi fikrlarni bayon etishga yordam beradi.

F – fikringizni bayon eting

S – fikringiz bayoniga sabab ko'rsating

M – ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring

U – fikringizni umumlashtiring

Savol	Integratsiyalashtirilgan ta'lim
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

2-guruh

Savol	Tabaqalashtirilgan ta'lim
(F) Fikringizni bayon eting	
(S) Fikringiz bayoniga sabab ko'rsating	
(M) Ko'rsatgan sababingizni isbotlovchi dalil keltiring	
(U) Fikringizni umumlashtiring	

6-ilova

“MUAMMO” metodi

“Muammo” metodining maqsadi: talabalarga turli muammoli vaziyatlarning echimini to'g'ri topishlariga o'rgatish, ularda muammoning mohiyatini aniqlash bo'yicha malakalarni shakllantirish, muammoning kelib chiqish sabablarini va muammoni echishdagi xatti-harakatlarni to'g'ri aniqlashga o'rgatish.

O'tkazish tartibi:

1. Talabalar tarqatilgan matnni diqqat bilan o'qib chiqadilar va unda yoritilgan muammolarni aniqlab oladilar.
2. Har bir guruh a'zolari aniqlagan muammolarni vatman qog'ozga Yozib chiqadilar.
3. Belgilangan vaqt tugagach, Yozilgan ish har bir guruh vakili tomonidan o'qib eshittiriladi.
4. O'qituvchi muammolar Yozilgan vatmanni almashtirib, guruhlariga tarqatadi.
5. Tarqatilgan vatmanlarda guruhlar tomonidan Yozilgan muammolardan har bir guruh a'zosi o'zini qiziqtirgan muammodan bittasini tanlab oladi.
6. O'qituvchi tomonidan tarqatilgan quyidagi chizmaga har bir guruh a'zositanlab olgan muammosini Yozib, mustaqil ravishda tahlil etadi.

Muammoning turi	Muammoni kelib chiqish sabablari	Muammoni echish yo'llari va sizning harakatlaringiz

Mavzuni mustahkamlash va o'z-o'zini nazorat qilish uchun savollar:

- 1. Tabaqalashtirilgan ta'limning yuzaga kelish sabablarini tushuntiring.**
- 2. Integratsiyalashgan ta'limning mohiyatini tushuntiring.**
- 3. Qaysi rivojlangan davlatlarda ushbu ta'lim turlarini yaqqol kuzatish mumkin?**

KONTSEPTUAL JADVAL

Kontseptual jadval o'rganilayotgan hodisa, tushuncha, fikrlarni ikki va undan ortiq jihatlar bo'yicha taqqoslashni ta'minlaydi. Tizimli fikrlash, tizimlashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

“Jahon ta'lim tizimi” mavzusida kontseptual jadval

Xorijiy davlatlar (talabalar xohishiga ko'ra)	Ta'lim tizimi			
	Maktabgacha ta'lim	Umumiy o'rta ta'lim	O'rta maxsus ta'lim	Oliy ta'lim
O'zbekiston				
Frantsiya				
Germaniya				

Yaponiya				
Hindiston				
Xitoy				
Rossiya				
Belgiya				
Italiya				
Qozog'iston				
Singapur				

